

«ҚазАгроҚаржы» АҚ
Директорлар кеңесі
отырысының 2022 жылғы «25» шілде
№ 4 қосымша

«ҚазАгроҚаржы» АҚ
Директорлар кеңесінің
2022 жылғы «25» шілде
БЕКІТІЛГЕН

**«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамының
2020-2023 жылдарға арналған
Даму стратегиясы**

Нұр-Сұлтан қ., 2022 жыл

Мазмұны

Кіріспе	3
1. «ҚазАгроҚаржы» АҚ ағымдағы жағдайын талдау	4
1.1.Сыртқы ортаны талдау	4
1.1.1.Негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер	4
1.1.2.АӨК саласының жай-күйін талдау, АӨК саласындағы мемлекеттік экономикалық саясаттың негізгі бағыттары	7
1.1.3.Ауыл шаруашылығы техникасы паркін талдау	14
1.1.4.Халықаралық лизинг нарығы	20
1.1.5.Қазақстандағы лизинг нарығын талдау	25
1.1.6.Жаһандық қоршаған орта факторларының әсері (PEST талдауы)	29
1.2.Ішкі ортаны талдау	32
1.2.1.Негізгі қызмет	32
1.2.2.Қызметтің операциялық нәтижелері	32
1.2.3.Қаржы-экономикалық қызмет	34
1.2.4.Корпоративтік басқару	37
1.2.5.Ішкі аудит, тәуекелдерді басқару жүйесі, ішкі бақылау	40
1.2.6.Тұрақты даму	44
1.2.7.Қызметкерлер	48
1.3. СҚНК және SWOT орындалуын талдау	50
1.4.Негізгі тұжырымдар	53
2.Миссия және көзқарас	53
3. «ҚазАгроҚаржы» АҚ қызметінің стратегиялық бағыттары, мақсаттары мен міндеттері	53
3.1.Стратегиялық бағыт 1. Техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу	54
3.1.1.Мақсаты: Ауыл шаруашылығында техникалық жарақтандыруды және экспорттық әлеуетті арттыру	54
3.2.Стратегиялық бағыт 2. Компания қызметінің тиімділігі	58
3.2.1.1-мақсат: Қоғам қызметінің табыстылығын арттыру	58
3.2.2.2-мақсат: Үздік тәжірибеге сәйкес Қоғамның Корпоративтік дамуы	61
4. 2023 жылға дейін «ҚазАгроҚаржы» АҚ СҚНК және көрсеткіштерді есептеу әдістемесі.	68
Қызметтің негізгі көрсеткіштері мен нысаналы мәндерінің тізбесі	70
Аббревиатуралар мен қысқартуларды декодтау	76
1-қосымша «ҚазАгроҚаржы» АҚ Стратегиялық картасы	77

Кіріспе

«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі - Қоғам) «Ауыл шаруашылығының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 24 қарашадағы № 1777 қаулысымен құрылды. Қоғам жалғыз акционері «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі-«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ) болып табылатын акционерлік қоғамның ұйымдық – құқықтық нысанында құрылған коммерциялық ұйым болып табылады. Қазақстанның барлық өңірлерінде қоғаммен 15 Филиал тіркелген.

2021 жылғы маңызды оқиғалардың бірі «ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ) Қазақстан халқына 2020 жылғы 1 қыркүйектегі жолдауы барысында берілген Мемлекет басшысының тапсырмасын орындау үшін іске асырылған «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ еншілес ұйымдарының құрамына қоғамның кіруі болды «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ.

Қоғамның 2020-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясы (бұдан әрі – Даму стратегиясы) «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-ның 2014 - 2023 жылдарға арналған даму стратегиясын, агроөнеркәсіптік кешенді (бұдан әрі - АӨК) дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты ескере отырып әзірленді, оның ішінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы №732 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы (бұдан әрі- Ұлттық жоба) және Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жоспарлау жүйесінің басқа да құжаттары, сондай-ақ стратегияны әзірлеу, келісу, бекіту, мониторингілеу және өзектендіру жөніндегі қағидаларға сәйкес Қоғам Басқармасының 2021 жылғы 1 қазандағы №25 шешімімен бекітілген «ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамын дамыту.

Қазіргі уақытта қоғам «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ еншілес компаниялар тобына кіреді.

2022 жылы Қоғамның 100% акциясын «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ-ға беру жөніндегі іс-шаралар жоспарланған:

✓ Қазақстан Республикасы Президентінің 2020 жылғы 14 қыркүйектегі № 413 Жарлығымен бекітілген Мемлекет басшысының 2020 жылғы 1 қыркүйектегі «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл уақыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі Жалпыұлттық іс-шаралар жоспарының 52-тармағы;

✓ «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ Басқармасының 2021 жылғы 16 маусымдағы № 30/21 шешімімен бекітілген «ҚазАгроҚаржы» АҚ акцияларын «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ акцияларын «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ акцияларына төлеуге беру жөніндегі жол картасы;

✓ «ҚазАгроҚаржы» АҚ Басқарма Төрағасының 2021 жылғы 9 шілдедегі № 129 және «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ Басқарма Төрағасының 2021 жылғы 12 шілдедегі №89-Ө бұйрығымен бекітілген «ҚазАгроҚаржы» АҚ акцияларын «ҚазАгроҚаржы» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ акцияларын «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ акцияларына ақы төлеуге беру жөніндегі (кеңейтілген) жол картасы.

Осы Даму стратегиясы 2020-2023 жылдарға арналған Қоғамның миссиясын, стратегиялық бағыттарын, даму мақсаттары мен міндеттерін, қызметінің негізгі көрсеткіштерін айқындайды.

1. «ҚазАгроҚаржы» АҚ ағымдағы жағдайын талдау

1.1. Сыртқы ортаны талдау

1.1.1. Негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросының (бұдан әрі - ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы) деректері бойынша 2017 жылдан бастап Қазақстан экономикасы тұрақты өсу қарқынына көшті. Егер 2019 жылға дейін ел экономикасы сыртқы экономикалық жағдайдың біртіндеп жақсаруы жағдайында дамыған болса, онда 2019 жылдың қорытындысы бойынша жалпы ішкі өнімнің (бұдан әрі – ЖІӨ) нақты өсуі 4,5%, 2018 жылы 4,1%, 2017 жылы 4,1% және 2016 жылы 1,1% құрады. Қазақстан экономикасының мұндай өсуі экономикаға жаңа инвестициялар тартумен, сондай-ақ саудаланатын секторлардағы өндірісті кеңейтумен және экономиканың барлық дерлік салаларында теңгерімді өсумен қолдау тапқан ішкі сұранысты қалпына келтіру есебінен қамтамасыз етілді. Тұтастай алғанда, 2019 жылы елдің экономикалық дамуы тау-кен өнеркәсібінің, құрылыстың, өңдеу өнеркәсібінің және қызмет көрсету секторының үлесінің өсуіне байланысты тұрақты болып қалды.

2020-2021 жылдары Қазақстан экономикасына мұнай бағасының төмендеуі, инфляция, бірқатар экспорттық тауарлардың құбылмалылығы және қызмет көрсету саласындағы іскерлік белсенділіктің төмендеуі әсер етті, оның себебі COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуынан туындаған пандемия болды.

2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда өндірілген жалпы ішкі өнімнің көлемі 81 269 230,5 млн теңгені құрады және өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда нақты мәнде 4,0%-ға ұлғайды.

2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда ЖІӨ-дегі тауарлар өндірісі мен қызметтер өндірісінің үлесі тиісінше 40,1% және 53,5% құрады. ЖІӨ өндірісіндегі негізгі үлесті өнеркәсіп 29,2%-ды құрайды.

№ 1 Диаграмма. ЖІӨ динамикасы, млрд теңге

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 13 221,4 млрд теңгені құрады, бұл 2020 жылмен салыстырғанда 3,5%-ға артық.

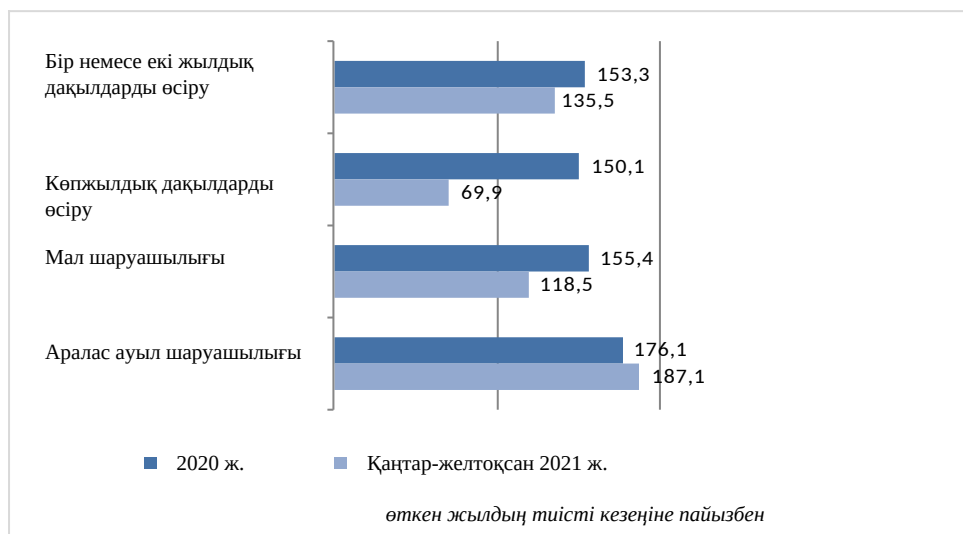
№ 2 Диаграмма. Негізгі капиталға инвестициялар динамикасы, млрд теңге

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда ауыл, орман және балық шаруашылығына негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 773,2 млрд теңгені құрады, бұл 2020 жылмен салыстырғанда 33,3%-ға артық.

Ауыл, орман және балық шаруашылығына негізгі капиталға инвестициялардың жалпы көлемінде ең көп Инвестициялар бір немесе екі жылдық дақылдарды (60,9%) және мал шаруашылығын (25,4%) өсіруге жұмсалады.

Негізгі астық егетін өңірлер - Солтүстік Қазақстан, Ақмола және Қостанай облыстары салаға 341,1 млрд теңге бағыттады, бұл ауыл, орман және балық шаруашылығына инвестициялардың жалпы көлемінің 44,1%-н құрады.

№ 3 Диаграмма. Секторлар бойынша ауыл шаруашылығына инвестициялар көлемі. Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – ҚР Ұлттық Банкі) деректері бойынша жылдық инфляция 2021 жылы 8,4% (2020 жылғы желтоқсанда – 7,5%) деңгейінде қалыптасты. Инфляция құрылымында азық – түлік тауарларының бағасы жылдық мәнде 9,9%-ға, азық-түлік емес тауарлар – 8,5%-ға, ақылы қызметтер – 6,5%-ға өсті.

Бүгінгі таңда теріс сыртқы макроэкономикалық фонға және Ресейге қарсы санкциялардың енгізілуіне байланысты геосаяси тұрақсыздық пен әлемдегі жағдайдың нәтижесінде қалыптасқан жағдай Қазақстан экономикасына берілуде. Ресей рублінің айтарлықтай әлсіреуі нәтижесінде Қазақстанның қаржы нарығына қысым артып келеді.

Сыртқы факторлардың теріс салдарын барынша азайту мақсатында ҚР Ұлттық Банкі инфляцияның елеулі өсу тәуекелдерін жұмсартуға бағытталған шаралар пакетін іске асырады. Ұлттық валютаға және инфляция деңгейіне қысымды төмендетуге, сондай-ақ теңгелік активтердің сақталуына бағытталған +/- 1,00 пп пайыздық дәлізі бар жылдық 14% деңгейінде базалық мөлшерлемені арттыру жөнінде шешім қабылданды.

2021 жылдың аяғындағы АҚШ долларының бағамы 2022 жылдың басындағы 420,91 теңгеге қарағанда 1 АҚШ доллары үшін 431,67 теңгені құрады. 2022 жылғы 10 наурыздағы жағдай бойынша АҚШ долларының бағамы бір АҚШ доллары үшін 510 теңгені құрады, бұл 2022 жылдың басындағы ҚР Ұлттық Банкі белгілеген бағамнан 18%-ға артық.

Қоғамның стратегиялық мақсаттары мен міндеттері мемлекеттік саясатты іске асыру және АӨК дамыту саласында қойылған мақсаттарға қол жеткізу мақсатында Қазақстан Республикасының орнықты дамуына бағытталған.

Осыған байланысты Қоғам Қазақстан экономикасының дамуына әсер ететін қазіргі заманғы жаһандық сын-қатерлер мен геосаяси жағдайды назарға ала отырып, саланы дамыту жөніндегі нақты шараларға шоғырлануы қажет.

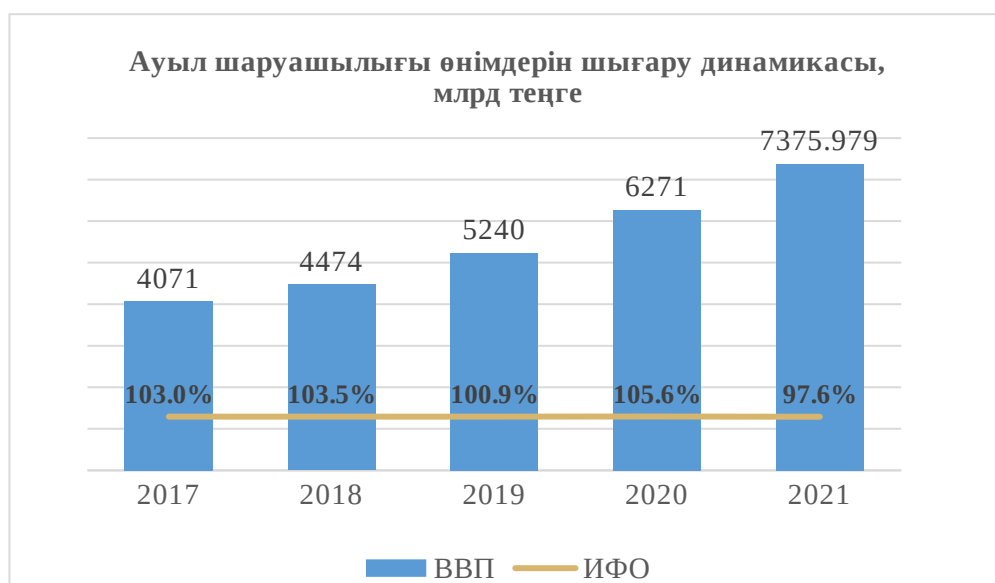
1.1.2. АӨК саласының жай-күйін талдау, АӨК саласындағы мемлекеттік экономикалық саясаттың негізгі бағыттары

Қазақстанның агроөнеркәсіптік кешені-экономиканың бірнеше саласын біріктіретін, ауыл шаруашылығы шикізатын өндіруге және өңдеуге және одан түпкілікті тұтынушыға жеткізілетін өнімді алуға бағытталған ірі салааралық кешен. Бұл ауыл шаруашылығы өндірісімен тығыз байланысты, ауыл шаруашылығы өнімдерін тасымалдауды, сақтауды, өңдеуді, оны тұтынушыларға жеткізуді жүзеге асыратын, Ауыл шаруашылығын техникамен, химикаттармен және тыңайтқыштармен қамтамасыз ететін, ауыл шаруашылығы өндірісіне қызмет көрсететін ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп салаларын қамтитын ел экономикасының салаларының жиынтығы.

Ауыл шаруашылығы Қазақстан экономикасының негізгі салаларының бірі болып табылады. Аграрлық сектордың даму деңгейі әрдайым қазақстандық қоғамның экономикалық және қоғамдық-саяси тұрақтылығының айқындаушы факторы болып келді және қызметін жалғастыруда.

ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша АӨК саласының талдауы:

- 2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда ауыл, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің (қызметтерінің) жалпы шығарылымы 7 376 млрд теңгені құрады, бұл 2020 жылмен салыстырғанда 2,4%-ға аз, өсімдік шаруашылығының жалпы өнімі – 4 232,5 млрд теңге, мал шаруашылығының жалпы өнімі – 3 104,5 млрд теңге, ауыл шаруашылығы саласындағы қызметтер - 9,7 млрд теңге теңге, аңшылық шаруашылығындағы өнім (қызмет) көлемі - 1,1 млрд теңге, орман шаруашылығындағы өнім (қызмет) көлемі – 15,8 млрд теңге, балық шаруашылығы мен аквамәдениеттегі өнім (қызмет) көлемі - 12,4 млрд теңге. 2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерін өндіру көлемінің төмендеуі өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндірудің 6,7%-ға азаюына байланысты;

ВВП – ЖІӨ
ИФО - НКИ

№ 4 Диаграмма. Ауыл шаруашылығы өнімдерін шығару динамикасы.
Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

- дәнді (күрішті қоса алғанда) және бұршақ дақылдары бойынша негізгі ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімділігі (пысықталғаннан кейінгі салмақта) 2021 жылы республика бойынша гектарына 10,4 центнерді құрады, ал 2020 жылы бұл көрсеткіш гектарына 12,8 центнерді құрады; 2021 жылы көкөністердің өнімділік көрсеткіші гектарына 268 центнерді құрады, 2020 жылға қарағанда-265,9 гектарынан центнер, 2021 жылы картоп өнімі гектарынан 11 центнерді, ал 2020 жылы гектарынан 11,3 центнерді құрады;

- өсімдік шаруашылығында еліміздің бірқатар облыстарында дәнді дақылдардың жалпы түсімінің төмендеуі байқалады. 2021 жылы астық дақылдары көлемінің 2020 жылмен салыстырғанда төмендеуі Қостанай облысында 29,2%-ға, Ақмола облысында 23,9%-ға, Солтүстік Қазақстан облысында 19%-ға байқалды.

Жер ресурстары туралы ақпарат

Қазақстанда ауыл шаруашылығы өнімдерінің барлық түрлерінің өндірісін ұлғайтуға және елді отандық өніммен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін ірі жер ресурстары бар.

1991-2005 жылдар кезеңінде республика бойынша ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің ауданы 136,2 млн гектарға қысқарды, бірақ кейіннен осы санаттағы жерлердің ауданы жыл сайын ұлғайды және оның жалпы ұлғаюы, 2005-2020 жылдар аралығында 26,8 млн гектарды құрады.

Соңғы жылдары Барлық облыстар бойынша ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер қордағы жерлерді игеру есебінен ұлғайып келеді, ағымдағы жылы олардың республика бойынша жалпы ауданы 1,8 млн гектарға ұлғайды, Ақмола, Атырау, Қостанай және Маңғыстаудан басқа барлық облыстарда ұлғаю орын алды. Бұл аудандардағы ауылшаруашылық

жерлерінің азаюы негізінен пайдаланылмаған аумақтарды қорға қайтару арқылы болды.

Жер қорының құрылымындағы осы санаттағы жер көлемі 108,6 млн га немесе пайдаланылатын жердің 41,3% -3 құрайды.

№ 5 Диаграмма. Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер ауданының динамикасы.
Дереккөз: ҚР СЖРАҰлттық статистика бюросының деректері

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің (бұдан әрі – ҚР АШМ) деректері бойынша еліміздің жер қорында 108,6 млн гектар ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер бар, оның 105,5 млн гектары ауыл шаруашылығы алқаптарын алып жатыр. Запаста 93,6 млн га жер бар, олар негізінен жер реформасының бастапқы кезеңінде қалыптасқан, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің едәуір аумағы өнімді айналымнан шығарылған және қазіргі уақытта меншікке және жерді пайдалануға берілмеген.

Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер санатында республиканың ауыл шаруашылығы жағынан аса құнды жерлері бар: ҚР егістігінің жалпы көлемінің 98,0%-ы егістік, оның ішінде 91,1%-ы суармалы, 42,2%-ы көпжылдық екпелер, 48,2%-ы тыңайған жерлер, 45,4%-ы шабындықтар, оның ішінде 36,3%-ы жақсартылған және 43,4%-ы лиманды суару:

Жер атауы	Ауданы, млн га	Олардың ішінде жер бетінде ауыл шаруашылығы мақсаттары	%
Ауыл шаруашылығы алқаптары	214,3	105,5	49,2
оның ішінде:			
Егістік	26,3	25,8	98,0
Жайылымдар	179,1	75,6	42,2
Шабындықтар	4,9	2,2	45,4

Кесте № 1. Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер.

Дереккөз: ҚР АШМ деректері

Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер құрамындағы егістіктің негізгі алаңдары астық өңірлерінде - Қостанай (6,2 млн га), Ақмола (5,9 млн га)

га) және Солтүстік Қазақстан (4,9 млн га) облыстарында бар. Шөлді және шөлейт аймақтарда орналасқан өңірлерде жайылымдық жерлердің ең ірі массивтері шоғырланған, атап айтқанда Қарағанды (14,2 млн га), Ақтөбе (10,2 млн га), Шығыс Қазақстан (9,7 млн га), Алматы (6,9 млн га) және Батыс Қазақстан (5,7 млн га) облыстарында.

Кен орындарының ең үлкен алаңдары Батыс Қазақстан (458,0 мың га), Ақмола (292,4 мың га), Ақтөбе (256,9 мың га), Қарағанды (214,1 мың га) және Павлодар (171,0 мың га) облыстарында бар.

Барлық шабындықтардың 50%-дан астамы республиканың үш облысында: Шығыс Қазақстан – 488,7 мың га, Батыс Қазақстан-467,5 мың га және Қарағанды – 227,2 мың га.

2021 жылы барлық ауыл шаруашылығы дақылдарының егіс алқабы 22,9 млн гектарды құрады, бұл 2020 жылғы деңгейден 343,3 мың гектарға артық. Оның ішінде дәнді және дәнді – бұршақты дақылдар-16,0 млн га (236,9 мың га артық), оның ішінде бидай – 12,9 млн га (749,9 мың га артық). Майлы дақылдар 3,1 млн га (197,3 мың га артық), Жемшөп дақылдары – 3,1 млн га (82,8 мың га аз), мақта дақылдары – 109,9 мың га (16,0 мың га аз), күріш – 96,8 мың га (7,3 мың га аз), қант қызылшасы – 21,7 мың га (0,9 мың га артық), картоп – 195,8 мың га (1,4 мың га артық) және көкөніс дақылдары – 168,6 мың га (5,0 мың га артық) және бақша дақылдары-110,0 мың га (8,1 мың га артық).

Қазіргі уақытта қолда бар жайылымдық жерлердің 103,2 млн гектары немесе 56%-ы суландырылды.

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап барлық жерде ауыл шаруашылығы жерлерін пайдаланудың ғарыштық мониторингі енгізілді, сондай-ақ тұрақты негізде пайдаланылмаған жерлерді мемлекет меншігіне қайтару бойынша шаралар қабылдануда.

Космомониторингтің алдын ала нәтижелері бойынша бүкіл республика бойынша цифрландырылған алқаптардың үлесі 63,5 млн га құрады, 22,4 млн гектар ауыл шаруашылығы жері анықталды, оның ішінде 1,1 млн гектар егістік және 21,3 млн гектар жайылым, оның ішінде 3,2 млн гектар мемлекеттік меншікке қайтарылды, оның ішінде 3 млн гектар жайылым және 0,2 мың гектар егістік.

Өсімдік шаруашылығы

2021 жылы орташа өнімділігі 10,4 ц/га (2,4 ц/га-ға аз) кезінде пысықталғаннан кейінгі салмақта (2020 жылғы деңгейден 3,6 млн тоннаға аз) 16,4 млн тонна дәнді және дәнді-бұршақты дақылдар бастырылды. Оның ішінде бидай 9,3 ц/га (2,5 ц/га аз) өнімділікпен 11,8 млн тонна (2,4 млн тоннаға аз) бастырылды.

2021 жылы 8,3 ц/га (1,2 ц/га аз) өнімділікте 2,4 млн тонна майлы дақылдар (126,4 мың тоннаға аз), 275,5 ц/га өнімділікте 332,2 мың тонна қант қызылшасы (134,2 мың тоннаға аз), 47,7 ц/га аз), 290,4 мың тонна 26,4 ц/га (0,5 ц/га артық), 503,8 мың тонна күріш (53,0 мың тоннаға аз), 52,1 ц/га (2,3 ц/га аз), 4,0 млн тонна картоп (24,8 мың тоннаға артық) өнімділігі 207,4 ц/га

болғанда (0,7 ц/га артық), 4,5 млн тонна көкөніс (171,2 мың тоннаға артық), өнімділігі 268,0 ц/га (2,1 ц/га артық), 2,8 млн тонна бақша дақылдары (353,5 мың тоннаға артық) жиналды.

Мал шаруашылығы

Мал шаруашылығы саласына келетін болсақ, мал шаруашылығы өнімін өндіру көлеміне әсер ететін негізгі факторлар мал басы мен өнімділігі, малдың азықпен қамтамасыз етілуі, азықтандыру рационы, жануарлардың тұқымы, мал шаруашылығы үй-жайларының болуы және оларды ұстау шарттары болып табылады. Бұл ретте мал басы мен өнімділігі өнім өндіру көлеміне тікелей байланысты.

Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша ҚР СЖРА 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша өткен жылдың сәйкес күнімен салыстырғанда шаруашылықтардың барлық санаттарында ауыл шаруашылығы жануарларының саны мынадай үрдісті көрсетеді:

ҚР бойынша барлығы саны мың бас	1 қаңтарға		Өзгерту (+ -)
	2021ж	2022ж	
ІҚМ	7 848,5	8 185,1	336,6
Жылқылар	3 118,3	3 470,8	352,6
Қой мен ешкі	20 042,0	20 856,5	814,5
Шошқалар	819,9	775,3	-44,5
Түйе	227,2	243,4	16,1
Құстар	43 160,0	47 787,4	4 627,5

Кесте № 2. Ауыл шаруашылығы жануарларының саны.

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

Азық-түлік тауарлары

Отандық өндірістегі тауарлардың едәуір үлесі көптеген азық-түлік тауарларының ресурстарында байқалады. Нарықтағы сүт өнімдерінің ресурстары республикада олардың өндірісін ұлғайту есебінен 2021 жылғы қаңтар-қарашамен салыстырғанда 2020 жылғы қаңтар-қарашамен салыстырғанда ұлғайды. Жарма, ет, сүт өнімдері, сондай-ақ макарон өнімдерінің ресурстарында отандық өндіріс басым (96,0%,86,1%, 85,8%, 82,4% тиісінше).

2021 жылы Өнеркәсіптік масштабтағы өнімдерді заттай түрде өндіру көптеген өнімдерде төмендеу үрдісіне ие:

Өнімдер	2020ж.	2021ж.	Өзгерту (+ -)
Ет, тонна	295 578	336 471	40 893
Сүт, тонна	616 514	611 047	-5 467
Ұн, тонна	3352374	3093527	-258 847
Нан, тонна	550 173	527 163	-23 010
Жарма, тонна	84 492	84 116	-376

Кесте № 3. Өнеркәсіптік ауқымда өнім өндіру.

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

Қаржылық қолдау шаралары

2021 жылы инвестициялық салымдарды субсидиялау бағдарламасы бойынша АӨК субъектілерімен 104,4 млрд теңге көзделді, бұл 24 189 инвестициялық жобаны субсидиялауға мүмкіндік берді.

Инвестициялық субсидиялаумен АӨК-нің 34 басым бағыты қамтылды.

Инвестициялық субсидиялау бағдарламасын іске асырудың жыл сайынғы тәжірибесі бюджет қаражатының негізгі көлемі орта есеппен 50% ауыл шаруашылығы техникасы паркін жаңартуға тиесілі екенін көрсетеді.

Шамамен 13,3 млрд теңге немесе 13% мал шаруашылығы саласындағы инвестициялық жобаларды субсидиялауға, өсімдік шаруашылығы саласындағы жобаларды қолдауға 23 млрд теңге немесе 22% бағытталды.

Кредиттеу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жануарларын, техника мен технологиялық жабдықтарды сатып алуға лизинг кезінде сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау бағдарламасын іске асыруға 2021 жылы 52,4 млрд теңге көзделген.

«Qoldau.kz» субсидиялаудың ақпараттық жүйесінің деректері бойынша бағдарламаны іске асыру есебінен 2021 жылы ауыл шаруашылығы саласына 370 млрд теңгеден астам көлемде кредиттік қаражат тартылды.

Мемлекет Басшысының 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру шеңберінде 5 жыл ішінде ауыл шаруашылығында жұмыспен қамтылған бір адамға еңбек өнімділігін 2021 жылға қарай АӨК-те 3,7 млн теңгеге дейін және өңделген ауыл шаруашылығы өнімінің экспортын 2021 жылы 2 400 млн АҚШ долларына дейін ұлғайту міндеті қойылды.

Ауыл экономикасын көтеру мақсатында соңғы он жылда АӨК дамыту және қолдау бойынша қаржы ресурстарымен нығайтылған мемлекеттік және салалық бағдарламалар қабылданды.

✓ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 732 қаулысымен Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы бекітілді.

Ұлттық жобамен АӨК-ті дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған негізгі мақсаттары айқындалды:

1-міндет. Еңбек өнімділігін 2,5 есе арттыру

Көрсеткіш 1. Ауыл шаруашылығы техникасын сатып алуды субсидиялау көлемінің өсуі есебінен 1,5 есе ұлғайту.

Көрсеткіш 2. Су үнемдеу технологияларын қолдана отырып, жер көлемі (тамшылатып суару, бүрку).

2-міндет. Отандық өндірістің негізгі азық-түлік тауарларымен қамтамасыз етілуі;

3-міндет. Агроөнеркәсіптік кешен өнімінің экспортын 2 есеге ұлғайту өңделген өнімнің үлесін 70%-ға дейін жеткізу;

Тапсырма 4. 7 ірі экожүйені қалыптастыру және инвестициялық жобаларды іске асыру есебінен 1 млн ауыл тұрғынының табысын тұрақты арттыру:

Көрсеткіш 1. Ауыл шаруашылығына негізгі капиталға тартылған инвестициялар көлемі.

Көрсеткіш 3. Агроөнеркәсіптік кешенде іске асырылған инвестициялық жобалардың саны.

Көрсеткіш 5. Цифрландырылған жер деректерінің үлесі.

Қазақстан Республикасының Президенті өз жолдауларында бірнеше рет Қазақстан экономикасының барлық салаларында жан жақты жеделдетілген жаңғырту міндеттерін қойды.

✓ Мемлекет басшысының 2021 жылғы 1 қыркүйектегі пандемиядан зардап шеккен экономиканы қалпына келтіруге және қазақстандықтардың әлауқатын арттыруға бағытталған «Халық бірлігі және жүйелі реформалар - ел өркендеуінің берік негізі» атты Қазақстан халқына Жолдауында 7 бағыт пен 5 бастама бойынша 102 іс-шараға қол жеткізу міндеттері айқындалған.

Бағыттардың бірінде АӨК саласында, атап айтқанда Ауыл шаруашылығын техникалық қайта жарақтандыру бойынша нақты шаралар ұсынылған, онда АӨК-те пайдаланылатын технологиялардың 90% - ы түпкілікті ескірген және жаңғыртуды қажет етеді.

✓ 2022 жылғы 16 наурызда Мемлекет басшысы «Жаңа Қазақстан: жаңару және жаңғырту жолы» атты Қазақстан халқына Жолдауына еліміздің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, егіс науқанын сапалы жүргізу, Ауыл шаруашылығы техникасының дайындығын тексеру және т.б. тапсырма берді.

Бұл тапсырмалар Қоғам қызметінің стратегиялық негізгі көрсеткіштерінің миссиясы мен іске асырылуына тікелей сәйкес келеді.

Қоғам өз қызметінде АӨК дамыту саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын, «Агроөнеркәсіптік кешенді және ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы» 2005 жылғы 8 шілдедегі № 66 Қазақстан Республикасының Заңын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметі қойған міндеттерді басшылыққа алады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 24 тамыздағы отырысында мақұлданған Қазақстан Республикасының 2022-2026 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамында (№27 хаттама) (бұдан әрі - ӘЭДБ) экономика салаларын дамыту жоспары ұсынылды.

Орта мерзімді перспективада экономика салаларында қосылған құны жоғары өндірісті дамыту жөніндегі тәсілдер іске асырылатын болады. Инвестицияларды ынталандыру және цифрландыруды ілгерілету арқылы экспорттық әлеует пен еңбек өнімділігін арттыруға баса назар аударатырып, АӨК-ті технологиялық жаңғырту жалғастырылады.

АӨК-де ұзақ мерзімді бәсекеге қабілеттілікке қол жеткізуге, саланы цифрландыруға және жекелеген өндірістерден құн тізбегіне баса назар аударуға қайта бағдарлана отырып, саланы жаңа жағдайларға бейімдеу мақсатында ұлттық жоба жұмыс істейді.

Ет, жеміс-жидек, көкөніс, қант, дәнді дақылдар, майлы дақылдар, сүт өнімдерін өндіру және өңдеу бойынша жеті ірі экожүйені қалыптастыру жоспарлануда. Балық саласын дамытуға ерекше көңіл бөлінетін болады.

Қарқынды мал шаруашылығына көшу жалғасады. Ол үшін фермер қожалықтарына мал сатып алуға кредит беру көлемін ұлғайту, жемшөп өндірісін ынталандыру, шалғайдағы мал шаруашылығын және жайылым инфрақұрылымын дамыту, сондай-ақ селекцияның қазіргі заманғы әдістерін, оның ішінде қолдан ұрықтандыру мен эмбриондарды трансплантациялауды енгізуді ынталандыру жоспарлануда.

Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді тиімді пайдалану, егіс алқаптарының құрылымын әртараптандыру, топырақты мелиорациялау және рекультивациялау маңызды шарттар болады. Су және жер ресурстарын тиімді басқару, шөлейттенуге қарсы күрес үшін геоақпараттық жүйелер қолданылатын болады.

Жалпы, жүргізіліп жатқан саясатты іске асыру АӨК еңбек өнімділігін 2,5 есе арттыруға, ӘМАТ ішкі нарығын 80% деңгейінде қанықтыруға, АӨК қайта өңделген өнімдерінің экспортын 2 есе ұлғайтуға, АӨК өнімдері экспортының жалпы көлеміндегі қайта өңделген өнімдер үлесін 2025 жылға қарай 70%-ға дейін ұлғайтуға ықпал ететін болады.

Нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізген кезде саланың дамуына, атап айтқанда ішкі, сондай-ақ осындай сыртқы факторлардың өзгеруіне елеулі әсер етуі мүмкін тәуекелдерді ескеру қажет.

Санкциялық қысымның одан әрі қатаюы, көптеген елдердің экономикалық дағдарысқа реакциясы және Таяу Шығыстағы геосаяси жағдайдың нашарлауы шиеленістің өсуін тудырады, бұл тұтастай алғанда әлемдік сауданың динамикасына әсер етеді, сондай-ақ әлемдік экономика мен елдердің инвестициялық белсенділігіне әлеуетті тәуекелдер туғызады.

Қазақстандық экономиканың даму перспективаларына келетін болсақ, базалық сценарийде мұнайдың болжамды бағасы барреліне 60 АҚШ доллары деңгейінде белгіленген. Болжам бойынша экономиканың орташа жылдық өсімі 4,8% құрайды, тауарлар өндірісінің орташа өсу қарқыны ішкі сұранысты және тұрақты инфляциялық фонды кеңейту есебінен 4,0%, қызметтер – 5,4% деңгейінде болады.

Биржалық нарықтардағы ахуалды тұрақтандыру және азық-түлік өнімдеріне сұраныс отандық өнімдердің экспорттық жеткізілімдеріне жағымды әсер етеді. 2022 жылы тауарлардың экспорты 2026 жылы 79,8 миллиард АҚШ долларына дейін өскен кезде 60,1 миллиард АҚШ долларын құрайды, ал импорт 2026 жылы 43,4 миллиард АҚШ долларына дейін өскен кезде 40,8 миллиард АҚШ долларын құрайды.

Экономикалық өсудің орнықты параметрлері табыстың үдемелі өсуіне әсер ететін болады. 2022 жылы кірістер 9 207,4 млрд теңге көлемінде күтілуде, 2024 жылы 10 424,4 млрд теңгеге дейін ұлғайтылды.

Инвестициялар экономикалық өсуді қолдаудың маңызды факторы болады.

Орта мерзімді перспективада Қазақстан экономикасы негізінен АӨК, өңдеу өнеркәсібі, құрылыс және қызмет көрсету өндірісінің өсуі есебінен орта есеппен 4,8% деңгейінде өсетін болады.

АӨК шикізат базасын дамытуға өсімдік шаруашылығы мен мал шаруашылығы өнімдерін шығаруды ұлғайтуды ынталандыра отырып, АӨК-те жобаларды одан әрі іске асыру қолайлы әсер көрсетеді және ауыл шаруашылығының орта есеппен 5% деңгейінде өсуін қамтамасыз етеді.

Сонымен қатар, қоғам мемлекет Басшысының Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауларын, оның ішінде 2021 жылы айтылған «Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі» және ағымдағы жылы елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуді іске асыруды жалғастырады.

1.1.3. Ауыл шаруашылығы техникасы паркін талдау

Мемлекеттік саясаттың міндеттеріне сәйкес басым мақсаттардың бірі саланы заманауи ауыл шаруашылығы техникасымен қамтамасыз ету болып табылады, өйткені ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерді техникалық жарақтандыру АӨК дамытудың маңызды проблемасы болып қала береді. Ескі технологиялар мен ауылшаруашылық техникаларының ескірген паркі еңбек өнімділігінің өсуіне және өндірістің өсуіне кедергі келтіреді.

Тозған техниканы пайдалану жанар-жағармай мен қосалқы бөлшектердің қымбаттауына, өнімнің жоғалуына және сапаның төмендеуіне, ақауларға байланысты техниканың тоқтап қалуына және басқа да жағымсыз салдарға әкеледі. Сонымен қатар, техникалық жарақтандыруды дамыту және әлемдік әзірлемелерді енгізу айтарлықтай қаржылық инвестицияларды талап етеді.

ҚР АШМ деректері бойынша 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Қазақстанда 147,7 мың бірлік трактор және 38,1 мың бірлік комбайн болған, оның ішінде:

Техника түрлері	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Тракторлар	152 616	148 301	147 344	145 224	141 750	147 731
Комбайндар	41 494	40 044	38 502	37 385	36 997	38 101
Тайлағыш-жинағыш	7 298	7 311	7 014	7 601	9 144	10 145
Шөпшапқы	22 401	22 720	22 438	22 980	19 567	20 972
Дестелегіш	14 985	15 039	14 869	14 817	12 894	13 293
Бүріккіштер	5 401	5 350	5 300	5 383	5 931	5 889
Егіс кешендері	4 097	3 915	3 900	4 060	4 302	4 743

Кесте № 4. АӨК субъектілерінде кезеңдер бойынша ауыл шаруашылығы техникасының негізгі түрлерінің болуы.

Дереккөз: ҚР АШМ деректері

Жоғарыда келтірілген кестеден көрініп тұрғандай, ауыл шаруашылығы техникасының негізгі түрлерінің болуының сызықтық емес динамикасы, ең алдымен, өз ресурсын көптен бері пысықтап келе жатқан ескі, істен шыққан техниканың тұрақты істен шығуы, сондай-ақ АӨК машина-трактор паркін жаңартудың жеткіліксіз қарқыны туралы куәландырады.

Сонымен қатар, амортизациялық пайдалану мерзімдерімен (8-12 жыл) анықталатын ауыл шаруашылығы техникасын пайдаланудың нормативтік мерзімі оны пайдаланудың нақты мерзімінен айтарлықтай ерекшеленеді. Айналым қаражаты мен уақтылы жаңарту мүмкіндіктерінің болмауына

байланысты АӨК субъектілері жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарына қосымша шығындар есебінен ауыл шаруашылығы машиналарының қызмет ету мерзімін ұзартуға мәжбүр. Бұл ретте нақты қызмет ету мерзімі, әдетте, техниканы сатып алуға қаражат жеткілікті болған жағдайда есептелген экономикалық тұрғыдан тиімдірек болады. Ауылшаруашылық ұйымдарының көпшілігінде машиналарды уақтылы ауыстыру үшін қажетті қаржылық ресурстар жоқ.

Инвестиция көлемін ұлғайту арқылы саланы заманауи ауыл шаруашылығы техникасымен қамтамасыз ету қоғамның басым міндеттерінің бірі болып табылады.

Осы кезеңде ҚР АШМ алдын ала деректері бойынша ауыл шаруашылығы техникасының негізгі түрлерін жаңарту деңгейі 4,3% құрайды¹. 2021 жылдың қорытындысы бойынша Қоғамның саябақты жаңартуға қатысу үлесі орта есеппен 42,4% құрайды:

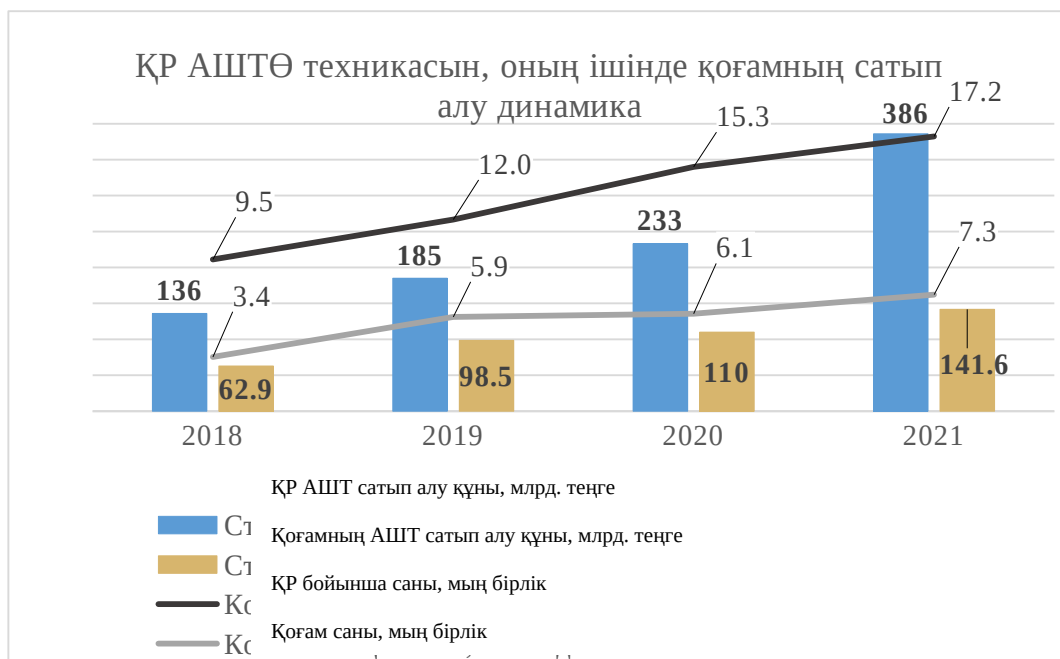
Техниканың атауы	ҚР-да 01.01.2022 жылға арналған негізгі а/ш техникасының болуы, бірл.	2021 жылы ҚР-да техника сатып алынды, бірл.	2021 жылы «ҚАФ» АҚ техникасын сатып алу, бірл.	«ҚАФ» АҚ-ның а/ш техникасын жаңартуға қатысу үлесі, %
Тракторлар	147 731	5 627	2 431	43,2%
Комбайндар	38101	1 294	633	48,9%
Сепкіштер	76 876	1 453	258	17,8%
Егіс кешендері	4 743	368	258	70,1%
Өзге де	13 293	8 429	3 696	43,8%
Барлығы	280 744	17 171	7 276	42,4%

Кесте № 5. Техника паркін жаңартуға қоғамның қатысу үлесі.

Дереккөз: ҚР АШМ және қоғам деректері.

2021 жылы АШТӨ республикада 386 млрд теңге сомаға 17 171 бірлік техника сатып алды, бұл 2020 жылмен салыстырғанда сандық мәнде 12%-ға және ақшалай мәнде 65,7%-ға артық.

¹ <https://eldala.kz/novosti/selhoztehnika/9100-uroven-obnovleniya-selhoztehniki-za-god-sostavil-4-3>

№ 6 Диаграмма. Техниканы сатып алу динамикасы, млрд теңге.
Дереккөз: ҚР АШМ және қоғам деректері

2021 жылы АӨК субъектілері қоғамның лизингтік қызметтері арқылы сатып алған техниканың барлық түрлері бойынша республика бойынша ауыл шаруашылығы техникасын сатып алудың жалпы көлеміндегі үлес салмағы 42,4% -ды құрайды (17 171 бірліктің 7 276 бірлігі).

Қоғам сатып алған отандық өндірістің ауыл шаруашылығы техникасының көлемі 3 751 бірлікті немесе қоғам сатып алған техниканың жалпы көлемінің 51,6%-ын құрады.

Маркалар бойынша техниканың атауы	Тракторлар	Комбайндар	Егіс кешендері	Сепкіштер	Өзге де	Барлығы
ҚР АШМ сатып алды, бірлік.	5627	1294	368	1453	8429	17 171
оның ішінде Қоғам сатып алды, бірлік	2 431	633	258	258	3 696	7 276
оның ішінде отандық өндіріс, бірлік.	1 693	504	11	36	1512	3 756
Қоғам жалпы саннан алған СТХ-ның үлес салмағы, %	43,2%	48,9%	70,1%	17,8%	43,8%	42,4%

Кесте № 6. Техника түрлері бойынша жаңартуға қоғамның қатысу үлесі.
Дереккөз: ҚР АШМ және қоғам деректері.

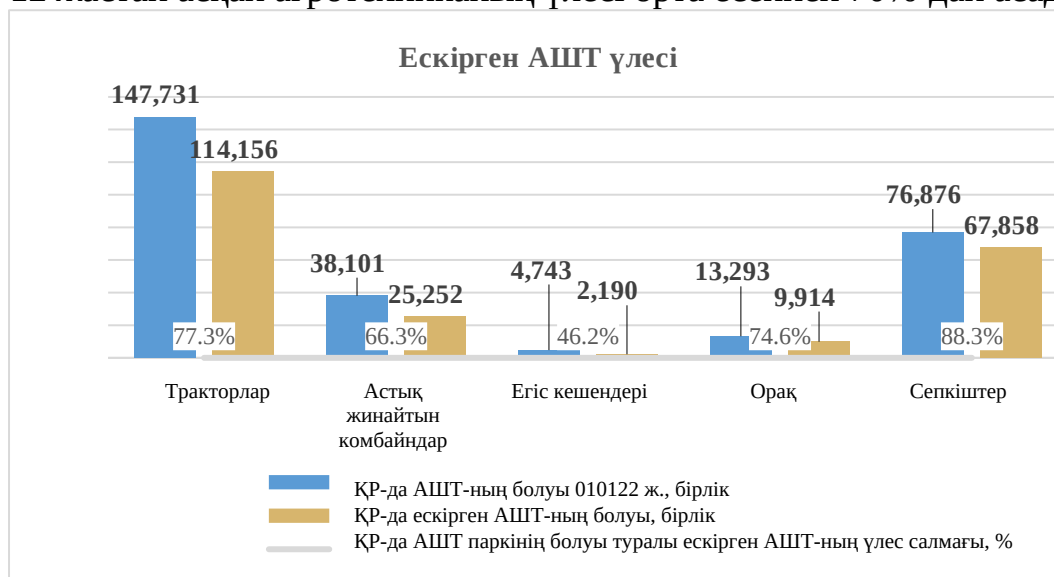
Елде аграрлық техниканың өткір тапшылығы байқалмайды, бірақ ұзақ уақыт жұмыс істеген машиналардың үлесі жоғары болып қала береді және бұл көрсеткішті жақсарту мүмкін емес. Ал жаңа өнімдердің белсенді өсіп келе жатқан бағасы нарықты мемлекеттік реттеудің аралас шараларымен бірге ауылшаруашылық техникалары паркін тіпті салыстырмалы түрде тұрақты компанияларды жаңарту мүмкіндігіне күмән келтіреді.

Маркалар бойынша	ҚР АШТ-ның 01.01.22	2011-2021 жж. кезеңінде	ҚР-да ескірген	ҚР-да АШТ паркінің
------------------	---------------------	-------------------------	----------------	--------------------

техниканың атауы	ж. болуы, бірл.	сатып алынған АШТ, бірл.	АШТ-ның болуы, бірл.	болуынан ескірген АШТ-ның үлес салмағы, %
Тракторлар	147 731	33 575	114 156	77,3%
Астық жинайтын комбайндар	38 101	12 849	25 252	66,3%
Егіс кешендері	4 743	2 553	2 190	46,2%
Дестелегіш	13 293	3 379	9 914	74,6%
Сепкіштер	76 876	9 018	67 858	88,3%

Кесте № 7. Елдегі ескірген ауыл шаруашылығы техникасының үлес салмағы.
Дереккөз: ҚР АШМ деректері

12 жастан асқан агротехниканың үлесі орта есеппен 70%-дан асады.

№ 7 Диаграмма. Ескірген ауыл шаруашылығы техникасының үлесі.
Дереккөз: ҚР АШМ деректері

10 жастан асқан астық жинайтын комбайндардың үлесі 66,3%-ды, тракторлардың 77,3%-н, егіс кешендерінің 46,2%-ын құрайды.

ҚР АШМ деректері бойынша астық жинайтын комбайндар мен тракторлардың 70%-дан астамының орташа жасы 8-10 жыл нормативтік пайдалану мерзімінде 13-18 жасты құрайды. Бұдан басқа, астық жинайтын комбайндардың 70%-дан астамы, тракторлардың 80%-ға жуығы, орақтардың 75%-ы және сепкіштердің 80%-ы есептен шығарылуға жатады.

Қазақстанда ауыл шаруашылығының энергиямен жабдықталуы бір ауыл тұрғынына 40 ат күшін құрайды. Салыстыру үшін, АҚШ-та бұл 300, Германияда бір жұмысшыға 500 ат күші бар. Техниканың бұл жай-күйі жөндеу мен отынға жұмсалатын шығындардың 95 млрд теңгеге артуына алып келеді, ал егін жинау кезінде шығын 2,9 млн тоннаға дейін жетеді.

Жағдайды өзгерту үшін жаңа техниканы сатып алуды 2,5 есеге арттыру қажет.

Көрсеткіштер	Жаңарту қарқыны					
	2016	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021

ҚР техникасының болуы	298 232	287 862	284 082	279 930	269 169	280 744
ҚР сатып алынды	8 176	8 500	9 471	11 904	15 323	17 171
ҚР жаңарту қарқыны	2,74%	2,95%	3,33%	4,25%	5,69%	6,12%
Қоғам сатып алды	3 119	2 400	3 426	5 893	6 056	7 276
Қоғамның техниканы жаңарту қарқыны	1,05%	0,83%	1,21%	2,11%	2,25%	2,59%

Кесте № 8. Ауыл шаруашылығы техникасын жаңарту қарқыны.
Дереккөз: ҚР АШМ және қоғам деректері

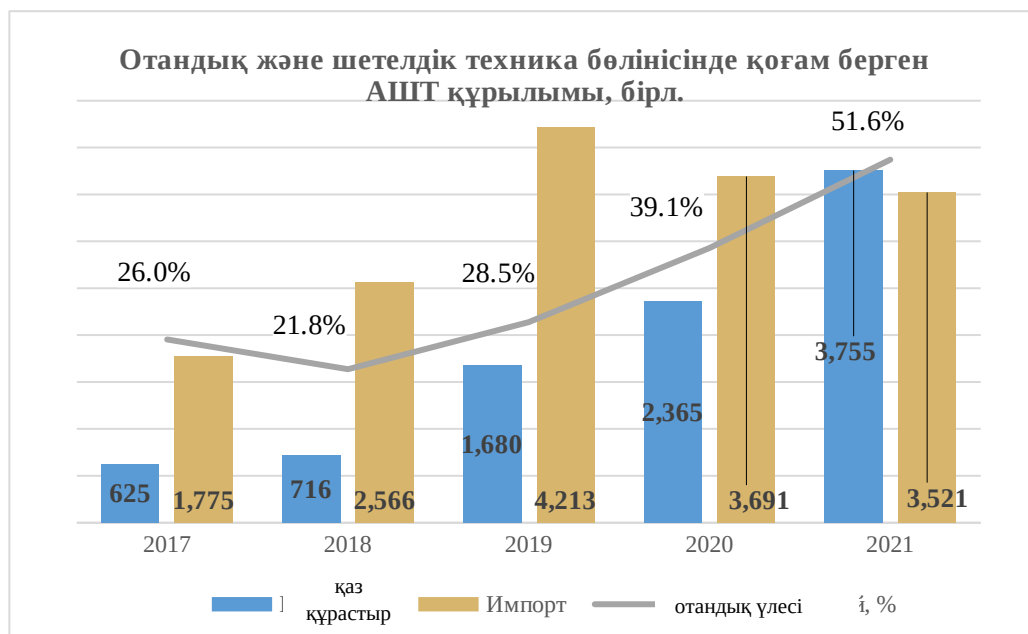
ҚР АШМ деректері бойынша ҚР бойынша техниканы жаңарту қарқынын есептеу кезінде 2021 жылғы көрсеткіш 6,1%-ды құрайды, оның 2,59%-ы қоғамға тиесілі.

Амортизациялық пайдалану мерзімдерімен (8-12 жыл) анықталатын ауыл шаруашылығы техникасын пайдаланудың нормативтік мерзімі оны пайдаланудың нақты мерзімінен айтарлықтай ерекшеленеді. Айналым қаражаты мен уақтылы жаңарту мүмкіндіктерінің болмауына байланысты АӨК субъектілері жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарына қосымша шығындар есебінен ауыл шаруашылығы машиналарының қызмет ету мерзімін ұзартуға мәжбүр. Бұл ретте нақты қызмет ету мерзімі, әдетте, техниканы сатып алуға қаражат жеткілікті болған жағдайда есептелген экономикалық тұрғыдан тиімдірек болады. Ауылшаруашылық ұйымдарының көпшілігінде машиналарды уақтылы ауыстыру үшін қажетті қаржылық ресурстар жоқ.

Бүгінгі таңда ауылшаруашылық техникасын жеткізушілердің құрылымы әлемдік және жергілікті өндірушілермен ұсынылған. Әлемдік өндірушілерге мыналар жатады: Ростсельмаш (Ресей), Гомсельмаш, Минск трактор зауыты, Бобруйскагропромаш (Беларусь), John Deere, Case IH, New Holland (АҚШ), CLAAS (Германия) және т. б.

Олар ауылшаруашылық техникасының құрылымында болу форматымен ерекшеленеді. Ресейлік, беларуссиялық және неміс өндірушілері өнімді локализациялайтын құрастыру кәсіпорындарын ұйымдастырды.

Қоғам отандық машина жасаушылармен «Семаз» ЖШС, «Қазақстан Агро Инновациялық Корпорациясы» ЖШС, «СТ Эсэмбли» ЖШС, «Агромашхолдинг КЗ» АҚ, «Kazrost Engineering Ltd» жеке компаниясы, «КАМАЗ-Инжиниринг» АҚ, «Қостанай трактор зауыты» ЖШС, «КАМАЗ-Инжиниринг» АҚ, «Дон Мар» ЖШС, «ДАФА» фирмасы ЖШС, «AVAGRO» ЖШС, «Қостанай Агротехникалық зауыты» ЖШС және «МТЗ Қазақстан» ЖШС.

№ 8 Диаграмма. Отандық және шетелдік бөліністе АШТ лизингі.
Дереккөз: қоғам деректері.

Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндірудің экономикалық тиімділігі толығымен фермалардағы трактор паркінің жаңару қарқынына байланысты.

АӨК субъектілерінің қаржылық жүктемесінің ұлғаюы және қорларды жаңартуға қаражатты бұру мүмкіндігінің болмауы техниканың парк құрамынан шығу қарқыны оны сатып алу қарқынынан 6-7 есе артық болуына әкелді. Бұл өз кезегінде пайдаланылып жатқан техниканың 80-90% нормативтен тыс тозуына және оның сала өнімін өндіру тиімділігіне елеулі ықпалына себеп болды.

Ауыл шаруашылығы техникасына шығындарды субсидиялауға қаражатты ұлғайту материалдық-техникалық базаны және негізгі қорларды жаңарту бөлігіндегі проблемаларды шешуге мүмкіндік береді.

Бүгінгі таңда qoldau.kz ақпараттық жүйесіне сәйкес сатып алынған ауыл шаруашылығы техникасына шығындарды өтеуге қаражаттың жеткіліксіздігі анықталды, онда 2021 жылы субсидиялар мөлшері 104,4 млрд теңгені, оның ішінде ауыл шаруашылығы техникасына 67,8 млрд теңгені немесе елдегі ауыл шаруашылығы техникасын сатып алу сомасының 17,6%-н (386 млрд теңге) құрады, ал өтеу бойынша субсидиялау қағидалары инвестициялық салымдар кезінде агроөнеркәсіптік кешен субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігі, ауыл шаруашылығы техникасына салынған инвестициялық салымдарды өтеу үлесі 25% құрайды.

№ 9 Диаграмма. Сатып алынған ауыл шаруашылығы техникасына субсидиялар сомасының арақатынасы.

Дереккөз: qoldau.kz жүйесі мен қоғам деректері.

1.1.4. Халықаралық лизинг нарығы

Қазіргі лизинг индустриясы 1952 жылы Сан-Францискода таратылды. Бұл жетістік «United States Leasing Corporation» компаниясының негізін қалаушы Генри Шофельдтің арқасында болды. Бір қызығы, бастапқыда кәсіпкер тек бір лизингтік операция жасағысы келді, бірақ кейіннен бұл өте пайдалы және сұранысқа ие бизнес екенін түсінді.

Қысқаша лизингті аграрлық өндірістің техникалық базасын жаңартудың инвестициялық ресурсы деп атауға болады. Ол бүкіл әлемде тез қолданыла бастады. Францияда алғашқы лизингтік компания 1957 жылы пайда болды. Оның негізгі бағыты өнеркәсіптік жабдықтарды лизингке беру болды. Англияда мұндай құрылым 1960 жылы, Германияда – 1962 жылы, ал Италияда – 1963 жылы ашылды. Азия аумағында лизинг 60-жылдардың басында да дами бастады.

Лизинг әлемдік экономиканың ажырамас бөлігі болып табылады және жыл сайын танымал болып келеді. Осы салада жұмыс істейтін компаниялар жыл сайын өздерінің лизингтік портфельдерінің көлемін және клиенттермен жасалған мәмілелер санын көбейтеді.

Лизингтік операциялардың негізгі көлемі үш континентке бағытталды: Солтүстік Америка, Еуропа және Азия, Олар әлемдегі лизингтік мәмілелер көлемінің 95,7% құрады.

Егер әлемдік лизинг нарығын қарастыратын болсақ, агроөнеркәсіптік саладағы келесі елдер мен лизингтік компанияларды атап өтуге болады:

АҚШ - лизинг компанияның қаржылық-инвестициялық қызметінің нысаны ретінде 130 жылдан астам уақыт болды. Әлемдік лизингтік қызметтер нарығында АҚШ компаниялары 1950 жылдардың басынан бері

жетекші орынға ие болып келеді. Соңғы үш онжылдықта (1987-2017) американдық корпорациялар көрсететін лизингтік қызметтер көлемі 5 есеге ұлғайды, бұл оларға әлемдік лизинг нарығының жалпы көлемінің 32%-н алуға мүмкіндік берді. АҚШ корпорацияларының икемді саясаты, экономиканың азаматтық ғана емес, әскери салаларын да лизингпен қамту, АҚШ корпорацияларының ұлттық және халықаралық лизингке белсенді қатысуы және ақырында ұлттық лизингтік корпорациялардың мемлекетін жан-жақты қолдау сияқты факторлар АҚШ-тың нарықтағы берік ұстанымдарын орнатуға ықпал етті.

Қазіргі заманғы лизингтің Отаны ретінде Солтүстік Америка көптеген жылдар бойы әлемдік лизинг бизнесінде бірінші орынға ие болды.

Deere & Company - 1837 жылы құрылған, ауылшаруашылық, құрылыс және ағаш кесу техникасын шығаратын американдық машина жасау компаниясы. Әлемдегі ең ірі ауылшаруашылық техникасын өндірушілердің бірі. Оның бүкіл әлем бойынша кең филиалдық желісі бар. Солардың бірі-Ресейдегі «John Deere Financial» ЖШҚ лизингтік компаниясы (Deere & Company ауылшаруашылық өндірушісінің 100% еншілес компаниясы), ол 2012 жылдан бастап сатып алушыларға лизинг қызметін ұсынады.

«John Deere Financial» ЖШҚ сатып алушыларды қолдау бойынша икемді саясатты жүргізуге мүмкіндік беретін түрлі құралдарды үнемі әзірлеп отырады. Лизингтік компанияның клиенттері шешім қабылдау мерзімі 1 күннен басталатын және құжаттарды сұратпай-ақ мәмілелерді мақұлдаудың экспресс-бағдарламасын пайдалана алады. Сондай-ақ, компания мыналарды ұсынады: икемді төлем кестесі (аннуитет, төмендеу, маусымдық) және жыл бойына лимит сомасына лизингке техниканы алуға мүмкіндік беретін қаржыландыру лимиттерін белгілеу. Қаржыландыру бағдарламалары:

Стандартты лизингтік бағдарламалар	Экспресс-программа	Кредитный лимит
<p>Өндірушінің ставкаларды субсидиялауы, мәмілені ең аз құжаттармен қысқа мерзімде ресімдеуі, электрондық құжат айналымы.</p> <p>Шарттар: Аванстық төлем - 10%; Лизинг мерзімі - 13 айдан 60 айға дейін; Шарттың валютасы - Ресей Федерациясының рубльдері; Төлем түрлері - тең/кему/маусымдық; Лизинг алушының балансында лизинг нысанасын есепке алу; Сақтандыру лизингтік төлемдерге енгізілген</p>	<p>Мәмілелерді жылдам рәсімдеу бағдарламасы техниканы қысқа мерзімде және құжаттарсыз сатып алуға мүмкіндік береді, бұл ескі техниканы тез ауыстыруға және қажетті мерзімде жұмысқа кірісуге мүмкіндік береді.</p> <p>Шарттар: Шешім қабылдау мерзімі - 1 күннен бастап; Аванс - 10% бастап; Қаржыландыру сомасы - 40 миллион рубльге дейін (аванс пен ҚҚС-сыз сома); Лизинг мерзімі - 60 айға дейін.</p>	<p>Бір жылға техниканы сатып алуды оңтайлы жоспарлау.</p> <p>Шарттар: Құжаттардың толық пакетін ұсыну; Қаржыландыру лимитінің қолданылу мерзімі-1 жыл; Шешім қабылдау мерзімі - 5 жұмыс күнінен бастап.</p>

Ресей.

Ресейлік лизинг нарығы әлемдегі ең ірі 15 лизинг нарығының қатарына кірді.

Ресейдегі мемлекет қатысатын ірі лизингтік компаниялар (оның ішінде акцияларының едәуір пакеттері мемлекетке тиесілі банктер құрған):

Мемлекеттік көлік лизингтік компаниясы;

Сбербанк Лизингі;

ВТБ лизингі;

Росагролизинг;

Веб-лизинг;

Газпромбанк Лизингі.

Мемлекеттік лизингтік компаниялар лизингтің белгілі бір сегменттерінде (ауыл шаруашылығы, авиациялық көлік, автокөлік көлігі және т.б.) жұмыс істей алады және әмбебап бола алады.

Мемлекеттік лизингтік компаниялардың басты артықшылығы-меншікті капиталдың едәуір мөлшері, сондай-ақ арзан және ұзақ мерзімді мемлекеттік қарыздар. Бұл мемлекеттік лизингтік компанияларға клиенттерге төмен пайыздық мөлшерлемелер мен ұзақ лизинг мерзімдерін ұсынуға мүмкіндік береді.

Мемлекеттік лизингтік компанияда лизинг алған кезде (әсіресе нарықпен салыстырғанда жеңілдікті шарттарда лизингтік мәміле жасалған жағдайда) лизинг алушылар мен қаржыландырылатын Лизингтік жобалар өте қатаң іріктеуден өтеді.

Сбербанк Лизинг – 1993 жылы «РГ-лизинг» ЖАҚ (орыс-герман лизингі) ретінде құрылған. 2006 жылы Компанияның жалғыз акционері Ресей сбербанкі болды. 2009 жылы компанияның атауы «Сбербанк Лизинг» ЖАҚ болып өзгертілді.

Компания экономиканың түрлі салаларындағы лизингтік жобаларды қаржыландырады, шағын, орта және ірі бизнес компанияларымен жұмыс істейді. Ресейдің көптеген қалаларында филиалдары бар.

Компания аграрлық секторды келесі шарттармен қаржыландырады:

Аванс мөлшері	0 %
Лизинг мерзімі	60 айға дейін
Қаржыландыру лимиті	100 млн рубльге дейін

Өндірушілерден техниканың модельдік қатарларына жеке жеңілдіктер қолданылады.

Мемлекеттік көлік лизингтік компаниясы 2001 жылғы 19 қарашада «Азаматтық авиацияның лизингтік компаниясы» ЖАҚ ретінде құрылды. 2006 жылғы 17 қаңтарда «Бали» компаниясы» мемлекеттік көлік лизингтік компаниясы» ААҚ жарғылық капиталы – 68 млрд рубль болып қайта құрылды. Компанияның 100% акциясы федералды меншікте. Компанияны басқаруды Ресей Федерациясының Көлік министрлігі жүзеге асырады.

«Мемлекеттік көліктік лизингтік компания» көлік саласы үшін техника мен жабдықтың барлық түрлерінің лизингтік жобаларын (жүк және

жолаушылар автокөлігі мен арнайы техника, авиациялық техника мен жабдық, су көлігі мен жабдығы, теміржол жылжымалы құрамының лизингі) іске асырады.

«**ВЭБ-лизинг**» – 2003 жылы «Рособоронэкспорт» ФГУП қатысуымен құрылды. Компанияның негізгі акционері - Внешэкономбанк.

Компания лизингке мүліктің кең спектрін ұсынады (жеңіл және жүк автокөлігінің, арнайы техниканың, жабдықтардың, әуе, теңіз және өзен кемелерінің, теміржол жылжымалы құрамының лизингі). Компанияның кең филиалдық желісі бар.

«**ВТБ Лизинг**» – 2002 жылы құрылған. Компанияның жалғыз акционері - «Банк ВТБ» ААҚ. Компанияның жарғылық капиталы – 14,8 млрд рубль. Ресей мен әлемнің 65 қаласында кеңселері бар.

Компания жабдықтар, авиатехника, теміржол көлігі, теңіз және өзен кемелері, жылжымайтын мүлік, автокөлік және арнайы техника лизингі бойынша жобаларды қаржыландырады.

«**Росагролизинг**» ААҚ – Ресей Федерациясы үкіметінің ауылшаруашылық өндірушілерін техникамен, жабдықтармен, асыл тұқымды малдармен қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерін орындайтын жарғылық капиталға мемлекет қатысатын ресейлік агроөнеркәсіптік лизингтік компания.

Компания мемлекет қолдауымен еліміздің шаруаларына жеңілдікті шарттармен техника мен жабдықтарды ұсынады:

Комбайн лизингі	Трактор лизингі	Арнайы техника лизингі	Жабдық лизингі
Бастапқы жарна: 0%. бастап Лизинг мерзімі: 7 жылға дейін. Қымбаттау: 0%.	Бастапқы жарна: 0%. бастап Лизинг мерзімі: 7 жылға дейін. Қымбаттау: 0%.	Бастапқы жарна: 0%. бастап Лизинг мерзімі: 7 жылға дейін. Қымбаттау: 0%.	Бастапқы жарна: 0%. бастап Лизинг мерзімі: 7 жылға дейін. Қымбаттау: 0%.

Беларусь

Беларусь Республикасында лизингтік операцияларды 112 мамандандырылған лизингтік ұйым және 13 банк жүзеге асырады.

Беларуссиялық лизинг нарығына шолу он көшбасшы ретінде – «АСБ Лизинг», «Промагролизинг», «Райффайзен-Лизинг», «Риетуму Лизинг», «ПриватЛизинг», «МикроЛизинг», «РЕСО-БелЛизинг», «Активлизинг», «Сыртқы экономикалық Лизингтік Компания» және «Ашық желі». Таза активтердің көлемі бойынша көшбасшылардың бестігіне «Промагролизинг» және «Агролизинг», яғни аграрлық секторға арналған машиналар мен жабдықтарды қаржыландыратын компаниялар кірді.

«Агролизинг» ААҚ өз қызметін 2006 жылдан бастап жүзеге асырады, «Белагропромбанк» ААҚ еншілес кәсіпорны болып табылады және банк холдингінің құрамына кіреді.

Құрылған сәттен бастап «Агролизинг» ААҚ өсу қарқынын сенімді түрде арттырып келеді және қазіргі уақытта Беларусь Республикасының

лизингтік қызметтер көрсету нарығындағы жетекші компаниялардың бірі болып табылады.

Компания қызметінің басым бағыттары: өнеркәсіптік жабдықтардың лизингі, көлік құралдарының лизингі, жылжымайтын мүлік лизингі, лизинг заттарының импорты, қайтарымды лизинг, дара кәсіпкерлер үшін лизинг, оның ішінде ауыл шаруашылығы техникасының лизингі және т.б. болып табылады.

Лизинг шарттары:

аванс	30-40%
Лизинг мерзімі	1-5 лет
BYN ставкасы	25%*
сатып алу құны	-25%
RUB ставкасы	27%

* Беларусь Республикасы Ұлттық Банкінің қайта қаржыландыру ставкасы 13 пп-ға ұлғайтылды.

«Промагролизинг» ААҚ - лизинг нарығының көшбасшылар тобына кіреді. Қоғамның негізгі акционері «Беларусь Республикасының Даму Банкі» ААҚ болып табылады. Банктің құрылтайшылары Министрлер Кеңесі және РБ Ұлттық Банкі болып табылады.

Беларусь лизинг берушілер одағы жүргізген рейтинг нәтижелері бойынша «Промагролизинг» ААҚ негізгі көрсеткіштер бойынша Беларусь Республикасының лизингтік компаниялары арасында көш бастап тұр: Жаңа бизнес көлемі, лизингтік портфель мөлшері және лизингтік төлемдер көлемі.

Коммерциялық шарттармен лизинг
Лизинг пәні - техника, жабдық, жылжымайтын мүлік, басқа да негізгі құралдар
Аванс - жалпы құнның 0-ден 40%-на дейін (ҚҚС-пен)
Лизинг мерзімі - 1 жылдан 7 жылға дейін (жылжымайтын мүлік 1 жылдан 10 жылға дейін)
Қарау мерзімі - 14 күнге дейін

»Райффайзен-Лизинг» компаниясы әлемдік және Беларусьтің жетекші техника өндірушілерімен және олардың дилерлерімен - Liebherr, Caterpillar, Bautechnik, Volvo, JCB, Амкодор, Bobcat, STILL, New Holland, John Deere, CASE, TOYOTA және т. б. серіктестік қатынастар орнатты.

Лизинг шарттары:

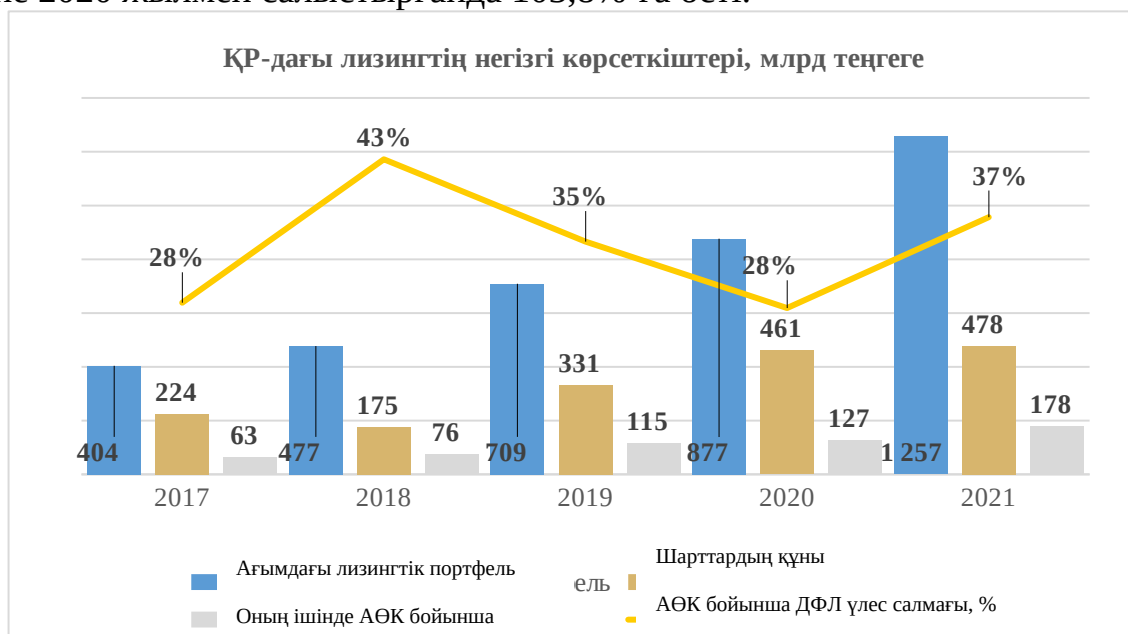
Лизинг мерзімі	1 жылдан 5 жылға дейін
Аванс	20%-дан 40%-ға дейін
Қаржыландыру валютасы	EUR/USD/RUB/BYN
Төлем валютасы	BYN

1.1.5. Қазақстандағы лизинг нарығын талдау

Лизинг негізгі құралдарды жаңартудың тиімді құралы болып табылады және әлемдік тәжірибеде белсенді қолданылады. Қазақстанда лизингтік қызмет «Қаржы лизингі туралы» Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 5 шілдедегі № 78-ІІ Заңымен, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексімен (ерекше бөлігі) және «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы (Салық кодексі)» Қазақстан Республикасының кодексімен реттеледі.

Соңғы жылдары Қазақстанда лизингтік қаржыландыру экономиканы қолдаудың мемлекеттік бағдарламалары желісі бойынша айтарлықтай дәрежеде дамуда. Бұл ретте ауыл шаруашылығында лизинг ең сұранысқа ие болып отыр. Бұл ішінара коммерциялық банктер бұл саланы жоғары тәуекелді және несие берушіге ыңғайсыз ұзақ өндірістік цикл деп санап, несие беруге құлықсыз болғандықтан.

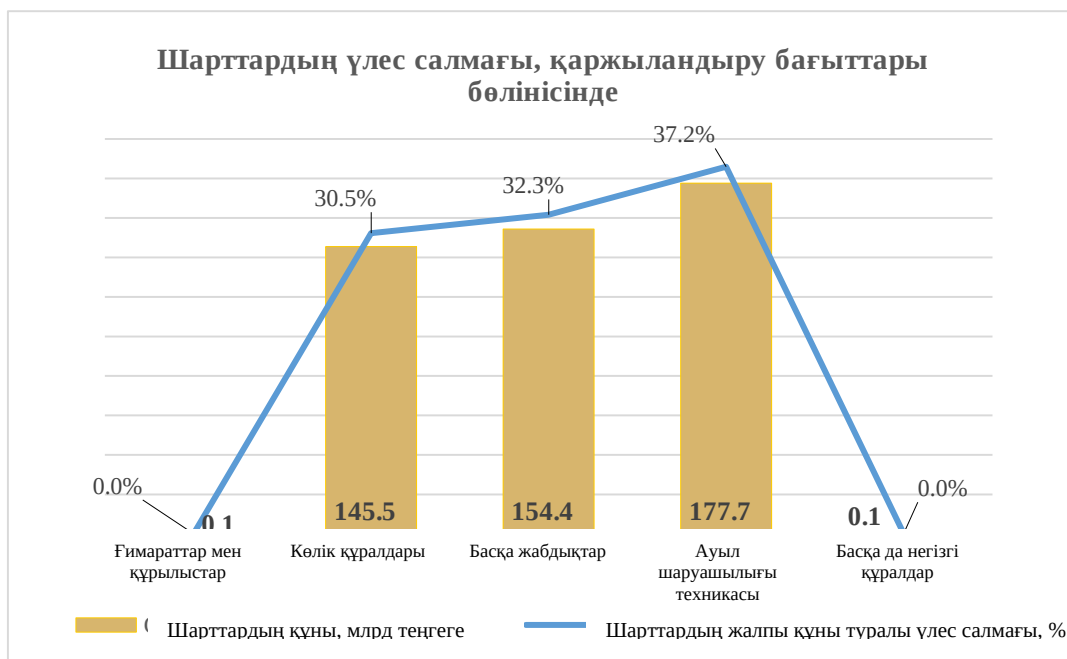
ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша 2021 жылы қаржы лизингі шарттарының жалпы құны 477,9 млрд теңгені құрады және 2020 жылмен салыстырғанда 103,8%-ға өсті.

№ 10 Диаграмма. Қаржы лизингі шарттарының жалпы құны.
Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

Ең тартымды салалар ауыл, орман және балық шаруашылығы - қаржы лизингі шарттарының жалпы құнының 37,3%, өңдеу өнеркәсібі – 29,9%, Көлік және қоймалау – 18,8% болды.

Бұл ретте, жалпы республика бойынша лизингтік портфель 2021 жылдың соңында 1 256,7 млрд теңгені құрады, ал қаржы лизингі бойынша алынған лизингтік төлемдер көлемі 346,8 млрд теңгеге жетті.

№ 11 Диаграмма. Сала түрінен ДФЛ үлес салмағы, %.

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының деректері

АӨК бойынша қаржы лизингі шарттарының үлес салмағы шарттардың жалпы құнының 37,2%-н құрайды.

Қоғам ауыл шаруашылығы техникасы саласындағы негізгі лизинг беруші болып табылады.

2021 жылы қоғам 3 161 клиентті қаржыландырды, 141,6 млрд теңге сомасына 7 276 бірлік техника лизингке берілді.

2021 жылы ел бойынша АӨК саласындағы лизингтік мәмілелер нарығының көлемі 178,3 млрд теңгені құрады, оның ішінде қоғам үлесіне 141,6 млрд теңге келеді, бұл Қазақстан бойынша АӨК-тегі лизингтің жалпы көлемінің 79,4%-н құрайды.

«Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы» ЗТБ деректері бойынша елде тіркелген 54 лизингтік компанияның 28-і жұмыс істейді, оның ішінде ірі лизингтік компаниялар:

«ҚазАгроҚаржы» АҚ, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ, «ТехноЛизинг» ЖШС, «Аль Сакр Финанс» АҚ, «Maria Sapital (Мария Капитал)» ЖШС, «SKY ASIA LEASING» ЖШС, «Халық-Лизинг» Қазақстан Халық банкінің еншілес ұйымы, «ИДЖАРА компания» қазақстандық АҚ, «Банк Центркредит» АҚ еншілес компаниясы, «Центр Лизинг» ЖШС.

Мемлекеттің қатысуымен үш лизингтік компания жұмыс істейді: «ҚазАгроҚаржы» АҚ, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ, «ҚазМедТех» АҚ.

9 компания Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын лизингпен айналысады: «ҚазАгроҚаржы» АҚ, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ, «Халық лизингі» АҚ, «ForteLeasing» АҚ, «NUR LEASING» лизингтік компаниясы, «ТехноЛизинг» ЖШС, «Аль Сакр Финанс» АҚ, «Лизинг Групп» АҚ, «Вираз» компаниялар тобы» (жобаларды Еуразиялық банк, «КомТрансЛизинг» және басқа да қаржы институттары арқылы қаржыландырады).

«Даму» және «Бизнестің жол картасы» бағдарламаларының құралдары арқылы мемлекеттік қолдаудың кеңінен таралуының арқасында ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын лизингтеу жөніндегі арнайы бағдарламалары бар лизингтік нарық ойыншыларының саны жыл сайын артып келеді.

Қаржыландыру шарттары:

№	Лизингтік компаниялар	Активтерді қаржыландыру	Шарттар		
			Қаржыландыру мерзімі	сыйақы мөлшерлемесі	Бірлесіп қаржыландыру
1	«ҚазАгроҚаржы» АҚ	Ауыл шаруашылығы техникасы	10 жылға дейін	6 %	15 %-дан бастап
				9 %	
				ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі плюс 7,5% (субсидиялауды ескере отырып, клиент үшін жылдық 6%*)	
		Арнайы техника	7 жылға дейін	ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі плюс 7,5% (субсидиялауды ескере отырып, клиент үшін жылдық 6%*)	20%-дан бастап
		Көлік құралдары	7 жылға дейін	6 % ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі плюс 7,5% (субсидиялауды ескере отырып, клиент үшін жылдық 6%*)	15 %-дан бастап
2	«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ	Отандық өндірістің өңдеу өнеркәсібіне арналған жабдық	3-10 жыл	5%-дан бастап	15%-дан бастап
		Арнайы мақсаттағы автокөлік құралдары мен автотехника	3-5 жыл	3%	30%
		Әуе көлігі	3-20 лет	8%-дан бастап	30%-дан бастап
		Автобустар	7 жылға дейін	жеке	15%-дан бастап
		Ауыл шаруашылығы техникасы	7 жылға дейін	7% бюджет; 15% комм.құр.	15%-дан бастап
		Жедел, шұғыл және арнайы қызметтердің қажеттіліктеріне арналған көлік құралдары	7 жылға дейін	жеке	15%-дан бастап
		Коммерциялық лизинг	3-15 жыл	жеке	20%-дан бастап
3	«ForteLeasing» АҚ	Жабдықтар, арнайы техника, көлік құралдары.	1-7 жыл	18,5%-дан бастап	20%-дан бастап
		Жүк және жеңіл көлік құралдары және арнайы техника	1-2 жыл	жеке	30-50%-дан бастап
		Негізгі құралдар - жабдықтар, көлік құралдары, арнайы техника және т.б.	3 - 7 жыл	жеке	20%-дан бастап

4	«Технолизинг» ЖШС	Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары	3-5 жыл	17%-дан бастап	20%-дан бастап
		Жол-құрылыс, Арнайы техника және жабдық	3 жыл	14%	30%
		ДАМУ бағдарламасы бойынша: лизингке ауыл шаруашылығы, Жол-құрылыс техникасы және арнайы техника	7 жылға дейін	18,5%-дан бастап	20%-дан бастап
5	«Халық-Лизинг» АҚ	Құрылыс техникасы	5 жылға дейін	21%	20%-дан бастап
		Ауыл шаруашылығы техникасы	5 жылға дейін	21%	20%-дан бастап
		Арнайы техника	5 жылға дейін	21%	20%-дан бастап
		Автокөлік	5 жылға дейін	21%	20%-дан бастап
		Жабдық	3-10 жыл	21%	20%-дан бастап
6	«Лизинг Групп» АҚ	Арнайы техника, жүк көлігі және автокөліктер	3 жылға дейін	18,5%	20%-дан бастап
		«Даму» бағдарламасы бойынша лизинг	7 жылға дейін	18,5%	20%-дан бастап
		Ауыл шаруашылығы техникасы		18,5%	15%-дан бастап
7	NUR LEASING	Жүк автокөлігінің; арнайы техниканың; жабдықтың; өндірістік кешендердің; әуе кемелерінің; теңіз және өзен кемелерінің; жылжымалы құрамның лизингі.	3 жылға дейін	18,5%-дан бастап	20%-дан бастап
		ДАМУ бағдарламасы бойынша	3 жылға дейін	6%	20%-дан бастап
8	«Аль Сакр Финанс» АҚ	Борттық автокөліктер, самосвалдар, автобустар, арнайы техника және т. б.	3-5 жыл	25% 12% теңгемен жылдық 19% валютаға байланған. Субсидияланған өнімдер бойынша жылдық 12% - дан 9% - ға дейінгі пайданың соңғы мөлшерлемесі көзделген	20-30%-дан бастап
9	«Виразж» компаниялар тобы жобаларды кейбір қаржы ұйымдары арқылы қаржыландырады:				
	«КомТрансЛизинг»	лизинг на трактора марки «Беларус».	3 жылға дейін 7 жылға дейін	20%	25%
	Еуразиялық банк «Еуразиялық Лизинг» лизингтік компаниясы	ДАМУ бағдарламасы бойынша арнайы техника	7 жылға дейін	6% 2-3 апта өтінімдерді қабылдау тоқтатылды	20%-дан бастап

* субсидиялау шарттары ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің бұйрығымен бекітіледі
Источник: сайты лизинговых компаний

Теріс сыртқы макроэкономикалық фонға байланысты ҚР Ұлттық Банкі +/-1,00 пп пайыздық дәлізімен жылдық 14% деңгейінде базалық мөлшерлемені көтеру туралы кезекті шешім қабылдады (бірінші өзгеріс 2022 жылғы 24 ақпанда, +/-1 пп пайыздық дәлізімен 13,5%). Осыны ескере отырып, қаржы институттары коммерциялық сыйақы мөлшерлемелерін көтерді.

Сонымен қатар, экономиканы, ең алдымен АӨК, өнеркәсіп, шағын және орта бизнес салаларында қолдаудың мемлекеттік бағдарламалары лизинг саласына айтарлықтай әсер етуді жалғастыруда, өйткені мемлекеттік қолдау көбінесе лизингтік қаржыландыру арқылы жүзеге асырылады.

Қазіргі уақытта АӨК лизингі нарығында 2014 жылдан бастап бюджеттік инвестициялардың жоқтығына қарамастан қоғам сөзсіз көшбасшы болып қала береді. Қоғамның бағдарламалары фермерлер үшін негізгі қарызды өтеудің маусымдық кестесіне (егін жинағаннан кейін жылына бір рет төлеу), лизингтің ұзақ мерзімдеріне, сондай-ақ аванстық төлемнің төмен мөлшеріне және осы салада жеткілікті үлкен жұмыс тәжірибесіне байланысты қолайлы болып табылады. Сонымен қатар, қоғамның аграршылар үшін лизингтік қаржыландырудың негізгі артықшылықтары:

- ✓ лизингті қаржыландырудың неғұрлым икемді шарттары мен схемалары. Лизингті ресімдеу кезінде қосымша кепіл талап етілмейді, өйткені олар лизинг нысанасының өзі болып табылады;

- ✓ ҚР АШМ желісі бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау және техника мен жабдыққа инвестициялық салымдарды субсидиялау;

- ✓ Қазақстанда бірде-бір Лизингтік компания қамтамасыз ете алмайтын кең аймақтық қамту.

Сонымен қатар, салықтық артықшылықтардың болуы, сондай-ақ қоғамның өнім желісін қаржыландырудың белгілі бір өнімдерінің болуы, атап айтқанда, маңызды және негізгі фактор болып табылады:

Арнайы қаржылық қызметтер:

- «Экспресс-лизинг», лизинг мерзімі 10 жылға дейін, ставка 17% (мемлекет субсидиялау мүмкіндігі бар), сондай-ақ 6%. Аванс мөлшері лизинг нысанасының құнынан кемінде 20%;

- «Мастер-лизинг», кредиттік желі (1 жыл ішінде лимитті игеру), Лизинг мерзімі 10 жылға дейін, ставка 17% (мемлекет субсидиялау мүмкіндігі бар). Аванс мөлшері лизинг нысанасының құнынан кемінде 15%;

Арнайы қаржыландыру бағдарламалары:

- «Қазақстанда жасалған», лизинг мерзімі 10 жылға дейін, жеңілдікті кезеңі 1 жылға дейінгі лизинг нысанасының құнынан кемінде 15% аванс мөлшері; жылдық 6% сыйақы мөлшерлемесі.

- «Беларусьте жасалған», лизинг мерзімі 5 жылға дейін, мемлекет пен Беларусь Республикасы тарапынан сыйақы мөлшерлемесін субсидиялауды ескере отырып, 1%-бен, лизинг нысанасының құнынан кемінде 15% аванс;

- «Сенімді фермер», Лизинг мерзімі 10 жылға дейін, ставка 17% (мемлекет субсидиялау мүмкіндігі бар); аванстық төлем – талап етілмейді.

1.1.6. Жаһандық қоршаған орта факторларының әсері (PEST талдауы)

Макроорта факторларын бағалау үшін қоғамның қызметіне тікелей немесе жанама әсер етуі мүмкін негізгі саяси, экономикалық, әлеуметтік және технологиялық факторлардың PEST талдауы берілген.

	МҮМКІНДІКТЕР	ҚАУІПТЕР
--	---------------------	-----------------

САЯСИ ФАКТОРЛАР	<p><u>Мемлекеттің ауыл шаруашылығын дамыту жөніндегі мақсатты саясаты.</u></p> <p>1. Мемлекет басшысының 2022 жылғы 16 наурызда «дағдарысқа қарсы бірінші кезектегі шаралар туралы» 10-тармағында «Жаңа Қазақстан: жаңару және жаңғырту жолы» Қазақстан халқына Жолдауында, елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету бөлігінде айтылған тапсырмасы.</p> <p>2. Ұлттық жоба еңбек өнімділігін 2,5 есе арттыруға, отандық өндірістің негізгі тауарларымен қамтамасыз етуге, қайта өңделген өнімнің үлесін 70% - ға дейін жеткізе отырып, АӨК өнімінің экспортын екі есе ұлғайтуға, жеті ірі экожүйені қалыптастыру және инвестжобаларды іске асыру есебінен 1 млн ауыл тұрғынының табысын тұрақты арттыруға бағытталған. Жобада техника сатып алу бойынша АӨК субъектілерін одан әрі қаржыландыру үшін «ҚазАгроҚаржы» АҚ жарғылық капиталын ұлғайту көзделген.</p> <p><u>Қазақстанның Еуразиялық экономикалық одаққа қатысуы.</u></p> <p>Отандық ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің Еуразиялық экономикалық одаққа қатысушы елдердің Біріккен нарығына шығу мүмкіндігі бар.</p>	<p><u>Көрші мемлекеттердегі геосаяси тұрақсыздық</u></p> <p>Қазақстан экономикасы үшін теңге бағамы және оның ықтимал девальвациясы, инфляциялық күтулер, Ресейге қарсы санкциялар және басқа да аспектілер төңірегіндегі шиеленістер аясында кейінгі кезеңдер ішінде тауарлар бағасының өсуі, төлем қабілеттілігінің төмендеуі, импортқа тәуелділік, валюта нарығындағы күрделі жағдайлар және т.б. бөлігінде салдарлар болады. Бұдан басқа, ҚР Ұлттық Банкі базальқ мөлшерлемені көтерді, бұл қаржылық қызметтердің қымбаттауына алып келеді.</p> <p><u>Пандемия салдарының Қазақстан экономикасына және жалпы әлемдік экономикаға теріс әсері</u></p> <p>Коронавирустық пандемия кезінде карантиндік шаралардың енгізілуіне байланысты сұраныс пен ұсыныс ел ішінде және шетелде карантиндік шаралармен, сондай-ақ шекаралардың жабылуымен басылды, бұл халықаралық сауда мен көрші елдермен экспорттық байланыстардың күрт төмендеуіне әкелді.</p> <p><u>Мемлекеттік саясатқа тәуелділік.</u> Еншілес компаниялар санын екі есе қысқарту және штат санын тиісті түзету жолымен іске асырылған екі холдингті біріктіру жөнінде шешім қабылдау Компанияның АӨК саласында қызметтер көрсету көлемін қысқартуына, сондай-ақ білікті салалық мамандардың бір бөлігінің жоғалуына әкеп соғуы мүмкін. Сондай-ақ ұзақ мерзімді перспективада үкіметтік реттеуді кеңінен қамту отандық ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің бойында тәуелділік көңіл-күйінің дамуына түрткі болуы мүмкін.</p> <p><u>Қазақстанда іске асырылатын жобалардың төмен инвестициялық тартымдылығы</u></p> <p>Негізгі тежеуші факторларға мыналар жатады: заңнаманың тұрақсыздығы (үнемі өзгеріп отыратын реттеу ережелері), жобаларды іске асыру үшін инфрақұрылымдық жағдайлардың жеткілікті көлемінің болмауы, жүк ағындарының жеткіліксіз көлемі, халықаралық маршруттық дәліздердің нашар дамуы және басқалар.</p> <p><u>ҚҚС есепке алу әдісімен төленетін импортталатын тауарлар тізбесінен тауарлардың кейбір топтарын алып тастау бөлігінде ҚР Салық заңнамасына өзгерістер енгізу.</u></p> <p>Лизинг берушілер үшін корпоративтік табыс салығын төлеу, сондай-ақ бұрын ҚҚС есепке жатқызу әдісімен төленген ҚҚС есептеу және төлеу бойынша қолданыстағы жеңілдіктердің жойылуы инвестициялық ахуалдың айтарлықтай нашарлауына, шетелдік инвесторлардың шығындарына әкеп соғуы, сондай-ақ лизингті әлеуетті лизинг алушылар үшін де, лизинг берушілер үшін де экономикалық жағынан тартымсыз етуі мүмкін. Нәтижесінде-ШОБ даму қарқынының баяулауы, моральдық және физикалық ескірген техника / жабдықтардың үлес салмағының артуы</p>
-----------------	--	---

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ФАКТОРЛАР	<p><u>Қолайлы инвестициялық бизнес-климат.</u> Соңғы 3 жылда ауыл шаруашылығындағы негізгі капиталға инвестициялар өсуде. 2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда ауыл, орман және балық шаруашылығына негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 773,2 млрд теңгені құрады, бұл 2020 жылмен салыстырғанда 33,3% - ға артық.</p> <p><u>Саланың ресурстармен жеткілікті қамтамасыз етілуі</u> Қазақстанның АӨК кең аумақтарының арқасында ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің жеткілікті қорымен, сондай-ақ орнықты шикізат базасымен қамтамасыз етілуі.</p> <p><u>Саланы мемлекеттік субсидиялау.</u> Ережелерге сәйкес: - инвестициялық салымдар кезінде агроөнеркәсіптік кешен субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігін өтеу бойынша субсидиялау; - агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне кредит беру, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жануарларын, техникасы мен технологиялық жабдықтарын сатып алуға лизинг кезінде сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау.</p> <p><u>ЖІӨ-нің жыл сайынғы өсуі.</u> Қазақстан экономикасының жыл сайынғы өсуі ауыл шаруашылығында өндірісті ұлғайту үшін қолайлы жағдай туғызады.</p>	<p><u>Тұрақсыз геосаяси жағдайдағы экономикалық зардаптар.</u> Ұлттық валютаның төмендеуінде, инфляцияның өсуінде, ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесінің жоғарылауында, санкциялар енгізуге байланысты шектеулердің өсуінде және т. б</p> <p><u>Ауыл шаруашылығы саласы тәуекелдерінің жоғары деңгейі.</u> Өсімдік шаруашылығы саласының ауа-райы мен климаттық жағдайларға, ал мал шаруашылығы саласының эпизоотия тәуекелдеріне тәуелділігінің жоғары дәрежесі, өңдеуге кететін ауыл шаруашылығы өнімдерінің нашар жолға қойылған логистикасы, Ел ішіндегі логистикалық маршруттардың үлкен ұзақтығы, сондай-ақ экспорттық маршруттардың күрделі логистикасы, өткізу нарықтарының шектелуі, дайын өнімге ішкі бағалардың әкелу және сауда баждарын енгізуге тәуелділігі.</p> <p><u>Сыртқы және ішкі бағалардың тұрақсыздығы</u> фермерлер қызметінің сәттілігіне байланысты жабдықтар, тыңайтқыштар, жемшөп, ветеринарлық препараттар мен энергия ресурстарына валюта бағамының өсуіне байланысты. Импортқа тәуелділік және ішкі нарықта сапасыз тауарлардың басым болуы, отандық қаражаттың болмауы. Отандық өнімнің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін техникалық реттеу инфрақұрылымын жаңғырту қажет.</p>
-------------------------------	---	---

ӘЛЕУМЕТТІК-ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ	<p><u>Ауыл шаруашылығы өнімдеріне қажеттіліктің тұрақты сипаты</u> халық санының артуы жағдайында Органикалық ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге және сатуға баса назар аударатын аграрлық секторда ұзақ мерзімді өсу тренді сақтау үшін алғышарттар жасайды.</p> <p><u>Халықтың ауыл шаруашылығы өнімдерін тұтынуының негізгі үрдістері</u>, салауатты тамақтануды насихаттаумен, халық арасында органикалық өнімдерді танымал етумен, сондай-ақ ауылдық жерлерде халықтың едәуір үлесімен байланысты.</p> <p><u>Білім берудің жоғары деңгейі</u>. Бұл фактор ұйымды жоғары білікті мамандармен қамтамасыз ету үшін маңызды. Қазақстанда мемлекеттік аграрлық университеттер жұмыс істейді, олар жыл сайын әртүрлі салалардағы АӨК кәсіпорындарында жұмыс істеу үшін мамандар шығарады.</p>	<p><u>Табыстың төмен деңгейі</u>. Дәстүр бойынша ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің орташа айлық номиналды жалақысы төмен деңгейге ие, бұл экономикалық қызметтің барлық түрлері бойынша қызметкерлердің орташа айлық номиналды жалақысының орташа 70% құрайды және жылдан жылға өсудің әлсіз динамикасын көрсетеді.</p> <p><u>Ауыл халқының кетуі</u>. ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының мәліметі бойынша, соңғы жылдары ел ішіндегі ауылдық көші-қон бойынша теріс сальдо байқалады. ҚР ҰЭМ атап өткендей, Қазақстан Орталық Азия елдері арасында урбанизацияның ең жоғары деңгейіне ие – 58,2%, бірақ бұл көрсеткіш 77% құрайтын ЭЫДҰ елдеріне қарағанда төмен.</p> <p><u>Маусымдық</u>. Әр түрлі маусымдарда ауылшаруашылық жұмыстарының циклін орындау үшін әр түрлі еңбек ресурстары қажет. Нәтижесінде жұмыс күшіне біркелкі емес қажеттілік туындайды. Маусым кезеңінде 1,4 миллион адам, ал қалған уақытта 1,2 миллионға жуық адам жұмыс істейді.</p> <p><u>Климаттың өзгеруі</u> Жанармайдың әсерінен атмосферадағы CO2 концентрациясының жоғарылауы, жерді пайдалану, озон қабатының төмендеуі, мал шаруашылығы және ормандардың жойылуы климат пен қоршаған орта жағдайына теріс әсер етеді.</p>
--------------------------	---	---

ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ	<p><u>Мемлекеттің жаңа технологиялар мен инновацияларды енгізуін ынталандыру.</u></p> <p>Мемлекет АӨК кәсіпорындарында агротехнологиялар мен инновациялық технологияларды цифрландыруды енгізуге, технологиялық процестерді автоматтандыруға, сондай-ақ ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал етеді.</p> <p><u>Отандық ауыл шаруашылығы</u> өндірісінің технологиялылық деңгейін арттыру ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің сұранысының артуына әкеп соғуы мүмкін.</p> <p><u>Материалдық-техникалық базаның жай-күйі.</u></p> <p>Амортизация мерзімінен тыс уақытта ауылшаруашылық техникасы мен жабдықтарының жартысынан көбі қолданылады. ҚР АШМ ақпараты бойынша, бүгінгі таңда АШТӨ-де бар көптеген тракторлар мен комбайндарды пайдалану мерзімі 10 жылдан асады.</p>	<p><u>Отандық ауыл шаруашылығы машиналарын жасаудың технологиялық артта қалуы және шетелдік технологияларға тәуелділігі.</u></p> <p>Отандық өндірушілерде Қазақстанның климаттық және географиялық жағдайларына бейімделген заманауи технологиялардың болмауы.</p>
----------------------	---	--

Талдау көрсеткендей, мемлекет тарапынан қолдау, шикізат базасымен қамтамасыз ету, жаңа технологияларды енгізу және технологиялылық деңгейін арттыру жиынтығында қоғам мен жалпы сала қызметінің дамуына оң әсер ететін жүйе құраушы факторлар болып табылады.

1.2. Ішкі ортаны талдау

1.2.1. Негізгі қызмет

«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамы-АӨК субъектілеріне ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын сатып алу үшін лизингтік қызметтер көрсететін ірі қаржы институты.

Қоғам еліміздің аграрлық секторында техникалық жарақтандыруды дамытуға ықпал ете отырып, 20 жылдан астам уақыт бойы өз қызметін табысты жүзеге асырып келеді.

Саладағы жоғары құзыреттілік, нарықтағы көп жылдық жұмыс тәжірибесі, дамыған филиалдық желі, мықты кадрлар, сенімді несиелік рейтингтер және қаржы қаражатын тартуға қол жеткізу сияқты бәсекелестік артықшылықтар лизинг нарығында көшбасшылық позицияны сақтауға және отандық фермерлер үшін сенімді серіктес болып қалуға мүмкіндік береді.

1.2.2. Қызметтің операциялық нәтижелері

Қоғамның 2021 жылғы негізгі жетістіктері:

- ✓ Заң 141,6 млрд теңге сомасына 7 276 бірлік ауыл шаруашылығы техникасын лизингке берді.
- ✓ АӨК 3 161 субъектісі қаржыландырылды.
- ✓ Жарна 5 957 қаржыландыру шартын жасады.
- ✓ Таза табыс 17,3 млрд теңгені құрады.

Количество техники, ед

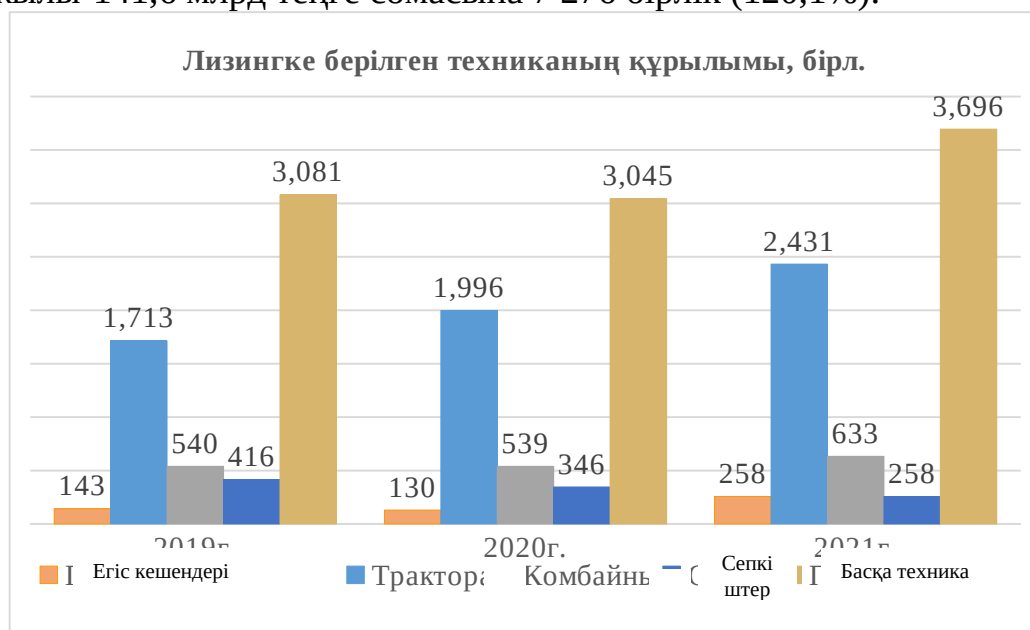

№ 12 Диаграмма. Қоғамның сандық көрсеткіштерінің динамикасы.
Дереккөз: қоғам деректері

2021 жылғы Динамика 2020 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда жыл сайынғы өсуді көрсетеді:

- қоғам қызмет көрсететін клиенттер санының 19,1%-ы ;
- жасалған қаржыландыру шарттарының 20,8%-ы;
- лизингке берілген техниканың 20,1%-ы.

Техниканы лизингке беру бойынша салыстырмалы талдау өткен кезеңдермен салыстырғанда 2018 жылы 62,9 млрд теңге сомасына 3 426 бірлік, 2019 жылы - 98 млрд теңге сомасына 5 893 бірлік (172%), 2020 жылы - 110,0 млрд теңге сомасына 6 056 бірлік (103%) берілгенін көрсетеді теңге, 2021 жылы-141,6 млрд теңге сомасына 7 276 бірлік (120,1%).

№ 13 Диаграмма. Лизингке берілген техниканың құрылымы.
Дереккөз: қоғам деректері

Қоғам 2000 жылғы 1 қаңтардан бастап 2021 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі қызмет кезеңінде жалпы сомасы 853,9 млрд теңгеге шамамен 62,2 мың бірлік ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын сатып алуды қаржыландырды:

Техниканың атауы	2019 ж.		2020 ж.		2021ж.		Барлығы 2000-2021 жж.	
	бірл.	сома	бірл.	сома	бірл.	сома	бірл.	сома
Егіс кешендері	143	7 336	130	4 933	258	10 515	1 787	68 312
Трактор	1 713	30 859	1 996	35 550	2 431	45 521	18 855	203 169
Комбайндар	540	32 856	539	36 237	633	44 407	12 011	330 801
Сепкіштер	416	4 386	346	7 544	258	7 513	3 199	30 807
Басқа техника	3 073	23 017	3 045	25 774	3 696	33 669	25 768	161 875
Жабдық	8	58					604	58 897
Барлығы	5 893	98 513	6 056	110 038	7 276	141 625	62 224	853 861

Кесте № 9. Қоғам ұсынған ауыл шаруашылығы техникасы лизингке, млн теңгеге.
Дереккөз: қоғам деректері

2021 жылдың қорытындысы бойынша Қоғамның портфеліндегі белсенді клиенттер 9 583 бірлікті құрады, бұл 2020 жылмен салыстырғанда 16%-ға көп (8 263 АШТӨ). Шағын және орта бизнес басым үлесті алады, бұл шамамен 94%.

Бұдан басқа, Қазақстан бойынша АШТӨ-ні а/ш мақсатындағы жер алқаптары арқылы қамтуды есептеу бөлігінде қоғамның клиенттеріне (портфельдегі 9 583 белсенді клиентке) а/ш алқаптарының жалпы ауданының 28,4%-ы келеді. Бұл ретте астық егетін өңірлерде үлесі орта есеппен 53% құрайды (Ақмола облысы – 61%, Қостанай облысы – 50%, СҚО – 48%).

Қоғам өнім желісін дамыту және жетілдіру бойынша тұрақты жұмыс жүргізеді.

2021 жылы қаржыландырылған жобалар, оның ішінде арнайы бағдарламалар бөлінісінде:

Бағдарлама	Шарттар саны	Техника саны, бірлік	Техниканың құны, млрд теңге	Үлесі, %
Техника мен көлік құралдарының лизингі	3 904	4 565	65,9	46,5%
Арнайы бағдарламалар бойынша лизинг:				
<i>Қазақстанда жасалған</i>	155	189	4,2	2,9%
<i>Сенімді фермер</i>	8	8	0,1	0,1%
Арнайы қызметтер бойынша лизинг:				
<i>Мастер-лизинг</i>	619	1 060	45,8	32,3%
<i>Экспресс-лизинг</i>	1 271	1 454	25,6	18,1%
Барлығы:	5 957	7 276	141,6	100,0%

Кесте № 10. Қаржыландыру бағдарламалары бойынша лизинг құрылымы.
Дереккөз: қоғам деректері

1.2.3. Қаржы-экономикалық қызмет

Компанияның 2020-2029 жылдарға арналған даму Стратегиясын дәйекті іске асыру компанияның қаржылық көрсеткіштерінің тұрақты өсу серпінін қамтамасыз етті.

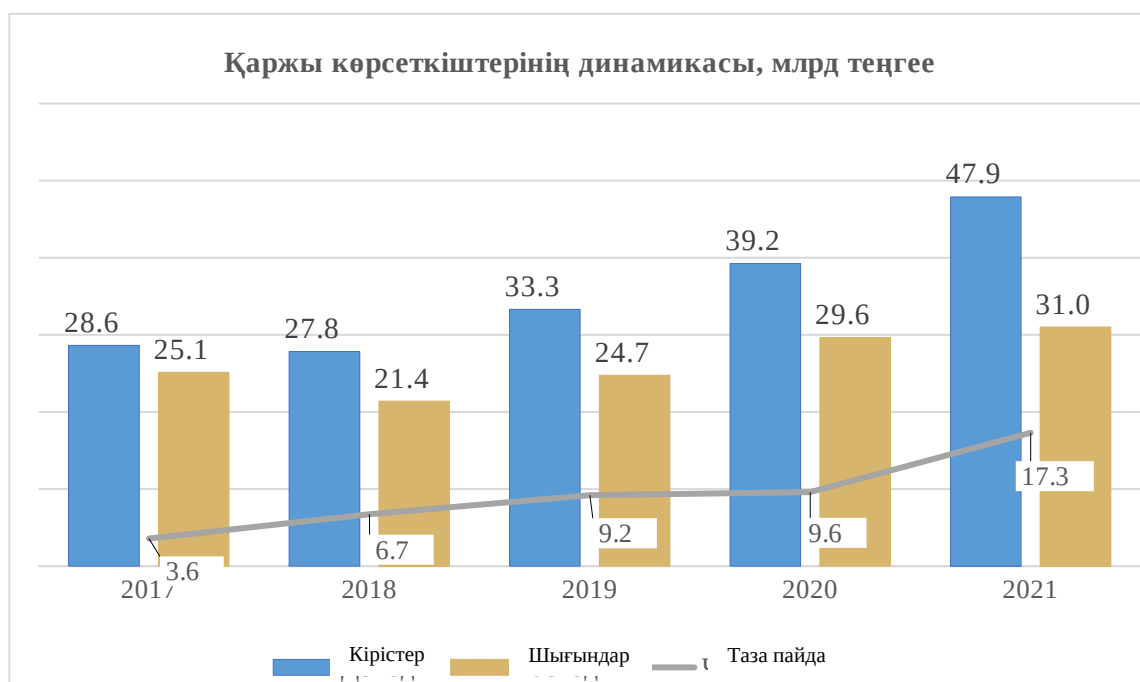
Көрсеткіштер	2017	2018	2019 *	2020 *	2021 *
Активтер	282 813	298 934	322 175	351 519	413 346
өсу қарқыны	99%	106%	108%	109%	118%
Несие портфелі	237 389	239 774	271 908	298 809	349 006
өсу қарқыны	90%	101%	113%	110%	117%
Меншікті капитал, оның ішінде:	102 785	106 350	105 698	111 528	147 470
Жарғылық капитал	82 837	82 837	82 837	82 837	82 837
өсу қарқыны	103%	103%	99%	106%	132%
Кірістер	28 637	27 834	33 297	39 237	47 888
Шығындар	25 131	21 402	24 747	29 648	31 009
Таза пайда	3 572	6 728	9 211	9 598	17 302
өсу қарқыны	111%	188%	137%	104%	180%
Жалғыз акционерге төленген дивидендтер **	3 572	6 728	9 211	6 719	-
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	1 234	1 277	1 269	1 340	1 774
Акцияға шаққандағы базалық пайда (теңгемен)	43	81	111	116	209

* клиенттердің кредиттері бойынша күтілетін кредиттік залалдарды және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті бағалаудың өзгеруіне байланысты кейбір активтер бойынша кепілді қамтамасыз етуді бағалау қайта қаралды. Өзгерістер 2019 жылдың 31 желтоқсанында қабылданған кепілдікке әсер етті, бұл 2019 және 2020 жылдардағы активтер мен капитал мөлшеріне әсер етті.

** 2021 жылғы дивидендтер мөлшері туралы шешімді Жалғыз акционер қарайды.

Кесте № 11. Қоғамның қаржылық көрсеткіштері, млн теңге.

Дереккөз: қоғамның 2021 жылғы аудиттелген қаржылық есептілігі

№ 14 Диаграмма. Қаржылық көрсеткіштердің динамикасы.

Дереккөз: қоғам деректері

Бес жылдық кезеңде Қоғам активтерінің өсуі 130 533 млрд теңгені немесе 46,2%-ға құрады. 2021 жылы 2020 жылға қатысты компания активтері 61,8 млрд теңгеге немесе мынадай факторлар есебінен 17,6%-ға өсті:

- қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің 58 млрд теңгеге өсуі (қоғам активтерінің құрылымындағы дебиторлық берешектің үлесі 76,2%) құрайды);
- ақша қаражаты мен олардың баламаларын 17,8 млрд теңгеге ұлғайту;
- клиенттерге кредиттерді 6,8 млрд теңгеге қысқарту;
- кредиттік ұйымдардағы қаражатты 4,5 млрд теңгеге төмендету;
- қаржылық жалдауға арналған мүлікті 1,3 млрд теңгеге қысқарту;
- басқа активтер бойынша 1,3 млрд теңгеге төмендеу.

Қоғамның меншікті капиталы бес жылдық кезеңде 44,7 млрд теңгеге немесе 43,5%-ға өсті. 2021 жылы 2020 жылға қатысты өсім 35,9 млрд теңгені құрады, оның ішінде 10,7 млрд теңге сомасында бөлінбеген пайда және 25,2 млрд теңге сомасында қосымша төленген капитал есебінен. Қосымша төленген капиталдың өсуі қоғам мен «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ арасында 2021 жылы жасалған қарыз шарты бойынша туындаған қаржылық міндеттемені бастапқы тану әсерімен байланысты.

Қоғамның кірістері 2021 жылы 47,9 млрд теңгені құрады, 2020 жылға қарағанда 8,7 млрд теңгеге немесе 22%-ға өсті, бес жылдық кезеңде кірістердің өсуі 19,3 млрд теңгені немесе 67,2%-н құрады. Табыстың өсуі Қоғамның несиелік портфелінің ұлғаюымен байланысты. 2021 жылы кірістер құрылымында пайыздық кірістің үлесі 96% құрады.

2021 жылы шығыстар 31 млрд теңгені құрады, 2020 жылға қарағанда 1,4 млрд теңгеге немесе 4,6%-ға өсті, бес жылдық кезеңде шығыстардың өсуі 5,9 млрд теңгені немесе 23,4%-н құрады. Шығыстардың өсуі 2021 жылы шығыстар құрылымындағы үлесі 71% құраған пайыздық төлемдердің ұлғаюымен байланысты.

Компанияның таза пайдасы 2021 жылы 17,3 млрд теңгені құрап, 2020 жылға қатысты 7,7 млрд теңгеге ұлғайды. Бес жылдық кезеңде компанияның табысы 13,7 млрд теңгеге немесе 384%-ға ұлғайды.

Шығындарды оңтайландыру, шығындарды бақылау және несиелік портфельді басқарудың қолданыстағы жүйесі арқылы компанияның қаржылық тұрақтылығы қамтамасыз етілді.

Көэффициенті	2017	2018	2019	2020	2021
ROA	1,30	2,30	2,97	2,85	4,52
ROE	3,50	6,40	8,69	8,84	13,36
NPL	16,30	15,50	13,10	13,50	10,32
Қысқа мерзімді өтімділік коэффициенті (к3)	18,12	7,91	3,56	2,52	5,27
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (к1-3)	0,35	0,34	0,33	0,31	0,35

Кесте № 12. Қоғамның қаржылық тұрақтылығының көрсеткіштері, %
Дереккөз: қоғам деректері

1.2.4. Корпоративтік басқару

Қоғамның тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігінің өсуінің маңызды қаржылық емес факторларының бірі сапаны үнемі жақсарту және корпоративтік басқару мен шешім қабылдау жүйесінің деңгейін арттыру болып табылады.

Қоғамның корпоративтік басқаруы әділдік, адалдық, жауапкершілік, ашықтық, кәсібилік және құзыреттілік негізінде құрылады. Қоғамның корпоративтік басқаруы Қоғамның қызметін басқаруды және бақылауды қамтамасыз ететін және Жалғыз акционер, директорлар кеңесі, басқарма, қоғамның басқа органдары мен стейкхолдерлері арасындағы жалғыз акционердің мүддесі үшін қатынастарды қамтитын процестердің жиынтығын білдіреді және қоғамның органдары, лауазымды адамдары мен қызметкерлері арасындағы өкілеттіктер мен жауапкершілікті нақты ажыратуды көздейді. Корпоративтік басқарудың тиімді құрылымы қоғам қызметіне мүдделі барлық тұлғалардың құқықтары мен мүдделерін құрметтеуді көздейді және қоғамның табысты қызметіне ықпал етеді.

Қоғам өз қызметінде қоғамның табысты қызметі, оның ішінде оның құндылығын арттыру, қаржылық тұрақтылық пен табыстылықты қолдау үшін барлық мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін құрметтеуді көздейтін корпоративтік басқару кодексін басшылыққа алады.

Қоғамның корпоративтік басқару кодексінде корпоративтік басқарудың негізгі қағидаттарын сақтау көзделген:

- 1) өкілеттіктердің аражігін ажырату қағидаты;
- 2) Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
- 3) қоғамды Директорлар кеңесі мен басқарманы тиімді басқару қағидаты;
- 4) тұрақты даму қағидаты;
- 5) тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және ішкі аудит қағидаты;
- 6) корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу қағидаты;
- 7) қоғамның қызметі туралы ақпаратты ашудың ашықтығы мен объективтілігі қағидаттары.

Қоғамда корпоративтік басқарудың жолға қойылған жүйесі қалыптасып, жұмыс істейді, қоғам мен оның органдарының қызметін регламенттейтін қажетті ішкі нормативтік құжаттар әзірленіп, бекітілді, ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару саласында бағалауды жүзеге асыратын ішкі аудит қызметі тиімді жұмыс істейді.

Қоғамдағы басқару процестері мен процедуралары заңнаманың, ішкі нормативтік құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету және көреген және жауапты шешімдер қабылдау үшін оңтайлы жағдайлар жасау үшін құрылымдалған.

Қоғамның жоғары басқару органы – Жалғыз акционер, басқару органы- Директорлар кеңесі, атқарушы орган - Басқарма. Қоғамның директорлар Кеңесі жанынан комитеттер құрылды, олардың құзыретіне аудит, тәуекелдер, Стратегиялық жоспарлау, Корпоративтік даму, кадрлар, сыйақылар және

әлеуметтік мәселелер жөніндегі мәселелерді қарау кіреді. Қоғам қызметінің жекелеген бағыттары бойынша басқарма үшін ұсынымдық сипаттағы шешімдерді дайындау үшін, оның ішінде басқарма құзыретіне жатқызылған мәселелерді дайындауды және алдын ала қарауды жүзеге асыру үшін басқарма жанынан комитеттер құрылды.

Жалғыз акционермен өзара іс-қимыл қоғамның жарғысына және корпоративтік басқару кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.

Қоғамның жарияланған жай акцияларының саны 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша – 82 837 204 бірлік, орналастырылған жай акциялар - 82 837 204 бірлік.

Қоғамның дивидендтік Саясаты туралы ереже Жалғыз акционердің қоғамды басқаруға қатысуға байланысты құқықтарын, оның ішінде дивидендтер алу және таза кірісті бөлуге қатысу құқықтарын реттейді. Қоғам Жалғыз акционерге 2018 жылы – 6,7 млрд теңге, 2019 жылы - 9,2 млрд теңге, 2020 жылы – 6,7 млрд теңге дивидендтер төледі.

Қоғамның Директорлар кеңесі акционердің мүдделерін білдіретін корпоративтік басқару жүйесінің маңызды элементі болып табылады. Директорлар кеңесі Атқарушы органның қызметін бақылайды және стратегиялық басшылықты жүзеге асырады, Менеджмент, Стратегиялық жоспарлау саласында жеткілікті білімі, ауыл шаруашылығы саласында тәжірибесі бар және басқарудың тиімді құралдары арқылы Қоғамның жалпы дамуына үлес қосады.

Директорлар кеңесінің құрамы теңдестірілген, оның ішінде құзыреті бойынша, бұл қоғам қызметінің құрылымын, процестері мен ашықтығын жетілдіру мақсатында объективті және салмақты шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді. Директорлар кеңесінің мүшелері ауыл шаруашылығы, экономика және бизнесті басқару, қаржы және аудит, сондай-ақ құқықтану саласындағы білімі, дағдылары мен тәжірибесін қамтитын қажетті құзыреттер жиынтығына ие.

Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамында жалғыз акционердің өкілдері де, тәуелсіз директорлардың қажетті саны да ұсынылған. «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 54-бабының 5-тармағына сәйкес Қоғамның Директорлар кеңесі құрамының кемінде отыз пайызы тәуелсіз директорлар болуға тиіс. Қоғамның директорлар Кеңесіндегі тәуелсіз директорлар саны директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 33,4%-н, акционерлердің 50%-н, Атқарушы директорлардың 16,7%-н құрайды.

Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамы тұрақтылықпен сипатталады, бірақ тұрақты ротацияға жатады. 2021 жылдың аяғында директорлар Кеңесінде бес жылға дейінгі жұмыс мерзімі Директорлар кеңесі мүшелерінің 50%-ы, ал тиісінше құрам кеңесі мүшелерінің 50%-н бір жылға дейін құрады.

2021 жылы Қоғамның директорлар Кеңесі құрамында жалғыз акционердің өкілдері жаңартылды, сондай-ақ Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы саны директорлар кеңесінің бес-алты мүшесіне дейін ұлғайды.

Корпоративтік басқарудың озық тәжірибесіне сәйкес Директорлар кеңесі өз жұмысын, Директорлар кеңесі комитеттерінің жұмысын және директорлар кеңесінің әрбір мүшесінің жұмысын жыл сайынғы негізде бағалауы ұсынылады, бұл Директорлар кеңесінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Қоғамның Директорлар кеңесінің қызметін бағалау Директорлар кеңесі туралы ережеге және Қоғамның корпоративтік басқару кодексіне сәйкес жүргізіледі. Бағалау Директорлар кеңесі мен оның комитеттері қызметінің күшті және әлсіз жақтарын талдауға және анықтауға және Директорлар кеңесінің жұмысына түзетулер енгізуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бағалау сыйақының тиімділігін және Директорлар кеңесі мүшелерінің оқу, біліктілігін арттыру қажеттілігін анықтауға мүмкіндік береді. Бағалау өз күшімен, сондай-ақ корпоративтік басқару рейтингтерін беретін консультанттарды, кәсіби қауымдастықтар мен ұйымдарды тарта отырып жүргізілуі мүмкін. Бағалау нәтижелері қоғамның директорлар кеңесінің отырысында қаралады.

Директорлар кеңесінің 2019-2020 жылдардағы жұмысын бағалау нәтижелері бойынша Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің қызметі тиімді және заңнама талаптарына және Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес деп танылды. Бағалау шеңберінде директорлар кеңесінің қызметін реттейтін ішкі құжаттарға талдау жасалды, Директорлар кеңесінің отырыстарын өткізудің кезеңділігі мен нысанына талдау жүргізілді, Директорлар кеңесінің мүшелерімен сұхбат жүргізілді. Директорлар кеңесінің сандық құрамы Қоғам қызметінің ауқымына, күрделілігіне және ерекшелігіне сәйкес келеді, директорлар саны директорлар Кеңесі жанындағы комитеттердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін жеткілікті. Директорлар кеңесі мүшелерінің біліктілігі мәселелерді қарау кезінде қажетті кәсіби білім мен тәжірибеге қойылатын талаптарға жауап береді.

Корпоративтік басқару жүйесінің сапалы мониторингі мақсатында «Корпоративтік басқару рейтингі» қоғамның осы Даму Стратегиясының Қоғам қызметінің негізгі көрсеткіштерінің бірі ретінде енгізілген.

Диагностика нәтижелері бойынша 2019 жылдың қорытындысы бойынша корпоративтік басқару деңгейі 88,6%, 2020 жылдың қорытындысы бойынша - 88,9%, 2021 жылдың жартыжылдығының қорытындысы бойынша – 87,6% құрады (рейтингтің төмендеуіне корпоративтік басқару деңгейін бағалау әдістемесінің өзгеруі әсер етті).

Корпоративтік басқарудың үздік әлемдік тәжірибесіне сәйкес 2018 жылы корпоративтік басқарудың тәуелсіз диагностикасы және 2017 жылдың қорытындысы бойынша Директорлар кеңесінің тиімділігін бағалау жүргізілді. Бағалау нәтижелері бойынша РКУ-7 корпоративтік басқару деңгейі берілді («Корпоративтік басқарудың дамыған тәжірибесі»). Директорлар кеңесінің жұмысын бағалау қорытындысы бойынша мүмкін болатын 3 балдан 2,52 балл мөлшерінде орташа балл берілді.

Корпоративтік басқару мен шешім қабылдау жүйесін ұдайы жетілдіру қоғам дамуының оның нәтижелілігі мен тиімділігін қамтамасыз ететін маңызды стратегиялық бағыты болып табылады.

Корпоративтік басқару қаржылық тұрақтылық пен табыстылығын қолдауға, клиенттер мен акционерлер үшін құндылықты нығайтуға және құруға ықпал ететін тиімді корпоративтік мәдениетті құруға бағытталған.

1.2.5. Ішкі аудит, тәуекелдерді басқару жүйесі, ішкі бақылау

Ішкі аудит

Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) қоғамда 2006 жылдан бастап жұмыс істейді және Қоғамның Директорлар кеңесіне функционалдық есеп береді. Қоғамның ІАҚ корпоративтік басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады. ІАҚ қызметіне жетекшілік етуді Қоғамның Директорлар кеңесінің аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеті жүзеге асырады.

ІАҚ миссиясы Директорлар кеңесі мен басқармаға Қоғамның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу жөніндегі міндеттерін орындауда жәрдемдесу болып табылады.

ІАҚ мақсаты Директорлар кеңесіне қоғамдағы тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру болып табылады. ІАҚ қызметі халықаралық ішкі аудиторлар институты белгілеген ішкі аудиторлар қызметінің сапалы стандарттары мен стандарттарын қолдануға негізделеді.

Тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспарларды Қоғамның директорлар Кеңесі қарайды және бекітеді. Аудит тәуекелдер картасына сәйкес неғұрлым жоғары тәуекелдерге ұшыраған бизнес-процестерді, сондай-ақ Қоғам қызметінің стратегиялық бағыттары бойынша бизнес-процестерді қамтиды. ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарды құруда, әдістемелер мен рәсімдерді, сондай-ақ аудиторлық тапсырмалардың мақсаттарына жету үшін жұмыс көлемін таңдауда тәуелсіз. ІАҚ қызметкерлері кейіннен бағаланатын қызмет түрлеріне тартылмайды. Аудиторлық есептерді Директорлар кеңесінің Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеті қарайды және барлық елеулі анықтаулар бойынша ақпарат ІАҚ тоқсан сайынғы есептерінде ашылады және директорлар кеңесінің қарауына ұсынылады.

ІАҚ жүргізілген тексерулердің нәтижелері бойынша тәуекелдерді азайтуға, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін жетілдіруге бағытталған ұсынымдар беріледі. ІАҚ берілген ұсынымдардың, сондай-ақ сыртқы аудиторлар мен консультанттардың ұсынымдарының орындалуын бақылауды жүзеге асырады. Ұсынымдардың орындалу мониторингінің нәтижелері ІАҚ тоқсан сайынғы есептері шеңберінде аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеттің және директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

Сапаны қамтамасыз ету және арттыру бағдарламасы әзірленіп, бекітілді. Директорлар кеңесі ІАҚ қызметкерлерінің жұмыс сапасын бағалау

өлшемшарттарын әзірледі және бекітті, бағалау нәтижелері ІАҚ қызметінің тиімділігін бағалау шеңберінде директорлар кеңесінің қарауына ұсынылады.

Қоғамның ішкі құжаттарында оның қызметін ішкі және сыртқы бағалауды қамтитын ІАҚ қызметіне бағалау жүргізу көзделеді. Сапаны қамтамасыз ету және арттыру бағдарламасы ІАҚ қызметінің сапасын жыл сайын ішкі бағалауды (өзін-өзі бағалау) жүргізуді көздейді. Жыл сайынғы өзін-өзі бағалау нәтижелері бойынша ІАҚ қызметін жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітіледі. Ішкі аудит қызметінің қызметін сыртқы бағалауды (тәуелсіз бағалауды) тәуелсіз сыртқы сарапшы кемінде бес жылда бір рет немесе тәуелсіз сыртқы растаумен өзін-өзі бағалау түрінде жүзеге асырады. Мәселен, 2019 жылы «Crowe Audit KZ» ЖШС компаниясы ІАҚ қызметінің сапасына сыртқы тәуелсіз бағалау жүргізді, оның нәтижелері бойынша ішкі аудит қызметінің қызметі тұтастай алғанда ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына сәйкес келетіндігі және ІАҚ қызметкерлері білікті, өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін жеткілікті кәсіби білімі мен дағдыларына ие екендігі анықталды.

Тәуекелдерді басқару жүйесі

Қоғамда тәуекелдерді нақты сәйкестендіруді, тиімді басқаруды және тұрақты мониторингті қамтамасыз етуге арналған және қоғам қызметіне теріс факторлардың әсерін шектеу жолымен қызметтің тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған тәуекелдерді басқарудың ресімделген, егжей-тегжейлі әзірленген жүйесі жұмыс істейді.

Қоғамдағы тәуекелдерді басқару үздіксіз процесс болып табылады және алқалы органдарды, уәкілетті органдарды, құрылымдық бөлімшелерді және Қоғам қызметкерлерін тарта отырып, барлық деңгейлерде жүзеге асырылады.

Қоғам өз қызметін бизнеспен байланысты және стратегиялық тәуекелдер, кредиттік тәуекелдер, қаржылық тәуекелдер, Операциялық тәуекелдер және құқықтық тәуекелдер санаттары бойынша бөлінген тәуекелдердің кең ауқымын ескере отырып жүргізеді.

Қоғамдағы тәуекелдерді басқару жүйесінің құрылымы қоғамның мынадай органдары мен бөлімшелерін: директорлар кеңесін, басқарманы, тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшені, ішкі аудит қызметін, өзге де құрылымдық бөлімшелерді тарта отырып, тәуекелдерді басқарумен бірнеше деңгейде ұсынылады.

Бірінші деңгейді Қоғамның Директорлар кеңесі ұсынады. Директорлар кеңесі корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесін қадағалауды жүзеге асыруда шешуші рөл атқарады. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару саласындағы функциялардың бір бөлігін Директорлар кеңесінің жанынан тиісті комитеттер құру арқылы жүзеге асырады.

Екінші деңгей-тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыруға және корпоративтік саясаттың орындалуын және орындалуын қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді бақылау құрылымын құруға жауапты Қоғамның Басқармасы. Басқарма тәуекелдерді басқару саясаты мен қоғам философиясын көрсететін «Тәуекелдерді тану» мәдениетін (тәуекел

мәдениетін) құруға жауапты. Басқарма қызметкерлерді шешім қабылдау процесіне қатысуға және стратегиялық және операциялық мақсаттар үшін тәуекелдерді ашық талқылауға шақырады. Басқарма шешім қабылдаудағы тәуекелдерді қарастырады, оған түпкілікті шешім қабылдағанға дейін тәуекел сценарийлерін талқылау және талдау кіреді. Басқарма сонымен қатар тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін құруға жауап береді, осылайша жұмысшылар тәуекелдерді басқару бойынша нақты міндеттерге ие және өз міндеттерін орындауға жауапты болады. Басқарма тәуекелдерді басқару саласындағы функциялардың бір бөлігін тиісті комитеттер құру арқылы жүзеге асыруға құқылы.

Тәуекелдерді басқару процесіндегі үшінші деңгей-тәуекелдерді басқару жүйесін үйлестіруге жауапты Қоғамның құрылымдық бөлімшесі.

Осылайша, қоғамның тәуекелдерді басқару жүйесі - бұл біртұтас процеске біріктірілген өзара байланысты компоненттер жиынтығы, оның шеңберінде директорлар Кеңесі, қоғам басшылығы және оның қызметкерлері әрқайсысы өз деңгейінде Қоғамның қызметіне әсер етуі мүмкін ықтимал жағымсыз оқиғалар мен мүмкіндіктерді анықтауға, сондай-ақ осы оқиғаларды басқаруда маңызды рөл атқаратын шеңберде қатысады тәуекел деңгейіндегі мүдделі тараптар.

Қоғамдағы үздік халықаралық практикаға сәйкес тәуекелдер тізілімі, тәуекелдер картасы, тәуекелдердің негізгі индикаторлары, тәуекел-тәбет сияқты тәуекелдерді басқару құралдары әзірленді және бекітілді.

Қоғамда тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін жүйелі дамыту мен жетілдіруді жүзеге асыру мақсатында «ҚазАгроҚаржы» АҚ тәуекелдерді басқару жүйесін дамытудың 2022-2025 жылдарға арналған стратегиясы әзірленіп, бекітілді.

Тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру мақсатында тәуекелдерді басқару Ережелері, контрагент-банкке ең жоғары лимитті есептеу әдістемесі сияқты бірқатар ішкі нормативтік құжаттар өзектендірілді.

Тәуекелдердің туындау ықтималдығын ерте анықтау және қызмет көрсеткіштерін орындау мақсатында тәуекелдің негізгі индикаторлары мерзімді негізде қадағаланады. Қоғамның Директорлар кеңесі тоқсан сайын тәуекелдер картасы мен тіркелімін, сондай-ақ сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде іс-шаралардың орындалуын қарайды. Қоғам тәуекел-мәдениетті арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына сәйкес тәуекел-менеджмент бөлігінде оқыту, дағдыларды жетілдіру бойынша іс-шаралар өткізеді.

Корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесін сыртқы бағалауды (тәуелсіз бағалауды) кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз сыртқы сарапшы жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін 2021 жылға бағалауды KPMG сыртқы консультанттары жүзеге асырды. Бағалау нәтижелері бойынша тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің қорытынды рейтингі 82%-ы құрады. 82% бағалау тиімділік деңгейіне сәйкес келеді «Жетілген» және тәуекелдерді басқару жүйесінің элементтері «Үздік тәжірибеге» сәйкес келеді және тәуекелдерді басқару жүйесі өте тиімді.

Ішкі бақылау жүйесі

Ішкі бақылау жүйесі Қаржы-шаруашылық қызметке тиімді ішкі бақылауды қамтамасыз ету үшін Басқарма, Директорлар кеңесі айқындайтын және өз мақсаттарына қол жеткізуге және қызметті жүзеге асыру кезінде тәуекелдерді барынша азайтуға бағытталған ұйымдастырушылық саясаттардың, рәсімдердің, мінез-құлық пен іс-қимыл нормаларының, ішкі бақылау әдістері мен тетіктерінің жиынтығы болып табылады.

Қоғамда 2016 жылдан бастап «ҚазАгроҚаржы» АҚ ішкі бақылау жүйесі туралы саясатқа негізделген ішкі бақылау жүйесі енгізілді. 2017 жылы Басқарма ішкі бақылау жүйесі туралы саясатты іске асыру қағидаларын бекітті, Директорлар кеңесі тәуекелдер мен бақылаулар матрицаларын бекітті.

ІАҚ ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау жүзеге асырылады. ІАҚ жүргізген ішкі бақылау жүйесін жалпы талдау негізінде 2021 жылдың қорытындысы бойынша қоғамдағы ішкі бақылау жүйесінің тиімділігінің «Орташадан жоғары» рейтингі берілді. Осыған байланысты қоғамның ішкі бақылау жүйесінің тиімділік деңгейін арттыру мақсатында «ҚазАгроҚаржы» АҚ ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі 2022-2024 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары әзірленді. Жоспарға бес компонент бойынша іс-шаралар кіреді: бақылау ортасы, тәуекелдерді бағалау, бақылау процедуралары, Ақпарат және байланыс арналары, мониторинг.

Ішкі бақылауды жүзеге асыру мақсатында қоғамда үш сызықты қорғаныс құрылды:

бірінші қорғаныс желісі, қоғамның құрылымдық бөлімшелерінде Қоғам қызметкерлерінің ішінен ішкі бақылаушылар тағайындалады;

екінші қорғаныс желісі, бақылау функцияларын жүзеге асыратын Қоғамның құрылымдық бөлімшелері (Қылмыстық жолмен алынған кірістерді жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы ҚР заңнамасын сақтау; қоғамның тәуекелдерін басқаруды бақылау; қоғамның экономикалық және ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуді бақылау; Қоғам қызметінің ҚР Заңнамасына сәйкестігін және контрагенттерді құқықтық бағалауды бақылау; кадр саясатын іске асыруды қамтамасыз етуді бақылау Қоғам және персоналды басқару; Қоғам филиалдарының кредиттік-лизингтік қызметін бақылау);

үшінші қорғаныс желісі қоғамның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау арқылы ішкі аудит қызметімен қамтамасыз етіледі.

Бұдан басқа, тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін жүйелі дамыту мен жетілдіруді жүзеге асыру мақсатында компанияда «ҚазАгроҚаржы» АҚ тәуекелдерді басқару жүйесін дамытудың 2022 – 2025 жылдарға арналған стратегиясы әзірленіп, бекітілді. Осы стратегияны іске асыру шеңберінде 2022 жылы мынадай іс-шаралар жоспарлануда:

- тәуекел-аудит жүргізу (мақсаты бизнес-процестердің, қоғамның тәуекелдері мен бақылауларының бекітілген матрицасы болып табылатын тәуекелдер мен бақылауларға тән бизнес-процестерді талдау)

- бизнес-процестерді оңтайландыру және матрицаны тұрақты негізде жұмыс тәртібінде өзектендіру.

Сондай-ақ, тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес бизнес-процестердің, тәуекелдер мен бақылаулардың матрицасы тұрақты негізде бекітіледі және өзектендіріледі. Есепті жылға арналған бизнес-процестердің, тәуекелдер мен бақылаулардың матрицасы Қоғамның Директорлар кеңесінің қарауына жылына бір рет есепті жылдың алдындағы жылдың 4 тоқсанынан кешіктірілмейтін мерзімде ұсынылады.

Осылайша, қоғамның ішкі бақылау жүйесі Корпоративтік басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады, басқарудың барлық деңгейлерін, қоғамның барлық ішкі процестері мен операцияларын қамтиды.

1.2.6 . Тұрақты даму

Тұрақты даму-бұл ұйым өз қызметінің қоршаған ортаға, экономикаға, қоғамға әсерін басқаратын және мүдделі тараптардың мүдделерін ескере отырып шешім қабылдайтын даму. Тұрақты даму болашақ ұрпақтың қажеттіліктерін қанағаттандыру мүмкіндігінен айырмай, қазіргі ұрпақтың қажеттіліктерін қанағаттандыруы керек.

Қоғам бизнес пен қоғам мүдделерінің тепе-теңдігін қамтамасыз етуге, сондай-ақ ұзақ мерзімді кезеңде тұрақты дамуды қамтамасыз ету үшін өз қызметінің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілерін үйлесімді басқаруға ұмтылады.

Орнықты даму саласындағы міндеттерді шеше отырып, Қоғам өзінің миссиясына, қоғамның осы Даму Стратегиясының ережелеріне сүйенеді, сондай-ақ орнықты даму саласындағы халықаралық стандарттармен бекітілген халықаралық мінез-құлық нормалары мен қағидаттарын пайдаланады.

Қоғам орнықты даму саласындағы халықаралық стандарттарды пайдалануды өз қызметінің үздік халықаралық практикаға сәйкестігін қамтамасыз етудің және орнықты даму саласындағы мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізудің қажетті шарты ретінде қарастырады.

2021 жылы қоғамның орнықты даму саласындағы басқару жүйесін құру кезіндегі іргелі қағидаттар мен тәсілдерді айқындайтын орнықты даму саласындағы саясаты бекітілді.

Қоғамдағы тұрақты даму үш құрамдас категориядан тұрады: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік.

- Қоғамның тұрақты дамуының экономикалық құрамдас бөлігі келесі мақсаттардан тұрады:
- қоғам қызметінің шығынсыздығы;
- жалғыз акционер мен инвесторлардың мүдделерін қамтамасыз ету;
- процестердің тиімділігін арттыру;
- ауыл шаруашылығындағы инвестициялардың өсуі.
- Қоғамның тұрақты дамуының экологиялық компоненті келесі мақсаттардан тұрады:
- биологиялық және физикалық табиғи жүйелерге әсерін азайту;

- шектеулі ресурстарды оңтайлы пайдалану;
- экологиялық, энергия және материал үнемдеу технологияларын қолдану.
- Қоғамның тұрақты дамуының әлеуметтік компоненті келесі мақсаттардан тұрады:
 - жұмысқа қабылдау кезінде ашық конкурстық рәсімдер мен тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету;
 - әділ сыйақы және қызметкерлердің құқықтарын сақтау;
 - еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету және қызметкерлердің денсаулығын сақтау;
 - қызметкерлерді оқыту және кәсіби дамыту;
 - ішкі және сыртқы әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру.

Қоғамның орнықты даму саласындағы міндеттері:

- 1) шешімдерді қабылдаудың негізгі бизнес-процестері мен корпоративтік жүйесіне орнықты даму қағидаттарын дәйекті енгізу;
- 2) оның үш құрамдас бөлігі бөлінісінде орнықты даму саласындағы қызметке талдау жүргізу және тәуекелдерді бақылау;
- 3) жүйелі жұмысты ұйымдастыру есебінен орнықты дамуды басқару сапасын арттыру;
- 4) орнықты даму саласындағы қызмет нәтижелері туралы тұрақты хабардар етуді қоса алғанда, Қоғамның мүдделі тараптармен тиімді өзара іс-қимылының тетіктерін құру.

Қоғамның қызметі мынадай бағыттарда орнықты даму саласындағы бастамаларды іске асыруға бағытталатын болады:

- 1) АӨК саласында ұлттық экономиканың орнықты дамуына жәрдемдесу;
- 2) өзінің экологиялық әсерін басқару;
- 3) жауапты сатып алуға жәрдемдесу;
- 4) жауапты еңбек практикасы;
- 5) жауапты іскерлік практика.

АӨК саласында ұлттық экономиканың тұрақты дамуына жәрдемдесу

Қоғам өз қызметі шеңберінде өңірлердің дамуына елеулі әсер етеді, осыған байланысты Қоғам кезеңдік негізде ел бойынша лизинг нарығының дамуын бағалауды, сондай-ақ қоғамның елдің машина-трактор паркін жаңартуға қатысуын жүзеге асырады.

Өзінің экологиялық әсерін басқару

Өз қызметіне байланысты Қоғам ауыл шаруашылығы техникасын қаржыландыру арқылы қоршаған ортаға жанама әсер етеді. Айта кету керек, қоғам лизингке қазіргі заманғы талаптар мен стандарттарға (атмосфераға зиянды заттар шығарындыларының нормаларына) жауап беретін және міндетті сертификаттауға жататын, онсыз техника Қазақстанға әкелінбейтін жаңа техниканы ғана ұсынады. Осылайша, техниканың қоршаған ортаға минималды әсері қамтамасыз етіледі.

Әлеуетті теріс экологиялық әсерді төмендетуді қамтамасыз ету және қоғам қызметінен әлеуетті оң экологиялық әсерді арттыру мақсатында «ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның Экологиялық және әлеуметтік саясаты бекітілді. Саясат қоғамның кредиттік-лизингтік қызметіндегі экологиялық және

әлеуметтік факторларды есепке алу және мониторингтеу принциптері мен тәсілдерін айқындайды.

Қоғам қоршаған ортаға жағымсыз әсерлердің алдын алуды барынша қамтамасыз ететін ресурстарды ұтымды пайдалану принциптері мен әдістерін қолданады.

Қоғам өз қызметінде энергияны үнемдейтін технологияларды енгізу, суды тұтынуды азайту, электрондық құжат айналымы жүйесін және екіжақты басып шығару тәжірибесін енгізу арқылы кеңсе қажеттіліктері үшін қағаз шығынын азайту арқылы ресурстарды шамадан тыс тұтынуды азайтуға және бар теріс экологиялық әсерді азайтуға тырысады.

Жауапты сатып алуға жәрдемдесу

Сатып алудың жауапты тәжірибесі – бұл баға мен сапаның оңтайлы арақатынасын беретін және қызмет көрсетуші үшін ғана емес, Экология, қоғам және экономика үшін де тиімді тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу.

Қоғамда сатып алулар нақты уақыт режимінде өткізіледі және қатысушыларға тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу бойынша азаматтық-құқықтық мәмілелер жасаудың электрондық форматына заңды іс-қимылдарды электрондық-цифрлық қолтаңбамен куәландыра отырып қол жеткізуге мүмкіндік береді. Портал отандық өнім берушілерге қоғамның бәсекелестік сатып алуларына қатысуға мүмкіндік береді. Сатып алу Еуразиялық электрондық порталда жүзеге асырылады: eep.mitwork.kz.

Қоғам қоршаған ортаға ең аз әсер ететін тауарларға, жұмыстар мен қызметтерге (бұдан әрі – ТЖК) артықшылық беруді жоспарлап отыр, атап айтқанда, ЖЭК энергиясын пайдалану кезінде қалдықтардан, қайталама шикізаттан өндірілген тауарларды басым сатып алу мүмкіндігін қарастырады. Бұдан басқа, Қоғам жеткізушілерге қойылатын біліктілік талаптарын қалыптастыру кезінде орнықты даму қағидаттарын есепке алу мүмкіндігін қарастыратын болады.

Сатып алуға қатысты шешімдер қабылдау кезінде қоғам сатып алынатын ТЖК-ның экологиялық, әлеуметтік және этикалық сипаттамаларын мүмкіндігінше оларды сатып алу практикасына біріктіре отырып назарға алады. Сатып алуларға осындай тәсілді енгізу жауапты өндірушілер нарығын дамыту үшін ынталандыру және инновациялар үшін серпін болады.

Жауапты еңбек практикасы

Қоғам өз қызметкерлерімен еңбек қатынастарын Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасы негізінде, сондай-ақ БҰҰ-ның жаһандық шартының қағидаттарын, көпұлтты кәсіпорындар үшін ЭЫДҰ-ның басшылық қағидаттарын ескере отырып құрады.

Өз қызметін жүзеге асыру кезінде қоғам еңбек саласындағы өз құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда тең мүмкіндіктер беру қағидатын басшылыққа алады және еңбек құқықтарын іске асыру кезінде тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына, жынысына,

нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты жеріне, жасына немесе дене кемістігіне байланысты кемсітуге жол бермейді, сондай ақ қоғамдық бірлестіктерге жататындар

Қоғамның персоналды басқару және еңбек қатынастарын құру мәселелері бойынша барлық бизнес-процестері ашықтық, қолжетімділік және заңнамаға сәйкестік қағидаттары бойынша құрылған: жұмысқа жалдау / еңбек шарттарын бұзу, еңбегі үшін сыйақы, оқуға қолжетімділік беру, лауазымын жоғарылату кезінде.

Қызметкерлердің еңбек өнімділігінің деңгейін арттыру әрбір қызметкердің бизнестің табыстылығына және қоғамның стратегиялық көрсеткіштеріне қол жеткізуге қосқан үлесіне қарай қызметінің тиімділігін әділ және жүйелі бағалау арқылы жүзеге асырылады.

Қоғам персоналды іріктеу кезінде бос лауазымдарға кадрларды ашық конкурстық іріктеу рәсімдерін іске асырады.

Кәсіби кадрларды одан әрі дамыту және ілгерілету мақсатында қоғам ішінде үздік қызметкерлердің кадрлық резерві қалыптастырылады, олардың мансаптық жоспары құрылады және оларды оқыту жүргізіледі.

Қоғамда қазіргі заманғы технологиялар мен ақпаратты басқару жүйелерін қолдана отырып, персоналды тұрақты оқыту және дамыту жүйесі жұмыс істейді. Қоғамдағы оқу процесі қызметкерлерді жыл сайынғы кешенді бағалау негізінде құрылады.

Қоғамдағы еңбек үшін әділ және бәсекеге қабілетті сыйақыны қамтамасыз ету мақсатында жалақыға тұрақты шолу жүзеге асырылады, мотивациялық зерттеулер жүргізіледі.

Қоғам жұмыс орындарында жұмыскерлердің еңбегін дұрыс ұйымдастыруды қамтамасыз ету жөнінде шаралар қабылдайды және осы саладағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетін қауіпсіз еңбек жағдайларын жасауға ұмтылады.

Қоғам еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауға қатысты барлық оқиғалар мен мәселелерді оларды азайту немесе жою мақсатында құжаттайды және тексереді.

Қоғам осы саладағы қызметкерлерді оқыту мен біліктілігін арттыруды қоса алғанда, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қызметкерлерді қажетті даярлауды ұсынады.

Жауапты іскерлік тәжірибе

Қоғам сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтайды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттар мен тәжірибелерді енгізеді және қолдайды.

Қоғамда сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу жөніндегі іс-шаралар және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды барынша азайту жөніндегі басқа да шаралар іске асырылады.

Қоғамда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілерін анықтау мақсатында кері байланыс тетіктері енгізілді, ол арқылы Қоғамның лауазымды адамдары, қызметкерлері мен контрагенттері, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалар қоғамның кез келген лауазымды адамы, қоғам қызметкері/лауазымды адамы, қызметкер, қоғам контрагентінің өкілі жасаған ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы мәліметтер бере алады.

Қоғамның құрылымында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтің функцияларын орындайтын құрылымдық бөлімше жұмыс істейді, оның міндеті қоғамның және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету болып табылады. Бұдан басқа, комплаенс қызметі қоғам қызметінің нормативтік-құқықтық талаптарға, ішкі Қағидаларға, Қоғам қызметін реттейтін ұсынымдар мен стандарттарға сәйкестігін белгілеу, бұзушылықтар мен комплаенс-тәуекелдер фактілерін анықтау бойынша бақылау жүйесінің жұмыс істеуін және тәуекелдерді басқаруды қамтамасыз етеді.

Қоғам сыбайлас жемқорлық және оған қарсы іс-қимыл мәселелерінде өзінің лауазымды адамдарының, қызметкерлерінің, контрагенттерінің хабардарлығын арттырады. Қызметкерлерді сыбайлас жемқорлықты жою бойынша оқыту тұрақты негізде жүргізіледі.

Қоғамдағы орнықты дамуды басқару Қоғам қызметін басқарудың жалпы жүйесі шеңберінде жүзеге асырылады және оның ажырамас бөлігі болып табылады.

1.2.7 . Қызметкерлер

Білікті, бастамашыл, жоғары ынталы, өнімді сапалы жұмысқа бағытталған қызметкерлер қоғамның басты байлығы және қоғамның бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етудің маңызды факторы ретінде қарастырылады.

Қоғамда «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының және акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамына тікелей тиесілі заңды тұлғалардың 2022-2024 жылдарға арналған бірыңғай кадр саясаты жұмыс істейді («Бәйтерек» ҰБХ» АҚ басқармасының 06-дан шешімімен бекітілген 2022 жылғы сәуір № 17/22), персоналды басқарудың тұтас ұзақ мерзімді стратегиясы болып табылады, оның басты мақсаты қоғамның еңбек ресурстарына қажеттіліктерін нақты уақыт шеңберінде қажетті сапа мен мөлшерде толық және уақтылы қанағаттандыру болып табылады.

Адам құқықтарын сақтау және еңбек қатынастарын құру саласындағы кадр саясатының бағыттарын іске асыруда қоғам БҰҰ-ның жаһандық шартының қағидаттарын, көпұлтты кәсіпорындар үшін ЭЫДҰ-ның басшылық қағидаттарын басшылыққа алады.

Қоғам қызметкерлердің әлеуметтік қорғалуының жоғары деңгейін қамтамасыз етеді, олардың толыққанды қызметіне және еңбегі үшін барабар сыйақы алуына жағдай жасайды, кәсіби, жеке және мансаптық өсу үшін

мүмкіндіктер береді және осылайша қызметкерлердің қоғаммен ұзақ мерзімді, тиімді және жемісті қарым-қатынастарға қызығушылығын арттырады, соның салдарынан жоғары еңбек тиімділігіне қол жеткізу болып табылады.

Қоғам қызметкерлерге еңбек қызметі процесінде олардың әлеуетін іске асыру, олардың нәтижелері мен мансаптық өсуін тек кәсіби дағдылар, тәжірибе мен білім негізінде бейтарап және әділ бағалау үшін тең мүмкіндіктер береді. Қоғамда бос лауазымдарға кандидаттарды ашық конкурстық іріктеу рәсімдері енгізілді. Бос лауазымдарға кандидаттар мен қызметкерлердің құқықтарын кемсітудің және бұзудың ешқандай нысандарына жол берілмейді.

2021 жылдың соңында қызметкерлердің орташа тізімдік саны 377 адамды құрады, оның ішінде ерлер – 49,9% (188 адам), әйелдер – 50,1% (189 адам). Барлық жұмысшылардың жоғары білімі бар. 2020 жылмен салыстырғанда жұмысшылар санының қысқаруы штат саны мен әкімшілік шығыстарды оңтайландыру шеңберінде жаңа ұйымдық құрылымды бекітумен байланысты.

Көрсеткіштің атауы	2018	2019	2020	2021
Штат саны	347	366	353	333
Қызметкерлердің орташа тізімдік саны, бірл.	450	405	395	377
<i>Санаттар бойынша персоналдың құрылымы:</i>				
– басқарушы лауазымдар	76	76	74	75
– жұмысшылар	374	329	321	302
<i>Персоналдың жас санаттары бойынша құрылымы :</i>				
– 30 жылға дейін	83	34	30	18
– 30 жылдан 50 жылға дейін	350	322	317	322
– 50 жылдан асқан	17	49	48	37
<i>Қызметкерлердің гендерлік құрылымы :</i>				
– ерлер	216	221	204	188
– әйелдер	234	184	191	189

Кесте № 13. Қоғам персоналының саны мен құрылымы.

Дереккөз: қоғам деректері

Персоналды ынталандыру мен ынталандырудың тиімді жүйесін дамыту әрбір қызметкердің жеке еңбек қызметінің нәтижелілігіне қол жеткізуге тікелей және тұрақты қызығушылығын қамтамасыз етеді.

Персоналды ынталандыру жүйесінің негізгі құрамдас бөлігі еңбекке ақшалай сыйақы беру механизмі болып табылады. Қоғамның еңбекақы төлеу жүйесі базалық (тұрақты бөлік) сыйақыға (лауазымдық жалақыға) және ауыспалы сыйақыға (сыйлықақыға) негізделген. Лауазымдық айлықақылар лауазымдық айлықақылар схемасына сәйкес белгіленеді. Персоналдың ауыспалы сыйақысы (сыйлықақысы) атқарушы орган мүшелерінің ҚНК картасына стратегиялық көрсеткіштерді каскадтау және әкімшілік-басқарушылық және өндірістік персоналдың ҚНК карталарына одан әрі каскадтау арқылы Қоғамның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге әрбір қызметкердің үлесін бағалау тәсіліне негізделеді.

Әйелдер мен мужчин еңбегін әділ бағалауды қамтамасыз ету және еңбегі үшін сыйақы мәселелерінде кемсітушілікке жол бермеу гендерлік теңдікке қол жеткізу үшін елеулі маңызға ие және лайықты еңбектің негізгі құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады. Қоғам еңбегі үшін бірдей сыйақы қағидатын ұстанады.

Қоғам өз қызметкерлерінің өмір сүру деңгейін дәйекті түрде арттыру, негізгі әлеуметтік игіліктердің жалпыға бірдей қолжетімділігін, сондай-ақ ұжымдағы қолайлы психологиялық ахуалды қамтамасыз ету үшін әлеуметтік бағдарды дамытады.

Қоғамның басты басымдықтарының бірі қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету үшін тиісті жағдайлар жасау болып табылады. Жеке еңбек дауларын шешу мақсатында қоғамда жұмыс беруші өкілдерінің және еңбек ұжымының жалпы жиналысында сайланған Қоғам қызметкерлерінің тең санынан тұратын келісім комиссиясы құрылды. Сондай-ақ, Омбудсмен институты және іскерлік этика стандарттары енгізілді.

1.3. СҚНК және SWOT орындалуын талдау

Қоғамды дамытудың 2020 – 2029 жылдарға арналған стратегиясына сәйкес 10 СҚНК және қоғамның екі стратегиялық бағыты айқындалды. 2021 жылдың қорытындысы бойынша СҚНК келесі көлемде орындалды:

Қызметтің негізгі көрсеткіштерінің атауы	Өлшем бірлігі	План	Факт	орындау %
№ 1 стратегиялық бағыт: ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ЖАРАҚТАНДЫРУ АРҚЫЛЫ АӨК БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ДАМУҒА ЖӘРДЕМДЕСУ				
1-мақсат: Ауыл шаруашылығында техникалық жарақтандыруды және экспорттық әлеуетті арттыру				
ҚНК 1. Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары лизингінің көлемі	млрд теңге	85	141,6	166,6
ҚНК 2. Қаржыландырылған инвестициялық жобалар бойынша Еңбек өнімділігі	1 қызметкерге мың теңге	3 350	3 703	110,5
ҚНК 3. Қоғам қаржыландырған жобалар бойынша өнім экспортының көлемі	млн АҚШ доллары	30	30	100
2-мақсат: Лизингтік қызметтерді жетілдіру және дамыту				
ҚНК 4. Қаржыландырудың негізгі процестерін автоматтандыру деңгейі	%	60	57	95
№ 2 стратегиялық бағыт: КОМПАНИЯ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ				
1-мақсат: қоғам қызметінің табыстылығын арттыру				
ҚНК 5. ROA	%	кемінде 1,53	4,52	295,4
ҚНК 6. ROE	%	кемінде 4,65	13,36	287,3
ҚНК 7. Бюджет қаражаты көлемінің тартылғандарға арақатынасы	жылына қатынасы	1:1,3	1:7	538,5
ҚНК 8. Несие портфелі бойынша қалыптастырылған резервтердің (провизиялардың) оңтайлы деңгейін ұстап тұру	%	13	11,56	112,5
ҚНК 9. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражаты есебінен қаржыландырылған жобалар бойынша негізгі борышты өтеу	%	31	37,97	122,5

2-мақсат: Үздік тәжірибеге сәйкес Қоғамның Корпоративтік дамуы				
ҚНҚ 10. Корпоративтік басқару рейтингі	%	86	87,6	101,9

Кесте № 14. 2021 жылға арналған СҚНҚ орындау.

Дереккөз: қоғам деректері

Есептеулерге сәйкес, Қоғамның 2020-2029 жылдарға арналған даму стратегиясын іске асырудың 2021 жылға арналған қорытындысы көптеген іс-шаралар бойынша 100% және одан жоғары орындалды, Бұл СҚНҚ-ны табысты іске асыру және даму стратегиясын іске асырудың жоғары деңгейі туралы айтады.

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
<ol style="list-style-type: none"> 1. АӨК-те лизинг және кредит беру саласындағы үлкен тәжірибе, жеке бизнеспен өзара іс-қимыл тәжірибесі; 2. Лизингтік қызмет көрсетудегі жоғары құзыреттілік және білікті кадр құрамы; 3. АӨК субъектілерінің кең филиалдық желісі және клиенттік базасы; 4. Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын отандық және әлемдік өндірушілермен жолға қойылған серіктестік қатынастар; 5. Қоғамның корпоративтік басқаруының жоғары деңгейі; 6. Қоғамның тәуекелдерді басқарудың тиімді кешенді жүйесінің болуы; 7. АӨК субъектілері үшін танымал бренд және ауыл шаруашылығы техникасы нарығында қоғамның сұранысы; 8. Клиенттер санының оң динамикасы және қоғам қызметіне деген сенімнің жоғары деңгейі; 9. Қорландыру көздерінің әртараптандырылған портфелі және ішкі және халықаралық нарықтарда қарыз қаражатын тартудағы елеулі тәжірибе. 10. Отандық өндірушіні қолдау. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Экономиканың бір саласында несие портфелінің шоғырлануы; 2. Бюджеттік қорландырудың болмауы салдарынан лизингтік өнімдер бойынша жоғары сыйақы мөлшерлемесі; 3. Лизинг процесін автоматтандырудың жеткіліксіз деңгейі; 4. Саяси шешімдер қабылдауға және фискалдық органдарға тәуелділіктің жоғары дәрежесі; 5. Салалық министрліктен алшақтау, байланыстардың жоғалуы талдау және сараптама жүргізу кезінде дұрыс емес шешімдер қабылдау тәуекелдеріне әкеп соғады; 6. Валюта бағамының құбылмалылығы; 7. Саланы тиімсіз мемлекеттік реттеу қаупі, шығындардың өсуіне және еңбек өнімділігінің төмендеуіне әкелуі мүмкін жоспарлаудағы бұрмаланулар.
Мүмкіндіктер	Қауіптер
<ol style="list-style-type: none"> 1. Саланы тиімді мемлекеттік қолдауды қалыптастыру; 2. АӨК-ті мемлекеттік қолдау деңгейін арттыру, оның ішінде машина-трактор паркін жаңарту мәселелері бойынша; 3. тартылған және мемлекеттік қаржыландыру көздері есебінен инвестицияларды ұлғайту мүмкіндігі. 4. қоғамның қызметтерімен қамтылмаған АӨК субъектілерінің едәуір санының болуы; 5. Ауыл шаруашылығы техникасы мен 	<ol style="list-style-type: none"> 1. АӨК саласындағы инвестициялық салымдарды және/немесе кредиттік өнімдер бойынша сыйақы мөлшерлемелерін мемлекеттік субсидиялауға бөлінетін ақша қаражатының жеткіліксіздігі. 2. ішкі және сыртқы ортаның нашарлауына байланысты макроэкономикалық тәуекелдер, импортқа тәуелділік, сондай-ақ техника мен жабдықтар құнының өсуіне әсер ететін әлемдік бағалардың конъюнктурасы;

<p>жабдықтарын жаңартуда АӨК субъектілері үшін үздік серіктес ретінде позицияланатын қоғамның брендин күшейту.</p> <p>6. өтінімдерді қарау бойынша бизнес-процестерді жақсарту, оның ішінде клиенттерге онлайн-қызмет көрсетуге көшу;</p> <p>7. жер мәселелерін цифрландыру, пайдаланылмайтын жер алқаптарын (егістіктерді), оның ішінде ресурс үнемдеуші технологияларды қолдану арқылы азайту.</p>	<p>3. квазимемлекеттік сектордың екінші субъектісінің а/ш техникасының лизинг нарығында пайда болуы, бұл дұрыс емес бәсекелестік тудырады;</p> <p>4. форс-мажорлық мән-жайлардың, шектеу шараларының, климаттың өзгеруінің және АӨК өндірісінің қысқаруына, техникаға сұраныстың төмендеуіне және клиенттердің шарттық міндеттемелерді орындауына әкеп соғатын өзге де жағдайлардың туындау қаупі.</p> <p>5. теңге бағамының төмендеуі, салықтардың ұлғаюы және т. б. салдарынан импорттық техникаға лизинг нысанасының құнын ұлғайту</p>
--	---

Кесте № 15. SWOT талдау.

Дереккөз: қоғам деректері

Бұл SWOT-талдау күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ Қоғам қызметіне бар мүмкіндіктер мен қауіптерді көрсетеді.

Күшті жақтарға АӨК-те лизинг және кредит беру саласындағы үлкен жұмыс тәжірибесі, жоғары құзыреттілік пен білікті кадрлар құрамы, тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесі, Корпоративтік басқарудың жоғары деңгейі жатады. Әлсіз жақтары бюджеттік қорландырудың болмауы, мемлекеттік қолдау шаралары бойынша қаражаттың тапшылығы, кәдеге жарату алымын енгізу, техникаға лизинг нысанасының құнын ұлғайту, лизинг процесін автоматтандыру деңгейінің жеткіліксіздігі болып табылады.

Жүргізілген SWOT-талдаудың қорытындылары қоғамның белсенді қызметке және лизингтік қызметке көшбасшылық позицияларды сақтауға мүмкіндік беретін басым күшті жақтары бар екенін көрсетеді.

Алайда, соңғы оқиғалар тәуекелдерді үнемі бақылау және қаржыландыру шарттарын ұсыну бөлігінде икемділік көрсету қажеттілігін көрсетті.

1.4. Негізгі тұжырымдар

Ағымдағы жағдай елдегі тозған ауыл шаруашылығы техникасының жоғары үлесін және оны жаңартудың төмен қарқынын көрсетеді, бұл АӨК субъектілерінде қаржы қаражатының жеткіліксіз деңгейіне байланысты.

Ресурстарды жаңарту және техникалық қайта жарақтандыру бөлігінде қойылған міндеттерді іске асырудың негізгі шарттарының бірі лизинг болып табылады деп санаймыз.

Бұдан басқа, ұзақ уақыт бойы бюджеттік қорландырудың болмауына қарамастан, АӨК субъектілерінің осы қаржылық қызметке жоғары тұтынушылық сұранысы байқалады.

Лизинг нарығында көп жылдық тәжірибесі, жоғары кредиттік рейтингі, тұрақты бәсекелестігі, сондай-ақ отандық өндіруші зауыттармен сенімді және әріптестік қарым-қатынасы бар Қоғам өзінің одан арғы қызметін алға

қойылған стратегиялық міндеттерді, сондай-ақ Мемлекет басшысының Жолдауында және Ұлттық жобада атап өтілген міндеттерді іске асыруға шоғырландырады.

Әлемдегі геосаяси жағдайды және валюта бағамына, инфляцияға, ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесін ұлғайтуға байланысты белгісіздікті ескере отырып, осы Даму стратегиясында ауыл шаруашылығы техникасы лизингінің оңтайлы көлемін қолдауға бағдарланған, бұл ретте қоғам сапалы қызметтер көрсету мақсатында өз активтерін тиімді басқару, корпоративтік дамыту, кредиттеудің автоматтандырылған процестерін енгізу жөніндегі жұмысты жалғастырады АӨК субъектілеріне және қоғамның үздіксіз қызметін қамтамасыз етуге.

2. Миссия және көзқарас

Миссия. Сапалы және бәсекеге қабілетті лизингтік қызметтер көрсету арқылы Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін техникалық жарақтандыруға жәрдемдесу.

Көзқарас. «ҚазАгроҚаржы» АҚ-саланың заманауи және жоғары технологиялық техникаға қажеттілігін қамтамасыз ететін Қазақстанның АӨК лизинг нарығындағы көшбасшы.

3. «ҚазАгроҚаржы» АҚ қызметінің стратегиялық бағыттары, мақсаттары мен міндеттері

Қоғам қызметінің негізгі құралы АӨК субъектілеріне лизингтік қызметтер көрсету болып табылады. Бұл ретте Қоғам тұрақты негізде қойылған мақсаттардың орындалуына мониторинг және талдау жүргізеді.

Қоғам қол жетімді және сапалы қызметтерді ұсыну арқылы қызметтің тиімділігін арттыруға үнемі ұмтылады. Осылайша, СҚНҚ қоғамның тиімділігін бағалауға бағытталған және екі бағыт бойынша топтастырылған (бөлінген):

- техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу;
- компанияның тиімділігі.

Стратегиялық бағыттарды іске асыру үшін қоғам бірқатар міндеттер мен мақсаттар қойды, олардың әрқайсысының орындалуы қоғам қызметіне оң әсер ететін болады.

Міндеттер АӨК-дегі өндірісті техникалық жарақтандыру мен қарқындалу деңгейін арттыруға бағытталған, ұлттық жоба, 2021 жылғы 1 қыркүйекте және 2022 жылғы 16 наурызда айтылған Мемлекет Басшысының жолдаулары, сондай-ақ «Қазақстан Республикасының 2022–2026 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы туралы» ҚР Үкіметінің 2021 жылғы 24 тамыздағы хаттамалық тапсырмасы шеңберінде іске асырылатын болады.

Даму Стратегиясында 2 стратегиялық бағыт және 3 мақсат шеңберінде 9 міндетті іске асыру, сондай-ақ Қызметтің 9 түйінді көрсеткіші бойынша нәтижелерге қол жеткізу көзделген.

3.1. Стратегиялық бағыт 1. Техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу

Қоғамның ресурстары АӨК субъектілерін Лизинг құралдарын пайдалана отырып, ауыл шаруашылығы техникасымен қамтамасыз ету арқылы аграрлық сектордағы негізгі капиталға инвестицияларға және еңбек өнімділігінің өсуіне шоғырланатын болады.

Қоғам қызметінің басымдығы отандық ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің – қоғамның негізгі клиенттерінің мүдделері болып табылады. Ол үшін қоғам қызметтерді үнемі жетілдіру және оларды ұсыну сапасын арттыру бойынша жоспарлы жұмыс жүргізетін болады.

3.1.1. Мақсат. Ауыл шаруашылығындағы техникалық жарақтандыру мен экспорттық әлеуетті арттыру

Жоғарыда көрсетілген мақсатқа қол жеткізу үшін қоғам мынадай міндеттерді іске асыратын болады:

- 1) ауыл шаруашылығы техникасының лизингі бойынша инвестициялар көлемін ұлғайту;
- 2) «ҚазАгроҚаржы» қолдауына ие болған кәсіпорындардың түсімдері мен экспорттық түсімдерінің көлемін дамытуға жәрдемдесу;
- 3) қоғамның өнім желісін дамыту, лизингтік қызметтердің сапасы мен қолжетімділік деңгейін арттыру.

1-міндет. Ауыл шаруашылығы техникасының лизингі бойынша инвестициялар көлемін ұлғайту

Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдығының лизингін қаржыландыру көлемі ұзақ мерзімді кезеңдегі Қоғам қызметінің негізгі көрсеткіштерінің бірі болып табылады.

Қоғамның қаржылық тұрақтылығының, қаражатты тиімді тартудың және міндеттерді табысты іске асырудың арқасында Қоғам АӨК-ке инвестициялар көлемін ұлғайтуды жалғастырады.

Капиталға салынған инвестициялар кәсіпорындарға өндіріс тиімділігін арттыруға, өнім өндірісі мен оны қайта өңдеуді ұлғайтуға, ішкі нарықты отандық өндіріс өнімдерімен қанықтырып, импортты алмастыруға және халықаралық нарықтарға шығуға мүмкіндік береді.

Бұған «Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасын іске асыру жөніндегі жоспар-кестесі» ұлттық жобасына қосымшада көзделген мемлекеттік қолдау шаралары (бұдан әрі – Жоспар-кесте) ықпал ететін болады.

Тапсырма 1. «Еңбек өнімділігін 2,5 есе арттыру» жоспар-кестесінде 1-көрсеткіш көзделген. «Ауыл шаруашылығы техникасын сатып алуды субсидиялау көлемінің 1,5 есеге, %-ға өсуі есебінен ұлғаю», онда 2025 жылы жоспарланған көлем 150%-ға жетеді. Осы міндет шеңберінде келесі іс-шара көзделген:

Іс-шара 1. «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ жарғылық капиталын ұлғайту, кейіннен лизингке беру үшін техника, жем-шөп дайындау техникасы мен мобильді жүйелерді сатып алуды қаржыландыру үшін «ҚазАгроҚаржы» АҚ жарғылық капиталын ұлғайту, мың теңге, қаржыландырудың жалпы сомасы 79 400 000,0 мың теңге, 2023-2025 жылдар кезеңінде.

Мемлекет басшысының кезекті Жолдауында бірқатар өңірлерде жауын-шашынның төмен деңгейі туралы айтылды, бұл өнімділікке теріс әсер етіп, жемшөп тапшылығына әкелуі мүмкін.

Бюджеттік инвестицияларды бөлу елімізде жемшөп дайындау техникасымен (ол жиынтықтан тұрады: жемшөп жинайтын комбайн, дәл себетін сепкіш, жиналған массаны тампондауға арналған трактор, жиналған массаны тасымалдауға арналған техника) және жемшөппен қамтамасыз етілу деңгейін арттыруға мүмкіндік береді.

Техника лизингі бойынша инвестициялар көлемін жыл сайын ұлғайтуды қамтамасыз ету мақсатында Қоғам түрлі қаржыландыру көздерінен қосымша қаражат тарту бойынша жоспарлы жұмыс жүргізетін болады.

2-міндет. «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың, түсімдер мен экспорттық түсімдердің көлемін дамытуға жәрдемдесу

Қоғам 4-міндетке тікелей сәйкес келетін «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындар мен экспорттық түсім көлемін дамытуға жәрдемдесу міндетін қойды. «7 ірі экожүйені қалыптастыру және инвестициялық жобаларды іске асыру есебінен 1 млн ауыл тұрғынының табысын тұрақты арттыру» ұлттық жоба.

2004-2017 жылдар аралығында қоғам инвестициялық жобаларды іске асырды («ҚазАгро» ҰБХ» АҚ шешімі негізінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру жөніндегі бағыт 2017 жылдан бастап «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ-ға берілді). Қазіргі уақытта қоғам кредиттік портфельде тұрған жобаларды қолдайды, онда кәсіпорындардың түсімдері мен экспорттық түсімдерінің көлемі есепті кезеңнің қорытындылары бойынша инвестициялық жобалар бойынша өнімді сатудан нақты және бағаланатын деректер бойынша есептеледі.

3-міндет. Қоғамның өнім желісін дамыту, лизингтік қызметтердің сапасы мен қолжетімділік деңгейін арттыру

Сапалы лизингтік қызметтерді дамыту және ұсыну қоғам үшін маңызды болып табылады.

Клиенттерді барынша қанағаттандыру мақсатында Қоғам тұтынушылар топтарының сегментациясына және олардың қажеттіліктеріне қарай өнім желісін дамытуды жалғастырады. Өнім желісін дамыту деп лизинг заттарының жекелеген түрлері не қарыз алушылар топтары бойынша арнайы бағдарламалар жасау, сондай-ақ АӨК-ні техникалық жарақтандыруға бағытталған басқа да өнімдерді стандартты тікелей қаржылық лизингтен басқа енгізу мүмкіндігі түсініледі.

Үкіметтік бағдарламалар капиталға инвестициялардың өсуін қамтамасыз ете отырып, АӨК саласында орнықты экономикалық өсуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді (2021 жылы өсім 2020 жылға қарағанда 33,3% - % құрады), ескірген негізгі қорларды жаңартуға мүмкіндік береді.

	2020 жыл	2021 жыл
АӨК негізгі капиталына инвестициялар, млн теңге	573 197	773 219
Елімізде лизингке машиналар мен жабдықтар сатып алу, млн теңге	118 115	174 447
АӨК инвестицияларындағы лизинг үлесі, %	20,6	22,6

Кесте № 16. Лизинг үлесі.

Дереккөз: ҚР СЖРО Ұлттық статистика бюросының деректері

Ескірген қорларды жаңғырту және жаңарту процестерін тоқтата тұру тек ағымдағы ғана емес, сонымен қатар отандық өндірушілердің болашақ бәсекелестік артықшылықтарын тез жоғалтуды білдіреді.

Лизинг АӨК субъектілерінің мүмкіндіктерін толықтыратын құралдардың бірі болып табылады, осыған байланысты Қоғам әлемдік, экономикалық және экологиялық үрдістерді ескере отырып, өнім желісін жетілдіретін болады.

Көрсетілетін қызметтердің сапасын үнемі арттыру қоғамның тұрақты дамуы үшін маңызды шарттардың бірі болып табылады. Қоғам үшін сапалы қызметтің негізгі сипаттамалары: менеджерлердің консультациялық жұмысының жоғары деңгейі, клиенттерге және оның тілектеріне құрметпен және мұқият қарау, қызмет алудың ең жылдам мерзімі, қызмет көрсетудің кез келген кезеңдерінде олқылықтар мен кемшіліктердің болмауы.

Осы міндетті іске асыру үшін қоғамда клиентке бағдарланған саясатты іске асыру жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады, оның шеңберінде клиенттерге қызмет көрсету сапасын жақсарту үшін фронт-офисті оқыту тұрақты негізде жүргізілетін консультациялар мен көрсетілетін қызметтердің сапасына бақылау жүргізілетін болады. Клиентке бағытталған стандарттарды енгізудің басты мақсаты - өз клиенттерінің күткенінен асып түсуге және оларға Агробизнеске табысқа жетуге көмектесуге ұмтылу.

Клиентке бағдарланған стандарттарды жетілдіру процесінде қоғам қызмет көрсету кезінде халықаралық тәжірибені, сондай-ақ сапаны бағалау бойынша клиенттерден кері байланыс алудың заманауи тәсілдерін қолданатын болады.

Қызметтердің қолжетімділігі бойынша Қоғам мыналарды білдіреді:

- шаруалардың мүмкіндіктеріне сәйкес қаржыландырудың бәсекелестік шарттарын белгілеу;
- барынша қамтумен тиімді ақпараттық қолдау көрсету;
- Компанияның оң имиджін және клиенттер үшін танымал брендті сақтау;
- қаржыландыру алуға өтінім беру рәсімдерін автоматтандыру және оңайлату;

- клиенттің өтініш мәртебесін қадағалаудың ашық жүйесін қамтамасыз ету.

Қоғам орта мерзімді перспективада өтінімдерді қабылдау мен қадағалаудың электрондық жүйесіне толығымен көшеді.

Қоғам «Экспресс-лизинг» арнайы бағдарламасы шарттарында клиенттің қажетті құжаттарға ЭЦҚ арқылы <https://online.kaf.kz/> электрондық порталында қол қоюы арқылы онлайн өтінім беру жүйесін іске қосты. Жүйе ең қысқа мерзімде және құжаттардың ең аз пакетімен өтінім бойынша шешім қабылдауға, сондай-ақ тіркеуден бастап ол бойынша шешім қабылдағанға дейін өтінімнің мәртебесін бақылауға мүмкіндік береді. Онлайн өтінім беру кезінде клиент жеке кабинетте жұмыс істей алады, онда өтеу кестесін, өтеу тарихын қарау және қоғам менеджерімен кері байланыс функциялары ұсынылады. Сондай-ақ, осы жүйені мемлекеттік және мемлекеттік емес дерекқорлармен интеграциялау арқылы қаржыландыру алу үшін ұсынылатын құжаттардың саны азаяды.

Қоғам лизингтік өнімдердің клиенттер үшін өте жылдам және жеңіл рәсімге айналуына, ал «лизинг» қаржы құралының өзін жаңа деңгейге ауыстыруға және оны Қазақстан нарығындағы ең бәсекеге қабілетті және сұранысқа ие Қаржы өніміне айналдыруға ұмтылатын болады.

Сондай-ақ, жергілікті және аудандық атқарушы органдарды, Ұлттық кәсіпкерлер палаталарын, түрлі аграрлық одақтарды, техниканы сату орталықтарын және т. б. пайдалана отырып, өздерінің қаржылық өнімдері мен акциялары туралы мәліметтерді таратудың, клиенттердің алдағы төлемдері бойынша, фермерлерге консультациялар өткізудің ақпараттық арналарын пайдалануды жалғастыру жоспарлануда.

Қызметтің стратегиялық негізгі көрсеткіштері:

1) Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары лизингінің көлемі, млрд теңге;

2) «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындар түсімінің көлемі (бір жыл ішінде), млрд теңге;

3) «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі (бір жыл ішінде), млрд теңге.

Күтілетін нәтижелер:

Тұтынушылық сұранысқа бағдарланған лизингтік қызметтерді жетілдіру және дамыту қоғамның қазіргі клиенттерінің қанағаттанушылығын арттыруға, сондай-ақ отандық аграрийлерді қолдауға қоғамның құнды үлесін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Өтінімдерді қабылдау мен қадағалаудың электрондық жүйесін енгізу, Ақпаратты таратудың ақпараттық арналарын кеңейту, жарнамалық стратегияны жетілдіру АӨК субъектілері үшін Өңірлік қамтуды және қоғам қызметтерінің қолжетімділігін барынша арттыруға мүмкіндік береді.

Бизнес-процестерді автоматтандыруды жүргізу, өтінімдерді қарау рәсімдері мен мерзімдерін оңайлату, өнім желісі мен қаржы өнімдерін кеңейту және дамыту, клиентке бағдарланған тәсілді енгізу клиенттердің

қоғамның көрсетілетін лизингтік қызметтерінің сапасы мен деңгейіне қанағаттануын арттыруға мүмкіндік береді.

3.2. Стратегиялық бағыт 2. Компания қызметінің тиімділігі

Қоғам қызметтің тиімділігін арттыру және оның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету, сондай-ақ Директорлар кеңестері қызметінің тиімділігін арттыру және тәуелсіз директорлардың рөлін күшейту бойынша тұрақты жұмыс жүргізеді.

Қоғам Корпоративтік басқаруды өз қызметінің тиімділігін арттырудың негізгі құралы ретінде қарастырады.

3.2.1. Мақсат 1. Қоғам қызметінің табыстылығын арттыру

Табыстылық қоғамның тиімді жұмысының көрсеткіші ғана емес, коэффициент активке салынған әрбір теңгенің қайтарымын да сипаттайды. Жоғарыда көрсетілген мақсатқа қол жеткізу үшін қоғам мынадай міндеттерді іске асыратын болады:

- 1) меншікті капиталды және активтерді басқару тиімділігін арттыру;
- 2) несие портфелінің сапасын арттыру;
- 3) қаржыландырылған жобалардың мониторингі жүйесін жетілдіру.

1-міндет. Меншікті капиталды және активтерді басқару тиімділігін арттыру

Капитал мен активтерді тиімді басқарудың негізгі көрсеткіші қаржылық қаражатты сапалы тарту, резервтер/провизиялардың оңтайлы деңгейін ұстап тұру, еркін өтімділік пен қаржылық міндеттемелерді тиімді басқару, сондай-ақ әкімшілік шығыстардың оңтайлы мөлшерін ұстап тұру жолымен Компанияның оң қаржылық нәтижесі болып табылады.

Қоғам инвесторлармен ынтымақтастықты дамыту, қарыз алудың жаңа құралдарын пайдалану, қаржыландыру көздерін әртараптандыру, сондай-ақ қоғамның мақсаттары мен міндеттерін іске асыру үшін қажетті көлемде қорландыру арқылы жүзеге асырылатын инвестицияларды тарту бойынша белсенді жұмысты жалғастырады.

Провизиялардың оңтайлы деңгейіне проблемалық портфельмен тұрақты жұмыс істеу және қолданыстағы клиенттердің міндеттемелерді өтеуі бойынша мониторингті күшейту арқылы қол жеткізілетін болады.

Қоғам өтімділігі жоғары активтердің кірістілігін ұлғайту және қаржылық тәуекелдерді барынша азайту жолымен өтімділікті басқару тиімділігін арттыру, сондай-ақ қазынашылық операцияларды жүзеге асыру кезінде операциялық тәуекелдерді азайту жөніндегі жұмысты жалғастыратын болады.

2-міндет. Несие портфелінің сапасын арттыру

Қаржылық тиімділікті арттыру және ақша қаражатын тиімді тартуды қамтамасыз ету мақсатында Қоғамның несие портфелінің сапасын арттыру бойынша үздіксіз және ұзақ мерзімді жұмыс жүргізу қажет:

1. клиенттер мен жобаларды талдау сапасын дәйекті жақсарту;
2. оңтайлы NPL деңгейін сақтау;
3. мерзімі өткен және проблемалық қарыздармен жұмыс процестерін жетілдіру;
4. мерзімі өткен берешектің туындауы бойынша тәуекелдерді азайту мақсатында жеткілікті бақылау нүктелерін белгілеу.

Қолданыстағы заңнамаға, сондай-ақ Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес проблемалық жобалармен жұмыс істеу кезінде берешекті өндіріп алуға (сотқа дейінгі жұмыс, инвесторларды іздеу, кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру, лизинг заттарын алу және т.б.) бағытталған іс-шаралар жүргізілетін болады

Сондай-ақ, болашақта өтеудің негізділігі мен перспективасы болған жағдайда, қарыз алушының өтінішхаты бойынша проблемалық борышқа қатысты қайта құрылымдауды ұсыну, оңалту іс-шараларын жүргізу мүмкіндіктері қаралады.

Осыған байланысты, Қоғам NPL төмендету мақсатында келесі құралдарды қолданатын болады:

- ✓ проблемалық қарызды ерікті оңалту;
- ✓ мүлікті соттан тыс сату рәсімдерін жүзеге асыру;
- ✓ тараптардың келісімі бойынша қаржылық лизинг шартын біржақты тәртіппен бұзу, лизинг нысанасын қайтару, алып қою;
- ✓ сот талқылауы сатысында бітімгершілік/ медиативтік келісімдер жасасу;
- ✓ лизингтің/кепіл мүлкінің жоғалған заты үшін қаражатты өтеу және сақтандыру төлемдерін өндіріп алуға байланысты сақтандыру компанияларымен жұмыс;
- ✓ соттан тыс сату, атқарушылық іс жүргізу және банкроттық рәсімі шеңберінде кепіл мүлкін қоғамның меншігіне айналдыру;
- ✓ талап ету құқықтарын беру туралы келісімдер жасасу және т.б.

Осыған байланысты Қоғам жұмыс істемейтін активтерден шығын ықтималдығын азайту үшін мәмілелердегі тәуекелдерді басқару тәсілдерін жетілдіру бойынша жұмысты жалғастыратын болады.

3-міндет. Қаржыландырылған жобалардың мониторингі жүйесін жетілдіру

- Қоғамда ақылылық, жеделдік, қайтарымдылық қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етуге және клиент тарапынан шарттық міндеттемелердің бұзылуын болдырмауға бағытталған жобалар мониторингінің жолға қойылған жүйесі жұмыс істейді.

- Қаржыландырылған жобалардың мониторингі жүйесін жетілдіру:

- міндеттемелердің уақтылы және толық орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру, оның ішінде клиенттерді алдағы төлемдер бойынша SMS-хабарлау арқылы;
- қаржылық және өндірістік көрсеткіштерді талдау негізінде клиенттердің қаржылық жағдайы туралы өзгерістерді бақылау;
- бұл инвестициялық жобаларды қаржыландыруға ҚР Ұлттық қорынан бөлінген ақшалай қаражаттың қайтарылуын бақылауға ерекше назар аударылатын болады. Ол үшін өтеу жоспарларының орындалуына тұрақты мониторинг жүргізілетін болады, сондай-ақ проблемалық инвестициялық портфельмен жұмыс жөніндегі жұмыс күшейтілетін болады.

Қызметтің стратегиялық негізгі көрсеткіштері:

- 1) ROA, %;
- 2) Есепті жылдағы қарыздың жалпы құрылымындағы мемлекеттік емес қарыз алу көздерінің үлесі, %;
- 3) «ҚазАгроҚаржы» АҚ жалпы активтерінен кредиттік және инвестициялық портфельдің үлесі, %;
- 4) NPL90+, %;
- 5) ҚР ҰҚ қаражаты есебінен қаржыландырылған жобалар бойынша негізгі борышты өтеу, %.

Күтілетін нәтижелер:

Несие портфелінің сапасын арттыру, меншікті капитал мен активтерді пайдалану тиімділігін арттыру арқылы қоғам қызметін жетілдіру жөніндегі шараларды іске асыру Қоғам қызметінің кірістілігі мен инвестициялық тартымдылығын қамтамасыз етеді.

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру және ұйымдастыру қоғамға тәуекелдерге тез жауап беруге, қоғамның негізгі және қосалқы бизнес-процестерін, күнделікті операцияларын бақылауды жүзеге асыруға қабілетті жүйені құру арқылы стратегиялық және операциялық мақсаттарға тиімді қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Кредиттік рейтингті сақтауға және кредит қабілеттілігін қолдауға бағытталған іс-шаралар кредиторлар тарапынан қоғамға деген сенімді сақтауға, сондай-ақ тартылған қаржы қаражатының құнын төмендетуге мүмкіндік береді.

Қойылған міндеттерді орындау бойынша кешенді жұмыс, сайып келгенде, қоғамға бәсекелестік артықшылықтарға қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Бұдан басқа, Қоғам қызметінің тиімділігі өндірістік процестерді белсенді механикаландыруға және АӨК субъектілерінің заманауи ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын пайдалануына тікелей байланысты.

Негізгі қорларды қайта жарақтандыру және ауыл шаруашылығы техникасы паркін жаңарту көптеген инвестициялық салымдарды талап етеді,

осыны ескере отырып, Қоғам саланы одан әрі қаржыландыру мақсатында түрлі көздерден қаражат тарту есебінен техниканы жаңарту қарқынын арттыруға ықпал ететін болады.

3.2.2. Мақсат 2. Үздік тәжірибеге сәйкес Қоғамның корпоративтік дамуы

Қоғамның маңызды мақсаты корпоративтік басқару жүйесін, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін дамыту, сондай-ақ адам ресурстарын дамыту болып табылатын корпоративтік даму болып қала береді. Жоғарыда көрсетілген мақсатқа қол жеткізу үшін қоғам мынадай міндеттерді іске асыратын болады:

- корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және қоғам қызметінің ашықтығын арттыру;
- тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру;
- қоғам қызметінің негізгі үдерістеріне орнықты даму қағидаттарын енгізу.

1-міндет. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және қоғам қызметінің ашықтығын арттыру

Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және ашықтық деңгейін арттыру корпоративтік басқарудың озық тәжірибесіне сәйкес Корпоративтік даму жөніндегі мақсатқа қол жеткізудегі қоғамның негізгі міндеттерінің бірі болып табылады.

Қоғамды корпоративтік басқару жүйесін одан әрі дамыту:

- Қоғамның корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерінің сақталуын мониторингтеу, тиісті есеп корпоративтік басқару қағидаттарын сақтаудың жыл сайынғы негізінде Директорлар кеңесінің қарауына шығарылуға тиіс;

- Қоғамның Директорлар кеңестерінің, олардың комитеттерінің қызметін жыл сайынғы бағалау. Бұл ретте Бағалау кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып (Қоғам бюджетінде сыртқы бағалауды жүргізу үшін қажетті қаражат болған кезде) жүргізілетін болады;

- корпоративтік басқару деңгейінің диагностикасы. Корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін ішкі бағалауды қоғамның ішкі аудит қызметі Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес кемінде екі жылда бір рет жүргізетін болады. Корпоративтік басқару деңгейін сыртқы бағалауды қоғамның бюджетінде сыртқы бағалауды жүргізу үшін қажетті қаражат болған кезде тәуелсіз ұйым үш жылда бір рет кезеңділікпен жүргізетін болады (корпоративтік басқару деңгейін бағалау нәтижелері бойынша тиісті рейтинг беріледі);

- Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және Қазақстан қор биржасының бағалы қағаздарына рұқсат беру бастамашыларының ақпаратты ашу қағидаларына сәйкес корпоративтік оқиғалар мен мерзімді есептілік туралы ақпаратты ашуды қамтамасыз ету;

- Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсын ақпараттық толтырудың толықтығы мен өзектілігін бақылауды жүзеге асыру – www.kaf.kz;

- есептілікті қалыптастырудың үздік халықаралық стандарттарына сәйкес Қоғамның жылдық есебін дайындау.

Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі қоғамның кешенді жұмысы Қоғамның корпоративтік басқару деңгейін арттыруға және 85-100% мөлшерінде «корпоративтік басқару рейтингі» СҚНҚ жоспарлы мәндеріне қол жеткізуге ықпал ететін болады.

2-міндет. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру.

Ұйымның тәуекел жағдайында сәтті жұмыс істеуі ұйымның өзі қабылдай алатын ықтимал шығындардың мөлшерін анықтауға, сондай-ақ күтілетін кірістің тәуекелді қаншалықты ақтайтынын бағалауға мүмкіндік беретін шешім қабылдаудың арнайы механизмін әзірлеу кезінде мүмкін болады. Сондықтан тәуекел факторларының әсерін азайту үшін нақты іс-шараларды әзірлеу қажет.

Бұл міндет қоғам басшылығына белгілі бір тәуекелді анықтауға, өлшеуге және бақылауға және сол арқылы оның әсерін азайтуға мүмкіндік беретін тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту арқылы шешілетін болады.

Жұмыстың тиімділігін одан әрі арттыру мақсатында қоғамда тәуекел-менеджмент жөніндегі бөлімшенің ұйымдастырушылық және талдамалық функцияларын күшейту, сондай-ақ құрылымдық бөлімшелердің процестері, функционалы мен құзыреттері шеңберінде тәуекелдерді басқару үшін рөлі мен жауапкершілігін арттыру арқылы қызметтің барлық бағыттарында тәуекел-менеджменттің рөлін күшейту бойынша жұмыс жүргізілетін болады.

Тоқсан сайынғы негізде кредиттік тәуекелді, пайыздық тәуекелді, валюталық тәуекелді, операциялық және нарықтық тәуекелдерді стресс-тестілеуді, сондай-ақ стресс-тестілеуден резервтерді есептеуді жүргізу жалғастырылатын болады.

2022-2023 жылдары тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту тәуекел-менеджмент жөніндегі регламенттерді одан әрі жетілдіру есебінен қамтамасыз етілетін болады.

Қоғамның тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін дамыту қазіргі заманғы талаптарға жауап беретін тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін құруға бағытталатын болады.

Қоғамның қызметі қызметкерлердің тәуекелдерді түсінуін арттыратын және олардың тәуекелдерді басқару жауапкершілігін арттыратын ішкі ортаны құруға бағытталған. Ішкі орта Қоғам қызметінің мынадай қағидаттарын қолдайды:

шешімдер қабылдау кезінде тәуекелдердің барлық нысандарын сәйкестендіру және қарау және қоғам басшылығының тәуекелдерді кешенді пайымдауын қолдау;

қоғам деңгейінде, тұтастай алғанда Қоғамның мақсаттарына ең жақсы жауап беретін тәуекелдер профилін құру және бағалау;

басқару иерархиясының тиісті деңгейлерінде (Директорлар кеңесі, Басқарма, құрылымдық бөлімшелер және т.б.) тәуекелдер мен тәуекелдерді

басқару үшін меншік пен жауапкершілік сезімін қолдау. Бұл ретте тәуекел-менеджмент жауапкершілікті басқаларға ауыстыруды білдірмейді;

ұсынылған ақпаратты адал, лауазымдық парасаттылықпен және қамқорлықпен жан-жақты бағалау негізінде қоғамның мүддесі үшін ұтымды шешім қабылдау және әрекет ету (duty of care). Егер қоғамның қызметкерлері мен лауазымды адамдары бұл ретте дөрекі немқұрайлылық танытпаса, ұқыптылық пен қамқорлықты көрсету міндеті бизнес-шешімдер қабылдау процесінде қателіктерге қолданылмайды;

Қоғам қызметкерлерінің және лауазымды тұлғаларының қоғам мүдделеріне нұқсан келтіре отырып, қоғамның жеке пайдасын, қоғаммен ерекше қатынастармен байланысты тұлғалардың мүдделерін ескермей, қоғам мүддесіне адал әрекет етуі және шешім қабылдауы (duty of loyalty);

қоғамның ішкі саясаты мен рәсімдерінің сәйкестігін және корпоративтік басқару жүйесінің жай-күйін қадағалау;

тәуекелдерді басқару жүйесінің маңызды (маңызды) тәуекелдері мен кемшіліктері туралы уақтылы ақпарат;

тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары міндетті екенін түсіну.

Қоғамдағы ішкі бақылау жүйесі процестік тәуекелдерге жедел ден қоюға, қоғамның негізгі және қосалқы бизнес-процестеріне бақылауды жүзеге асыруға қабілетті басқару жүйесін құруға бағытталған. Осы мақсаттар үшін қоғам ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін жүргізілген ІАҚ бағалау негізінде бекітілген ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі 2022-2024 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын іске асырады.

Жоспарда қолданыстағы ішкі бақылау жүйесін жақсартуға бағытталған бірқатар іс-шаралар көзделген, оның ішінде ішкі бақылаушылар функцияларының орындалуын талдау, ішкі нормативтік құжаттарды өзектендіру, есептілікті автоматтандыру, қоғам қызметкерлері үшін тренингтер өткізу, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалауды жүргізу.

Қоғамның ішкі бақылау жүйесін жетілдіру қоғамның бизнес-процестерінің, тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін, сондай-ақ қоғамның мақсаттарына қол жеткізу ықтималдығын арттыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Қоғам қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштердің тұтастығына кепілдік алуға, қоғамның мақсаттарына қол жеткізуге, сондай-ақ Қызметтің барлық аспектілерінде саясаттар мен рәсімдерді іске асыруға ықпал ететін ішкі бақылау жүйесін құру жөніндегі жұмысты жалғастыратын болады.

3-міндет. Қоғам қызметінің негізгі үдерістеріне орнықты даму қағидаттарын енгізу

Тұрақты даму мәселелері әлемдік қоғамдастықта кеңінен таралуда. Ресурстарды, тәуекелдерді және экономикаға, қоғамға және экологияға әсер етудің барлық түрлерін басқаруда бизнестің жаңа тәсілдерін қалыптастыру көптеген компаниялардың даму стратегиясын анықтауда негізгі міндеттерге айналады.

Экологиялық әсер

Ауылшаруашылық өндірісінің барлық түрлері қандай да бір жолмен қоршаған ортамен байланысты. Топырақ эрозиясы, су көздерінің сарқылуы және ластануы, жердің тұздануы, жылжымалы құмдар мен жыралардың пайда болуы, ауылшаруашылық жерлерінің топырақтарындағы гумустың және өсімдіктердің минералды қоректенуінің негізгі элементтерінің азаюы, топырақтың қышқылдығының жоғарылауы, ауылшаруашылық жерлерінің нашарлауы – мұның бәрі қоршаған ортаға орны толмас зиян келтіреді.

Ауыл шаруашылығы техникасының Отын жағу өнімдері, отын-жағармай материалдарының пайдалану және технологиялық төгілуі және олардың қоймалары қазандықтар, ескірген тоңазытқыш жабдықтары қоршаған ортаға үлкен қауіп төндіреді.

Сонымен қатар, ғылыми әдебиеттерге сәйкес, техниканың тозу кезіндегі техникалық жағдайы атмосфераға зиянды заттар шығарындыларының мөлшеріне қатты әсер етеді (түтіннің, улы газдар мен заттардың көбеюі), сондай-ақ қатты тозған техниканы пайдалану кезінде мұнай-химия қалдықтарының түсуі нәтижесінде топырақтың ластануын арттырады.

Қоғам орнықты даму мақсаттарының маңыздылығын түсінеді және мүдделі тараптардың мүдделерінің теңгерімін сақтау арқылы орнықты даму қағидаттарын тиімді іске асыруға ұмтылады.

Қоғамның миссиясы сапалы және бәсекеге қабілетті лизингтік қызметтер көрсету арқылы Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін техникалық жарақтандыруға жәрдемдесу болып табылады. Сонымен, қоғам лизингке жаңа, заманауи ауылшаруашылық техникасын ұсынады, ол ескірген техникамен салыстырғанда қоршаған ортаға теріс әсер етпейді.

Қоғам өз қызметінде Қоршаған орта жөніндегі БҰҰ-ның негізгі халықаралық конвенцияларын (Бас Ассамблеяның 42/186 қарарымен қабылданған экологиялық перспектива жөніндегі БҰҰ конвенциясына сәйкес ауыл шаруашылығында заманауи техниканы, арзан, қарапайым, уақытты қажет ететін технологияны қолдану ұсынылатын шаралардың қатарында) іске асыруға негізделген экологиялық саясатты іске асыратындығына байланысты Машина-трактор паркін жаңарту ҚР және жаңа және заманауи техниканы лизингке беру қоршаған ортаны жақсарту саласындағы міндеттерді шешуге ықпал етеді.

Әлеуметтік жауапкершілік

Қоғам адами ресурстардың әлеуетін арттыру, нәтижеге бағдарланған корпоративтік мәдениетті дамыту жөніндегі міндеттерді іске асырады.

Қоғам көп жылдық жұмыс тәжірибесі үшін одан әрі дамудың негізі болып табылатын жоғары кәсіби кадрлардың іргетасын қалыптастырды. Қызметкерлердің біліктілігін үнемі арттыру маңызды мәселе болып табылады.

Адам ресурстарын басқару бөлігіндегі стратегияның негізгі қағидаты-жұмысшылар үшін қолайлы еңбек жағдайларын жасау. Нәтижесінде қоғам

кадрлармен ұзақ мерзімді қарым-қатынас орнатып, оларды оқыту мен дамытуға инвестиция салады.

Қоғамның басқару органдарының сапалық құрамын арттыру мақсатында лауазымды тұлғалардың басқару құзыреттері бойынша талаптар күшейтілетін болады. кандидаттар мінсіз іскерлік беделге ие болуға, Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі құжаттарында қойылатын барлық талаптарға жауап беруге тиіс.

Қазіргі уақытта персоналды дамыту ерекше маңызға ие. Жаһандану, технологияның жылдам жаңаруы және қызметкерлердің кәсіби дағдыларының ескіруі жағдайында өз қызметкерлерін дамыту мүмкіндігі табыстың негізгі факторларының бірі болып табылады. Сондай-ақ, сыртқы ортаның тез өзгергіштігі, оның өсіп келе жатқан инновациялық сипаты, өндірісті басқару мен ұйымдастырудың жаңа модельдерінің үнемі пайда болуы айтарлықтай әсер етеді.

Осы өзгерістерге жауап ретінде қоғам заманауи технологиялар мен жаңа іс-әрекет тәсілдерін енгізеді, сондай-ақ бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз ету үшін неғұрлым икемді стратегияларды практикада қолданады. Бұл жағдайлар қызметкерлердің білімі мен дағдыларын үздіксіз және жан-жақты жаңартуды талап етеді, бұл өз кезегінде бірқатар құнды артықшылықтар береді:

1) нәтижелілікті арттыру. Қажетті дайындықтан өткен қызметкер өз жұмысын сапалы әрі тиімді орындай алады. Жұмысты жақсы түсіну қызметкерге сенімділік береді, бұл өз кезегінде қоғамның қызметіне оң әсер етеді;

2) қызметкерлердің уәждемесін жақсарту. Адами капиталды дамытуға инвестициялар қызметкерлердің өзін өзі бағалауы мен жұмысқа деген қызығушылығын арттыруға ықпал етеді;

3) қызметкерлердің әлсіз жақтарын дамыту. Оқыту және дамыту барлық қызметкерлердің құзыреттілігі мен кәсібилігінің тиісті деңгейін қамтамасыз ете отырып, білім берудегі олқылықтардың орнын толтыруға ықпал етеді;

4) өнімділікті арттыру. Жекелеген процестердің тиімділігін арттыру бүкіл қоғамның тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді;

5) инновация қабілетін арттыру. Үздіксіз оқыту жаңа идеяларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Кадр саясаты қойылған міндеттерді орындау үшін жеткілікті Дағдылар мен құзыреттерге ие жоғары білікті кадрларды тартуға, оқытуға және ұстап қалуға бағытталған. Бұл міндетте нәтижелілікті арттыру үшін материалдық және материалдық емес ынталандыруларды қамтитын тиімді мотивация жүйесін қолдану шешуші рөл атқарады, сондай-ақ табыстың негізгі аспектісі қызметкерлердің көпшілігінің ортақ құндылықтарына негізделген және мақсаттарға жету үшін бірлескен жұмыста ұйымшылдыққа ықпал ететін ұйымдық мәдениетті қалыптастыру болып табылады. және қызметкерлердің қатысу деңгейін арттыру.

Мотивация жүйесі қызметкерлерді материалдық және материалдық емес сыйақылар арқылы еңбек өнімділігінің жоғары деңгейіне жетуге ынталандыруға, сондай-ақ Қоғам қызметкерлерін және жоғары білікті кадрлар ағынын сақтауға арналған. Жүйе әрбір қызметкер компанияның мақсаттары мен міндеттерін іске асыруға қандай үлес қосуы керектігін нақты түсінуді қалыптастырады.

Қоғам қызметкерлердің нәтижелерін тиімді бағалауға және оларды жоғары нәтижелерге қол жеткізуге ынталандыруға мүмкіндік беретін мотивация жүйесін құруға тырысады.

Бұдан басқа, әкімшілік-басқару және өндірістік блоктар үшін қызметкерлер қызметінің тиімділігін бағалау жүйесі (ҚНҚ бойынша) енгізілді. Мотивация жүйесін енгізу келесі нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік береді:

- қызметкерлердің нәтижелілігі мен өнімділігін арттыру;
- инновация қабілетін арттыру;
- ұжымдағы атмосфераны жақсарту;
- негізгі қызметкерлерді ұстау;
- жаңа сапалы адам ресурстарының ағыны;
- кадрлардың жалпы айналымының төмендеуі.
- Әлеуметтік жауапкершілік-қоғамда әділ және өркениетті

әлеуметтік-еңбек қатынастарын құрудың ең маңызды шарты және оның сәттілігіне әсер ететін негізгі факторлардың бірі. Сонымен қатар, әлеуметтік бағдарланған бизнесті қалыптастыру Мемлекет Басшысы қойған міндетті іске асырудың негізгі шарты болып табылады. Сондықтан қоғам әлеуметтік жауапкершілік стандарттарын көтеруге және үлгілі жұмыс беруші болуға бағытталған.

Осы мақсатқа қол жеткізу тиімділігінің негізгі көрсеткіштері:

- қызметкерлерді тарту дәрежесін арттыру:

- 1) 2021 жыл - 60% дейін;
- 2) 2022 жыл - 63% дейін;
- 3) 2023 жыл - 65% дейін;

- айналым артық болмауы керек:

- 1) 2021 жыл – 13% дейін;
- 2) 2022 жыл – 13% дейін;
- 3) 2023 жыл – 13% дейін.

Осы мақсатқа жету үшін бірқатар міндеттерді іске асыру қажет, атап айтқанда:

- әлеуметтік әріптестік қағидаты негізінде әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу;
- әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу саласындағы құзыреттерді дамыту үшін қоғам басшыларына арналған оқыту іс-шараларының кешенін өткізу тәртібі,
- еңбек ұжымындағы моральдық-психологиялық ахуалды нығайту,

- қызметкерлер арасындағы қоғамның беделін арттыруға және қызметкерлер мен басшылық арасындағы кері байланыс жүйесін дамытуға бағытталған іс-шараларды өткізу тәртібі
- Қоғам қызметкерлерінің құзыреттерін қалыптастыру және дамыту бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру арқылы кадрларды үздіксіз даярлау жүйесін қалыптастыру.
- Қоғам қызметкерлерге табысты кәсіби өзін-өзі жүзеге асыру және олар орындайтын жұмыстың әртүрлі аспектілеріне қанағаттану үшін жан-жақты жағдайлар жасайды, осылайша олар өз кезегінде корпоративтік құндылықтарды толығымен бөліседі, оның қызметіне өз қатысуын сезінеді, оның жетістіктері үшін шын жүректен алаңдайды, сонымен қатар жеке кәсіби перспективаларды қоғамның даму перспективаларымен байланыстырады.

Экономикалық әсер

Орнықты дамудың экономикалық құрамдас бөлігінің мақсаттарын іске асыру шеңберінде Қоғамның қызметі Ауыл шаруашылығы техникасының лизингі бойынша қаржыландыру көлемін ұлғайтуға, қызметтің қаржылық нәтижелерінің жоспарланған деңгейіне қол жеткізуге, сондай-ақ лизингтік көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қолжетімділік деңгейін арттыруға, өнім желісін дамытуға бағытталатын болады.

Қоғамның орнықты даму саласындағы міндеттерін іске асырудың тиімділігі «ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары лизингінің көлемі» ҚНҚ және «корпоративтік басқару рейтингі» ҚНҚ қол жеткізу арқылы бағаланатын болады.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері:

1) Корпоративтік басқару рейтингі, %.

Күтілетін нәтижелер:

Корпоративтік басқаруды дамыту қоғамның тиімді қызметін арттыруға, сондай-ақ белгіленген стратегиялық мақсаттар мен міндеттерді іске асыру барысында Қоғамның басқару органдарының шешімдер қабылдауына айтарлықтай әсер етеді.

Қызметтің ашықтығы және үздік әлемдік практикаларға сәйкес корпоративтік басқару сыртқы және ішкі мақсатты аудитория тарапынан сенім кредитін арттыруға мүмкіндік береді, нәтижесінде ол табыстылыққа, акциялардың құндылығына және қоғамның имиджіне әсер етеді.

Тиімді кадр саясатын жүзеге асыру қоғамға қоғам тиімділігінің дамуы мен өсуіне елеулі үлес қосуға қабілетті кадрлардың жоғары білікті құрамын ұстап қалуға және тартуға, сондай-ақ адами ресурстарға инвестициялардан барынша ықтимал пайда алуға мүмкіндік береді.

Осы стратегиялық бағытта жоспарланған корпоративтік басқару деңгейіне қол жеткізу қоғамға танылған әлемдік стандарттарға сәйкес жұмыс істейтін табысты компания болуға мүмкіндік береді.

4. 2023 жылға дейін» ҚазАгроҚаржы «АҚ СҚНК және көрсеткіштерді есептеу әдістемесі

Тиімді қызметті іске асыру үшін қоғам тұрақты негізде қойылған мақсаттарға қол жеткізуге мониторинг пен талдау жүргізеді. Осылайша, СҚНК қоғамның тиімділігін бағалауға бағытталған, тоғыз негізгі және негізгі қызмет көрсеткіштерін қамтиды, олардың орындалуы қоғамның тиімділігі үшін өте маңызды. Бұл ретте СҚНК екі бағытқа жіктелген:

- техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу;
- компания қызметінің тиімділігі.

1) СҚНК, бұл жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу дәрежесі, яғни қоғамның түпкілікті нәтижеге бағдарлану қабілеті, осыны ескере отырып, СҚНК Қоғам қызметінің мынадай көрсеткіштеріне қол жеткізуге бағытталған: ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары лизингінің көлемі; «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауын алған кәсіпорындар түсімінің көлемі (бір жыл ішінде); «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауын алған кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі «ҚазАгроҚаржы» АҚ (бір жыл ішінде); ROA; есепті жылдағы қарыздың жалпы құрылымындағы мемлекеттік емес қарыз алу көздерінің үлесі; «ҚазАгроҚаржы» АҚ жалпы активтерінен кредиттік және инвестициялық портфельдің үлесі; NPL 90+; ҚР ҰҚ қаражаты есебінен қаржыландырылған жобалар бойынша негізгі борышты өтеу; корпоративтік басқару рейтингі.

Даму стратегиясы 1-қосымшаға сәйкес көрсеткіштер мен құжаттардың ыдырауын қамтитын Қоғамның стратегиялық картасында құрамдас көрсеткіштер бойынша құрылымдалған мақсаттарға қол жеткізу жолымен іске асырылады.

Даму стратегиясын өзектендіру шеңберінде Қоғам мынадай СҚНК және нысаналы мәндер тізбесін қабылдады:

№ р/т	Қызметтің негізгі көрсеткіші	Өлшем бірлігі	Негіздеме	Есептеу әдістемесі	2023 жылға арналған мақсатты мәні	Деректер көзі
Стратегиялық бағыт 1. Техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу						
Мақсаты: Ауыл шаруашылығында техникалық жарақтандыруды және экспорттық әлеуетті арттыру						
1-міндет. Ауыл шаруашылығы техникасының лизингі бойынша инвестициялар көлемін ұлғайту						
2-міндет. «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың, түсімдер мен экспорттық түсімдердің көлемін дамытуға жәрдемдесу						
3-міндет. Қоғамның өнім желісін дамыту, лизингтік қызметтердің сапасы мен қолжетімділік деңгейін арттыру						
1	Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтары лизингінің көлемі (осы көрсеткіштің мәндері «АӨК саласындағы негізгі капиталға инвестициялардың көлемі (бір жыл ішінде)» Холдингінің СҚНК мәндеріне сәйкес келеді	млрд теңге	«Стратегия-2050» міндеттерін, Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарын, Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жоспарын, Мемлекет басшысының «халық бірлігі және жүйелі реформалар – елдің өркендеуінің берік негізі» атты Қазақстан халқына Жолдауын, АӨК-ні технологиялық қайта жарақтандыру, түсім мен өнім экспортының көлемін ұлғайту бөлігінде іске асыру.	Жасалған қаржы лизингі шарттары есебінен қаржыландырудың барлық көздері есебінен ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын лизингке бағытталған есепті жылдағы инвестициялардың нақты көлемі.	105	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер
2	«ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындар түсімінің көлемі *	млрд теңге	арналған ұлттық жоспарын, Мемлекет басшысының «халық бірлігі және жүйелі реформалар – елдің өркендеуінің берік негізі» атты Қазақстан халқына Жолдауын, АӨК-ні технологиялық қайта жарақтандыру, түсім мен өнім экспортының көлемін ұлғайту бөлігінде іске асыру.	Инвестициялық жобалар бойынша «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындар түсімінің сомасы. Кәсіпорындар түсімінің көлемі өнімді сатудан түскен түсім бойынша нақты және бағаланатын деректер бойынша есептеледі: - жобалық қуаттарды пайдалануға ресми енгізудің жоспарланған күнінен кейінгі есепті кезеңнің қорытындылары бойынша инвестициялық жобалар бойынша (оның ішінде жаңғыртуды аяқтау). 1. Болжалды мәндерді анықтау формуласы: Инвестициялық кезеңдегі инвестициялық жобалар ИВ = базистік 2020 жылғы нақты кіріс (инвестициялық жобалар бойынша клиенттердің міндеттемелерін өтеуді ескере отырып) *	62,3	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер

				<p>инвестициялық жобаға қатысудың жоспарлы үлесі.</p> <p>Ескертпе: 2016 жылғы 4 қарашадағы «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ Басқарма Төрағасының төрағалығымен өткен кеңестің хаттамасына сәйкес, 2017 жылдан бастап КАФ инвестициялық жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырмайды.</p> <p>2. Жобаны іске асырудың пайдалану кезеңіндегі нақты мәндерді анықтау формуласы: Пайдалану кезеңіндегі инвестициялық жобалар $ИВ = В \text{ ФО бойынша} * \text{инвестициялық жобаға қатысудың нақты үлесі.}$</p> <p>Ескертпе: В көрсеткіштері жобалық қуаттарды іске қосу кезеңінен кейінгі кезең үшін түсініледі. Шартты белгілерді түсіндіру кестенің астында берілген.</p>		
3	«ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі (бір жыл ішінде) *	млрд теңге		<p>Инвестициялық жобалар бойынша «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың экспорттық түсімдерінің сомасы.</p> <p><i>Экспорттық түсімнің сомасы кәсіпорынның өнімді экспортқа сатудан түскен түсімі бойынша есептеледі:</i></p> <p>- жобалық қуаттарды пайдалануға ресми енгізу күнінен кейін (оның ішінде жаңғыртуды аяқтау) есепті жылдың қорытындысы бойынша инвестициялық жобалар бойынша.</p> <p>1. Болжалды мәндерді анықтау формуласы: <i>Инвестициялық кезеңдегі инвестициялық жобалар</i> $ИВЭ = \text{базистік 2020 жылғы нақты кіріс (инвестициялық жобалар бойынша клиенттердің міндеттемелерін өтеуді ескере отырып)} * \text{инвестициялық жобаға қатысудың жоспарлы үлесі.}$</p> <p>Ескертпе: 2016 жылғы 4 қарашадағы «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ Басқарма Төрағасының төрағалығымен өткен кеңестің хаттамасына сәйкес, 2017 жылдан бастап КАФ</p>	2,3	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер

				<p>инвестициялық жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырмайды.</p> <p>2. Жобаны іске асырудың пайдалану кезеңіндегі нақты мәндерді анықтау формуласы: Пайдалану кезеңіндегі инвестициялық жобалар ИВЭ = экспорттаушылар құжатпен растаған экспорт көлемі * инвестициялық жобаға қатысудың нақты үлесі. Шартты белгілерді декодтау кестенің астында берілген.</p>		
Стратегиялық бағыт 2. Компания қызметінің тиімділігі						
Мақсат 1. Қоғам қызметінің табыстылығын арттыру						
1-міндет. Меншікті капитал мен активтерді басқару тиімділігін арттыру.						
2-міндет. Несие портфелінің сапасын арттыру.						
3-міндет. Қаржыландырылған жобалардың мониторингі жүйесін жетілдіру.						
4	ROA	%	<p>Инвестициялық тартымдылықты арттыру мақсатында Қоғамның табыстылығын қамтамасыз ету бойынша жұмыс жүргізілетін болады. Осыған байланысты, Қоғам қаржы қаражатын сапалы тарту, резервтердің/провизиялардың оңтайлы деңгейін ұстап тұру, қоғамның әкімшілік шығыстарының оңтайлы мөлшерін ұстап тұруды бақылау арқылы Қоғамның табыстылығының өсуін қамтамасыз ету үшін табыстылық маржасын біртіндеп</p>	<p>Бір жылдағы пайда (таза) / алдыңғы кезеңнің соңындағы және ағымдағы кезеңнің соңындағы активтер көлемі арасындағы орташа мән *100.</p>	2 – 2,2	«ҚазАгроҚаржы»АҚ аудиттелген қаржылық есептілігі

			ұлғайтуға ұмтылатын болады.			
5	Есепті жылдағы қарыздың жалпы құрылымындағы мемлекеттік емес қарыз алу көздерінің үлесі	%	Компания мемлекеттік емес қарыз алу көздері есебінен қарыз алу портфелін ұлғайтуға ұмтылатын болады. Бұл ретте Бюджеттік инвестицияларды тарту мүмкіндігі жоққа шығарылмайды.	Есепті жыл үшін мемлекеттік емес қарыз алудың номиналды құны / есепті жыл үшін жалпы қарыз алудың номиналды құны *100, мұнда мемлекеттік емес қаражат деп: қоғам, оның ішінде акционерден нарықтық мөлшерлеме бойынша тартқан қарыз қаражаты түсініледі; мемлекеттік қаражат деп: бюджеттік инвестициялар, қоғамға бөлінген бюджеттік кредиттер; ҚР Ұлттық қорының қаражаты есебінен қарыздар түсініледі; жалпы қарыз алу деп есепті жылы тартылған қарыз қаражатының жалпы мөлшері түсініледі.	70	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер
6	«ҚазАгроҚаржы» АҚ жалпы активтерінен кредиттік және инвестициялық портфельдің үлесі **	%	«ҚазАгроҚаржы» АҚ активтерінің қазынашылық портфельде орналастырылмай, экономиканы дамыту үшін (орта мерзімді және ұзақ мерзімді кезеңдерде) жұмыс істеуі маңызды.	Болжамды мәндерді айқындау формуласы: (портфель бойынша провизияларды шегергендегі Тарихи (номиналды) құны бойынша кредиттік портфель/ (есепті кезеңнің соңындағы активтердің жиыны)) *100. Нақты мәндерді айқындау формуласы: (әділ құны бойынша кредиттік портфель портфель бойынша провизияларды шегергенде/ (есепті кезеңнің соңындағы активтердің жиыны)) *100.	77	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер
7	NPL90+	%	«ҚазАгроҚаржы» АҚ жұмыс істемейтін қарыздарының үлесі жоспарлы мәннен аспауы маңызды.	NPL90+ = Мерзімі өткен берешегі 90 күннен асатын негізгі борыш сомасы / несие портфеліне*100.	13,2	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер. Несие портфелі туралы есеп
8	ҚР ҰҚ қаражаты есебінен қаржыландырылған жобалар бойынша негізгі борышты өтеу	%	Клиент тарапынан ақылылық, жеделдік, қайтарымдылық қағидаттарының сақталуын бақылауды және шарттық міндеттемелердің бұзылуын	01.01.2020 жылғы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатынан қаржыландырылған инвестициялық жобалар бойынша клиенттердің негізгі борыш бойынша берешегінің төмендеу сомасы (өсу қорытындысымен) / негізгі борыш қалдығының сомасы 53 599 922 432 теңге*100.	65	«ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның есепті жылдағы даму жоспарының орындалуы бойынша есептер. Несие портфелі туралы есеп.

			болдырмауды жүзеге асыру маңызды. ҚР Ұлттық қорынан инвестициялық жобаларды қаржыландыруға бөлінген қаражаттың қайтарылуын бақылауға ерекше назар аударылды.			
Мақсат 2. Үздік тәжірибеге сәйкес Қоғамның корпоративтік дамуы						
1-міндет. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және қоғам қызметінің ашықтығын арттыру						
2-міндет. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру						
3-міндет. Қоғам қызметінің негізгі үдерістеріне орнықты даму қағидаттарын енгізу						
9	Корпоративтік басқару рейтингі, %	%	«ҚазАгроҚаржы» АҚ корпоративтік басқарудың және тиімді шешімдер қабылдаудың озық тәжірибесіне ұмтылуы маңызды	Корпоративтік басқару рейтингі «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-да қолданылатын әдістемелік тәсілдерді ескере отырып әзірленген есептеу әдіснамасы негізінде қоғамның жауапты құрылымдық бөлімшесі 2 жылда бір рет жүргізетін диагностика нәтижелері негізінде қоғамға беріледі.	85-100	«Бәйтерек «ҰБХ» АҚ-да қолданылатын әдістемелік тәсілдерді ескере отырып әзірленген есептеу әдіснамасы негізінде қоғамның жауапты құрылымдық бөлімшесі жүргізетін диагностика нәтижелері.

* СҚНК есептеу әдістемесіне шартты белгілер:

Т – өнімдер мен қызметтерді сатудан түскен түсім

ИТ – инвестициялық жобалар бойынша түсім

ИЖЭ – инвестициялық жобалар бойынша экспорттық кіріс

ҚЕ – кәсіпорынның қаржылық есептілігі

** Кредиттік портфель - Қоғам қызметінің стратегиялық бағыттарына сәйкес келетін кредиттер.

Аббревиатуралар мен қысқартуларды түсіндіру

Аббревиатуралар мен қысқартулар	Аббревиатуралар мен қысқартулар түсіндірмесі
АӨК	Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешені
«ҚазАгро» ҰБХ» АҚ	«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ
«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	«Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ
АҚ	Акционерлік қоғам
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ӘӘДБ	Қазақстан Республикасының 2022-2026 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы
Ұлттық жоба	Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы
СҚНК	Қызметтің негізгі көрсеткіштері
ҚР ҰЭМ	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі
ҚР АШМ	Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі
ҚР Ұлттық қоры	Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры
ЭЫДҰ	Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы
ҚР	Қазақстан Республикасы
ШОБ	Шағын және орта бизнес
ІАҚ	Ішкі аудит қызметі
АШТӨ	Ауыл шаруашылығы тауарын өндіруші
АҚШ	Америка Құрама Штаттары

«ҚазАгроҚаржы» АҚ стратегиялық картасы

Мемлекеттік жоспарлау жүйесінің бірінші деңгейдегі құжаты (бұдан әрі – МЖЖ)	МЖЖ екінші деңгейлі құжаты	«ҚазАгроҚаржы» АҚ СҚНҚ
1	2	3
Қызметтің стратегиялық бағыты 1. Техникалық және технологиялық жарақтандыру арқылы АӨК бәсекеге қабілеттілігін дамытуға жәрдемдесу		
<p>Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Жан басына шаққандағы ЖІӨ номиналды түрде; 2) Еңбек өнімділігінің өсуі; 3) Негізгі капиталға инвестициялар; 	<p>Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021 – 2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1-міндет. Еңбек өнімділігін 2,5 есе арттыру; 2-міндет. Отандық өндірістің негізгі азық-түлік тауарларымен қамтамасыз етілуі; 3-міндет. Агроөнеркәсіптік кешен өнімінің экспортын 2 есеге ұлғайту өңделген өнімнің үлесін 70%-ға дейін жеткізу; <p>Тапсырма 4. 7 ірі экожүйені қалыптастыру және инвестициялық жобаларды іске асыру есебінен 1 млн ауыл тұрғынының табысын тұрақты арттыру.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдығы лизингінің көлемі (бір жыл ішінде); 2) «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындар түсімінің көлемі (бір жыл ішінде); 3) «ҚазАгроҚаржы» АҚ қолдауына ие болған кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі (бір жыл ішінде).
Қызметтің стратегиялық бағыты 2. Компания қызметінің тиімділігі		
<p>Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) 2019 жылғы несие портфелінің көрсеткішіне 		<ol style="list-style-type: none"> 1) есепті жыл үшін (бір жыл ішінде) қарыз алудың жалпы құрылымындағы мемлекеттік емес қарыз алу көздерінің үлесі; 2) ROA (бір жыл ішінде); 3) «ҚазАгроҚаржы» АҚ жалпы активтерінің

несие портфелінің өсуі;		кредиттік және инвестициялық портфелінің үлесі (бір жыл ішінде); 4) NPL 90+ (бір жыл ішінде); 5) ҚР ҰҚ қаражаты есебінен қаржыландырылған жобалар бойынша негізгі борышты өтеу (бір жыл ішінде); 6) корпоративтік басқару рейтингі (бір жыл ішінде).
-------------------------	--	---